This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, June 27, 1995

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 26 (2365) 1995 BIRŽELIS-JUNE 27 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA – $1

Didžioji auka

Visais laikais ir visose tautose buvo didžiadvasiškų, pasiaukojančių žmonių. Platesnės apimties auka dažniausiai yra surišta su kokia nors idėja, o didžiausias pasiaukojimas – tai už tą idėją atiduoti savo gyvybę.

LIETUVIŲ tautoje visais laikais pasiaukojančių žmonių netrūko. O jų visuomet net padaugėdavo, kai tėvynę užguldavo sutemos, kai kova už laisvę bei teisingumą šaukdavo burtis ir vienytis bendram žygiui. Šio šimtmečio antroji pusė iš tautos pareikalavo ypatingos duoklės. Jau 1940–taisiais birželio 15 d. buvo aišku, kad tauta išstatoma dideliam bandymui. Tuoj pat buvo suvokta, kad ne karinė okupacija, bet naujoji priverstinė sistema bus pagrindinis to bandymo įrankis. Ir prasidėjo "taip ar ne" dienos, pavirtusios metais, nusitęsiančios dešimtmečiais: pasirašysi ir išdavinėsi savo draugus bei šeimos narius arba dingsi be žinios; prisipažinsi arba būsi nukankintas už durų laukiančio "kūno mechaniko"; stosi į partiją arba negalėsi toliau mokytis; sukursi dainą apie Leniną arba neteksi privilegijų; neimsi pasiūlytos pareigybės, tai ją užims tavo "vyresnysis brolis". Ir taip tas amžinas prievartavimas ardė sąmonę, iš vidaus sprogdino įgimtas ir auklėjimu įsigytas dvasines vertybes, vertė viską aukštyn kojom. Baisesnė už karinę buvo žmogaus mąstymo okupacija, kuriai priešintis vargu ar buvome pakankamai pasiruošę. Užtat tautos gelbėjimo samprata iš karto išskydo įvairiausiais aiškinimais, kurių nemažas nuošimtis rėmėsi baime ir savanaudiškumu. Ir vis dėlto netrūko tiesiai ir aiškiai žiūrinčių asmenybių, supratusių, kad be aukų laisvė niekada nebebus atgauta. Ta mintimi ir organizavosi pasipriešinimo židiniai, pasirinkę nevienodus veiklos būdus. Aukos žmonės tapo tėvynės laisvės pasėliais, kurių daigai, laikui atėjus, sprogdino suakmenėjusius raudonus dirvonus.

DIDŽIOJI auka – tai ilgametė partizanų kova, kuri šiandien vis ryškiau iškyla iš tų žmogaus niekinimo sutemų, kuriose gyvybę už tėvynę paaukojusieji daugelį metų tos tėvynės vadovų buvo vadinami nusikaltėliais, pravardžiuojami banditais. Tų kovų epizodai su išlikusių liudininkų pasakojimais, autentiškomis nuotraukomis, dar nesunaikintais dokumentais atskleidžia okupanto patikėtinių slėptą tikrovę. Nepriklausoma Lietuva turėtų ta tikrove tik didžiuotis – štai laimėta todėl, nes kovota! Deja, jaučiamas (gal ir dirbtinis?) santūrumas, dar vis kaip nors pridangstomas ryškiausias pokario rezistencijos žiedas. Visiems suprantama, kad kai kam nepatogu tuos pačius žmones staiga vadinti kitais vardais – taip nūdien viskas susipainioję. Gyvenimas betgi išnarplios raizgynes, išties nueitą kelią, ir bus lengviau matyti, kur kas stovėjo, kur ėjo ir kodėl. Bet tai gal ir ne taip svarbu. Daug svarbiau dabar yra tų didvyriškų gyvybės aukų iškėlimas, kad visa tai be dangstymo ar kitų kokių atspalvių matytų tauta. Neužtenka kovojusiems už laisvę statyti paminklus, vado vardu pavadinti gimnaziją, perlaidoti žuvusius. Iš to, kas įvyko, reikia sukurti to laikotarpio dvasią, visiems pasidalinti ano meto kovotojų ryžtą aukotis ir jį pritaikyti nepriklausomybės stiprinimui. Naujuose vadovėliuose aprašytas partizanų laikotarpis ateities kartoms turi tapti nepamainomu pavyzdžiu, antraisiais Pilėnais, kurių prasmė turi įsilieti į kraują. Ir jokie kiti pavyzdžiai neturėtų būti pirmaeiliai, nes gyvybės auka turi nemarumo žymę. Č.S.

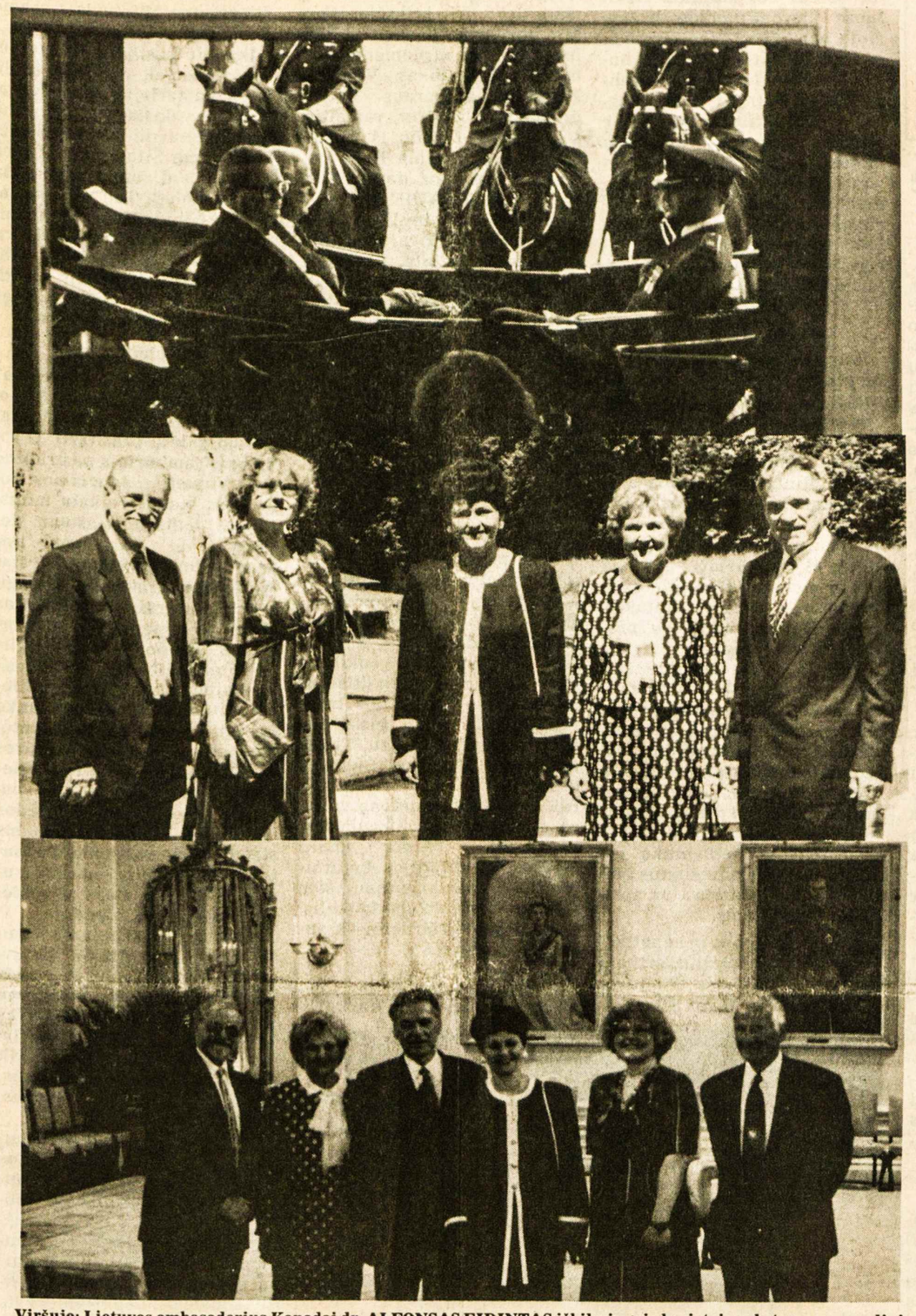

Viršuje: Lietuvos ambasadorius Kanadai dr. ALFONSAS EIDINTAS iškilmingoje karietoje vyksta pas generalinį Kanados gubernatorių įteikti paskyrimo raštų. Žemiau: lietuvių pareigūnai bei atstovai prie gubernatūros rūmų. Iš dešinės: generalinis Lietuvos garbės konsulas inž. HARIS LAPAS, GRAŽINA LAPIENĖ, BIRUTĖ EIDINTIENĖ, KLB Otavos apylinkės pirmininkė RŪTA DANAITYTĖ, KLB pirmininkas ALGIRDAS VAIČIŪNAS. Dar žemiau: tie patys ir VYTAUTAS BALSEVIČIUS gubernatūros priėmimų salėje

KANADOS ĮVYKIAI

Valdžios nuolaidos ateiviams

Reformų partijos atstovas Art Hanger Kanados parlamente pažėrė priekaištų imigracijos ministerijai dėl pernai išduotų specialių pasilikimo leidimų net 7.263 anksčiau atmestiems ateiviams. Tuos leidimus išdavė italų kilmės imigracijos ministeris Sergio Marchi (Marki) ar kiti pareigūnai jo vardu. Remdamasis Kanados parlamente birželio 9 d. gautu dokumentu, reformininkas A. Hangeris pasipiktino, kad didžioji dalis tuos specialius leidimus gavusių ateivių jau buvo spėjusi pasižymėti kriminaliniais bei kitais nusikaltimais ar tik noru pasinaudoti nemokama sveikatos drauda Kanadoje.

Parlamentaro A. Hangerio duomenis ir kritiką paskelbė dienraščio "The Toronto Sun" atstovė Otavoje Anne Dawson. Esą toj daugiau kaip 7.000 pasilikimo leidimų gavusioj grupėj 354 buvo kriminalinėje veikloje dalyvavę ateiviai, 1.049 – kalėjimu bausti kriminaliniai nusikaltėliai, 524 – silpnos sveikatos asmenys, 147 – jau įsidarbinę nelegaliai, 11 – ištremtų ir vėl sugrįžusių Kanadon ir vienas ateivis, įtariamas terorizmu.

Kanados imigracijos ministeris S. Marchis prisipažino, kad iš tų jo ministerijos 1994 m. išduotų 7.263 leidimų ateiviams pasilikti Kanadoje jis pats yra patvirtinęs 141. Tiesa, kad pasilikti buvo leista ir 1.049 kalėjimu nubaustiems kriminaliniam nusikaltėliam. Mat jų nusikaltimai buvę nedideli, o kalėjimo bausmės nesiekusios dešimties metų. Imigracijos ministeris S. Marchis priminė savo kritikams, kad 1990 m. ši ministerija specialių leidimų pasilikti Kanadoje buvo išdavusi 19.000, o 1994 m. tas skaičius sumažėjo beveik iki 7.000.

Pasak imigracijos ministerio S. Marchio, visiškai atsisakyti specialių šios ministerijos leidimų neįmanoma. Juk į jį kreipiasi ir dabartinis jo kritikas A. Hangeris, ir kiti parlamento nariai, prašydami pagalbos savo šalininkams imigraciniuose Kanados reikaluose. Tačiau opozicijos partijų atstovams toks kelių ar keliolikos tūkstančių jau atmestų ateivių įsileidimas Kanadon specialiais leidimais esąs nepriimtinas dėl jų eilėse paliekamų nusikaltėlių. Imigracijos ministerijos specialūs leidimai pasilikti Kanadoje, išduoti paties ministerio bei kitų pareigūnų, kainuoja po 175 dolerius ir galioja penkerius metus. Tačiau tada jį turėjęs ateivis gali pradėti apeliaciją, reikalaudamas nuolatinio apsigyvenimo teisių.

Kanados parlamentas jau yra priėmęs naująjį įstatymą "C-37", kuriuo bus teisiami jaunieji nusikaltėliai, prade-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Pirmasis Lietuvos ambasadorius Kanadai

Dr. Alfonsas Eidintas įteikė skiriamuosius raštus generaliniam Kanados gubernatoriui Otavoje 1995 metų birželio 14 dieną, dalyvaujant generaliniam Lietuvos garbės konsului Kanadoje Hariui Lapui ir Kanados lietuvių atstovams

Lietuvos ambasados JAV-bėse spaudos skyriaus pranešimu, ambasadorius dr. Alfonsas Eidintas 1995 m. birželio 14 d. Otavoje įteikė generaliniam Kanados gubernatoriui Romeo LeBlanc savo skiriamuosius raštus. Šiuo paskyrimu sulygintas Kanados ir Lietuvos diplomatinis atstovavimas abiejuose kraštuose. Dr. A. Eidintas pasilieka ir toliau gyventi ambasadoje Vašingtone.

Iškilmė įvyko generalinio Kanados gubernatoriaus rūmuose. Įteikdamas Lietuvos prezidento pasirašytus skiriamuosius raštus, ambasadorius dr. A. Eidintas pasakė kalbą:

"Jūsų Ekscelencija,

Kaip nepaprastasis ir įgaliotasis Lietuvos respublikos ambasadorius Kanadai, jaučiu didelę garbę įteikti Jums skiriamuosius raštus. Man yra pavesta svarbi užduotis stiprinti Lietuvos ryšius su Kanada, kurie ir taip jau yra gana artimi. Lietuvos vyriausybė yra labai dėkinga Kanadai už nuolatinę ir tebesitęsiančią paramą, labai svarbią mūsų valstybės gyvavimui. Šia proga taipgi reikia prisiminti Kanados laikyseną tuo metu, kai rusų kariuomenė turėjo būti išvesta iš Lietuvos ir kitų Baltijos kraštų. Lietuviai jau nuo seno Kanadą laiko viena iš draugiškiausių kraštų, kuriame demokratija reiškiasi per rinktus atstovus ir laisvos rinkos ekonomiją.

Mes matome ir vertiname ekonominį Kanados pajėgumą ir tikime, kad abipusiai naudingi ekonominiai ryšiai sėkmingai plėsis. Noriu padėkoti Kanados vyriausybei už techninę Lietuvai skiriamą pagalbą, už specialistų ruošimą, kreditų teikimą ir paskolų garantijas. Mūsų tikslas betgi ekonominiame bendravime yra — skatinti žmones domėtis privačiu kapitalu ir verslais. Ta linkme mes jau esame padarę gerą pradžią ir padėję pagrindus stiprėjimui ateityje. Aš esu įsitikinęs, kad bendri tikslai bus pasiekti ir neš naudą mūsų verslo ryšiams.

Mes niekada nepamiršime Kanados paramos 'tamsiausiomis mūsų valandomis', kai kanadiečiai, užjausdami ir suprasdami, svetingai atvėrė duris karo audrų nublokštiems lietuviams. Nuo tada jie tapo puikūs kanadiečiai, nemažai nuveikę Kanados gerovei. Mes Lietuvoje jais didžiuojamės ir jų įnašu Kanadai.

Kaip tauta, kaip pasaulio tautų bendruomenės nariai, mes matome, kad dar labai daug darbo turi būti atlikta atstatant kraštą politinėje, socialinėje bei ekonominėje srityje, plečiant ryšius su kitais kraštais. Bendri, naudingi ir stiprėjantys ryšiai su Kanada mums yra pirmaeilės vertės.

Aš džiaugiuosi galėdamas perduoti asmeninius Lietuvos prezidento Algirdo Brazausko sveikinimus bei linkėjimus, taipgi seimo narių ir visų Lietuvos gyventojų. Jūsų Ekscelencija, Lietuva yra pasiruošusi kartu su Kanada dalyvauti ir prisidėti visose pastangose kuriant tautose taiką, demokratiją, laisvę, ekonominę gerovę ir saugumą visiems." (Laisvas vertimas).

Atsakomojoje kalboje gen. Kanados gubernatorius Romeo LeBlanc pažymėjo, kad Kanada niekada nepripažino Lietuvos prijungimo prie Sovietų Sąjungos. Palaikant ryšius su Lietuva, svarbų vaidmenį atliko Kanadoje gyvenantys lietuviai, kurie darė tai, ko negalėjo padaryti Kanados vyriausybė. Gen. gubernatorius pabrėžė, kad ambasadoriaus paskyrimas Kanadai esąs reikšmingas žingsnis

(Nukelta į 2-rą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Pasitarimai dėl laisvos prekybos

Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministeriai dalyvavo Europos laisvos prekybos sąjungos (EFTA) susirinkime Norvegijos Bergene birželio 13-14 d.d., praneša BNS. Švedijai, Suomijai ir Austrijai perėjus į Europos sąjungą, sumažėjo Baltijos kraštų prekyba su likusiomis EFTOS valstybėmis (Norvegija, Šveicarija, Islandija ir Lichtensteinu). Yra galimybių deryboms dėl laisvos prekybos sutarčių. Taip pat vyko atskiri pasitarimai su Norvegijos vadovais. Baltijos ir šiaurės kraštų ministerių pirmininkų susitikimas įvyks Vilniuje liepos 1 d.

Lankėsi konferencijos vadovė

Lietuvoje lankėsi JT Pasaulio moterų konferencijos Pekine (rugsėjo 14-15 d.d.) generalinė sekretorė Gertruda Mongella, rašo "Lietuvos rytas" birželio 12 d. Ji susitiko su užsienio reikalų ministeriu Povilu Gyliu, teisingumo ministerijos sekretoriumi G. Švedu, kuris pirmininkauja Lietuvos pasirengimo JT Pasaulio moterų konferencijai komitetui, bei nevyriausybinių moterų organizacijų atstovėms. G. Mongella spaudos konferencijoje pasakė, kad IV-oje JT Pasaulio moterų konferencijoje dalyvaus visų 185 JT valstybių atstovai. Taipgi dalyvavimo teisės suteiktos 2,000 nevyriausybinių organizacijų atstovėms.

Pradėta Butingės terminalo statyba

Min. pirmininkas Adolfas Šleževičius vadovavo Butingės naftos terminalo statybos atidarymo iškilmėms birželio 9 d., skelbia OMRI. Kelių, ryšių ir elektros laidų bei kanalizacijos įvedimo darbas jau pradėtas. Statyba turėtų užtrukti 24 mėnesius, vadovaujant Flour Daniel Williams firmai ir kainuos maždaug $220 milijonų dolerių.

JAV bankui "Eximbank" pasiūlius $80 milijonų kreditų, Lietuvos seimas pavedė vyriausybei išduoti garantijas ir pasirašyti sutartį dėl šios paskolos. Ministeris pirmininkas sakė, kad yra Turkijos, Belgijos ir Venezuelos firmų, pareiškusių susidomėjimą šį projektą finansuoti.

Skiriasi vyriausybės ir savivaldybės interesai

Kaip rašo ELTA, Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininko Vytauto Landsbergio teigimu, dabartinė vyriausybė, neremdama jų iniciatyvų, siekia sukompromituoti savivaldybes, kuriose daugumą turi dešiniosios opozicinės partijos. Jo manymu, "vis labiau ryškėja sritys, kuriose išsiskiria Vyriausybės ir savivaldybių interesai", pavyzdžiui, paramos nesulaukusi opozicijos pasiūlyta kova prieš nusikalstamumą, įtraukiant platesnę visuomenę. Taipgi žemės valdymo problemų srityje yra iškilę nesutarimų tarp vyriausybės ir savivaldybių. RFE/RL praneša, kad prezidentas Algirdas Brazauskas radijo pasikalbėjime birželio 19 d. apkaltino opoziciją neteisėtu perėmimu žemesnio rango pozicijų savivaldybėse. Vietinių tarybų vadovai buvo prašę prezidentą nepasirašyti žemės įstatymų pataisų, kuriomis nuosavybės teisė būtų atimta iš miestų bei rajonų tarybų ir perduota sričių administratoriams. Birželio 22 d. įvyko susirinkimas, kuriame svarstyta įsteigti savivaldybių sąjungą solidariam interesų atstovavimui.

Brangiai atitaisoma žala

Birželio 15 d. Danijos firma "Kruger Consult A/S" kartu su Lietuvos mokslo akademija išleido pranešimą, skelbiantį, jog kainuotų $1.1 bilijonus dolerių atitaisyti žalą, kurią Lietuvos aplinkai padarė sovietų kariniai daliniai, skelbia OMRI. Buvo apžiūrėtos 426 karinės bazės, užėmusios 67,000 hektarų arba 1% Lietuvos žemės ploto. Didelė tarša užsilikusi nuo alyvos ir kitų chemikalų. Žalos įvertinimas buvo pradėtas 1993 metais finansuojant Europos sąjungos PHARE programai.

Karinės pratybos Lietuvoje

BNS žiniomis, birželio 14-18 d.d. Ruklos karinėje bazėje vyko pratybos "Amber Hope 95", kuriose dalyvavo Lietuvos, Lenkijos ir Danijos kariai. Pratybų tikslas buvo apmokyti kareivius taikos palaikymo JT operacijoms, vykdant Lietuvos vaidmenį NATO (ŠAS) Bendradarbiavimo taikos labui programoje. Rudenį vyks kitos pratybos su JAV daliniais.

Redaktorius badauja kalėjime

ELTOS žiniomis, buvęs "Lietuvos aido" vyriausias redaktorius Saulius Stoma, kaltinamas kredito panaudojimu ne pagal paskirtį ir kitais finansiniais nusikaltimais, kalinamas nuo gegužės 5 dienos, pradėjo bado streiką. Jis parašė atvirą laišką valstybės vadovams ir spaudai, jog bylą galima sėkmingai užbaigti paleidus jį į laisvę už užstatą. Lietuvos spaudoje kritikuojamas žurnalisto sulaikymas kalėjime. Pastebėta, kad dažnai į laisvę už užstatą paleidžiami sunkiais kriminaliniais nusikaltimais kaltinami asmenys, o finansiniais nusikaltimais kaltinamąjį atsisakyta paleisti iki teismo. Lietuvos žurnalistų sąjunga birželio 19 d. išplatino kreipimąsi į seimo valstybės ir teisės komitetą bei generalinį prokurorą, kuriame išreikštas susirūpinimas dėl S. Stomos sveikatos ir pabrėžta, jog teisėsaugos organai LŽ sąjungai neatsakė, kodėl jam negalima pakeisti kardomosios (apsaugojimo) priemonės. **RSJ**

Šiame numeryje:

Didžioji auka
Partizanų pavyzdys turi tarnauti nepriklausomybės stiprinimui
Pirmasis Lietuvos ambasadorius Kanadai
Iškilmė Otavoje, kur pabrėžti lietuvių ir kanadiečių ryšiai
Buriasi išblaškyti lietuvninkai
Jų gyvastis tvers dar du šimtus metų, o gal daugiau?
Amerikos lietuvių brigada
Atsiminimai apie pastangas jungtis į laisvės kovas
Diktatoriaus žmona – dabar apleista našlė
Nei garbės, nei garso, nei ateities išlepintiems vaikams
Svečiuose pas užjūrio brolius
Lietuviai prigijo, susitvarkė Raudonojo klevo šalyje
Vaikai, tėvai ir bejėgiai mokytojai
Prof. dr. Justino Pikūno įžvalgos ir tyrimai pasiekė Lietuvą
Tęsiamas sceninis bendravimas
Čikagos choras, Vilniaus solistai G. Bizet operoje "Perlų žvejai"
Pagerbtas "Laisvės varpo" vedėjas
Ilgametė vilniečio Petro Viščinio veikla Bostone

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905-275-4672. FAX 905-275-1336.
Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $40, pusmetinė – $20, rėmėjo – $50, garbės – $60 (Amerikoj – JAV dol.) oro paštu – $115. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905-275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular $40.00, supporter $50.00, honorary $60.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Kunigų veikla Amerikoje

Lietuvių katalikų kunigų sąjunga—vienybė, svarbesnieji jos darbai bei rūpesčiai

KUN. DR. V. CUKURAS
JAV kunigų vienybės centro valdybos sekretorius

Kai po 1955 metų didelis lietuvių katalikų kunigų skaičius apsigyveno JAV ir greit įsiliejo į Kun. vienybės narių tarpą, pirmiausia buvo stengtasi susisiekti su plačiai išsisklaidžiusiais kunigais Šiaurės Amerikoje, taigi ir Kanadoje, Europoje, Pietų Amerikoje, Australijoje. Susidarė sąrašas, kuriame tilpo per 650 vardų bei adresų. Buvo išspausdinti vienas po kito 5 "Žinynai". Paskutinis, kuriame jau reikia daug pataisymų, pasirodė 1986 m. Po ilgesnio svarstymo nutarta šįmet prisidėti prie Lietuvoje leidžiamo "Kalendoriaus-Žinyno". Ir taip jau 1995 m. laidoje įtraukti ir mūsų adresai. Juos teks papildyti ir jau ateinančiais metais turėsime pilną žinyną.

Svarbesnieji darbai

"Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos" vertimas į anglų kalbą. Kai tik mus pasiekė pirmieji "Kronikos" nr. 1973 m. pradžioje, Kunigų vienybė skubiai vertė ir askirais sąsiuviniais anglų k. išsiuntinėjo "Kronikos" kopijas visiems JAV vyskupams, vadovaujantiems politikams ir visuomenės veikėjams. Taip Vienybė išspausdino "Kronikos" iki 62 nr. Po to "Kroniką" leido Religinės Šalpos įstaiga Bruklyne, NY.

Jau Vokietijoje pradėtas leisti pamokslų ir informacijų biuletenis "Lux Christi" buvo tęsiamas Amerikoje. Redaktorių tarpe buvo: kun. T. Narbutas, kun. A. Juška, kun. V. Pikturna, kun. prof. St. Yla ir kiti.

Po 1979 m. kai Vatikanas patvirtino lietuviškuosius liturginius tekstus, mes pradėjome leisti mėnesinius mišiolėlius, kuriuos išsiuntinėjome ne tik JAV, Kanados, bet ir kitų kraštų parapijoms. Spausdinimo išsiuntinėjimo darbams padėjo Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys, Putnam, CT. 1979 m. atspausdinome lietuviškąjį mišiolą ir skaitinius. Šis darbas, atrodo, paskatino ir sovietų valdžią Lietuvoje po ilgo delsimo leisti spausdinti pilną mišiolą ir tekstus, kurie tik 1993 m. buvo galutinai baigti.

Kunigų vienybė dar 1970 m. išleido gana didelį egz. skaičių laidotuvių apeigų teksto. Kai pasirodė Lietuvoje N. Testamento vertimas, buvo jo padauginta 1972 m. Bostone ir paskleista po lietuvių parapijas ne tik JAV, bet ir kituose kraštuose. 1974 m. tas pats padaryta ir su Lietuvoje išverstu psalmynu. Kai vėliau atsirado galimybė ekskursijom į Lietuvą, Kunigų vienybė pasirūpino išleisti mažo, kišeninio formato N. Testamentą ir padaugino kun. St. Ylos mažąjį "Maldyną". Tuo būdu tie vertimai galėjo per rankas patekti į Lietuvą.

1980 m. ir 1982 m. laikotarpyje Kunigų vienybė išleido atskirai Kalėdų laikotarpio, Velykų laikotarpio ir Didžiosios savaitės kasdieninių Mišių tekstus. Lietuvoje pilnas liturginių tekstų spausdinimas buvo galutinai atliktas ir išleistas tik paskelbus nepriklausomybės atstatymą. Kunigų vienybės tekstų organizatoriai palaikė nuolatinį ryšį su Lietuvos liturgine komisija.

Amerikos lietuvių Kunigų vienybės iniciatyva buvo suorganizuota Religinės šalpos įstaiga, kuri, be šalpos darbo, tapo labai aktyviu informacijos centru. Šis centras buvo visoje Amerikoje ir kitur užsienyje patikimiausias žinių šaltinis 1985-1992 m. Po to šį uždavinį perėmė jau laisvos Lietuvos atstovybės. Be to, Kunigų vienybės iniciatyva buvo rengiamos šv. Kazimiero 500 m. mirties ir 600 m. krikščionybės sukakties iškilmės, sudaromi Komitetai JAV-se ir Kanadoje nuolat bendradarbiaujant su J.E. vysk. Baltakio, OFM, įstaiga.

Prie Kunigų vienybės centro valdybos veikia Lietuvių kunigų šalpos draugija. Jos narių mokančių metinį nario mokestį, dabar yra arti 200.

Iš kitų Kun. vienybės darbų, reikia paminėti: metiniai suvažiavimai, anksčiau vadinti "seimais". Buvo bandyta šaukti tuos suvažiavimus ryšium su Amerikos lietuvių vyčių metiniais seimais. Tuo norėta patraukti didesnį skaičių kunigų, ypač iš tų vietovių, kur tie suvažiavimai organizuojami. Kadangi vyčiai turi gana gausų aktyvių narių skaičių, kurių tarpe daug JAV gimusių kunigų ir kadangi suvažiavimai vis kitose vietovėse būdavo šaukiami, tikėjomės patraukti daugiau vietinių lietuvių kunigų. Šitai tik iš dalies pavykdavo. Praktiškai visa dabartinė Kun. vienybės veikla telkiasi rytiniam Amerikos pakraštyje.

Rekolekcijos

Jau 18 metai iš eilės rengiamos lietuvių kunigų rekolekcijos. Joms vadovauti buvo kviečiami geri kalbėtojai, dvasinio gyvenimo žinovai. Po Lietuvos laisvės atgavimo joms vadovavo kun. A. Svarinskas, kunigas, vėliau vyskupas S. Tamkevičius, SJ, vysk. A. Žemaitis, MIC, Rekolekcijos vyksta N. Pradėtosios Marijos seserų vienuolyno patalpose, Putnam, CT. Dalynių skaičius mažėja – daugiausia yra dalyvavę 33 asmenys. Prieš trejus metus 25 mūsų nariai ryžosi vykti į Lietuvą. Noras buvo – pastatyti tarsi tiltą tarp išeivijos lietuvių kunigų ir Lietuvos, atlikti Kauno seminarijoje bendras rekolekcijas ir aplankyti visas vyskupijas. Šis planas tik iš dalies pavyko. Rekolekcijos buvo labai įspūdingos ir dvasiškai pakilios, tačiau užmegsti artimesnio ryšio su lietuviais kunigais Tėvynėje kažkaip nesisekė. Pastebėjome, kad mūsų broliai Lietuvoje vengė artimiau bendrauti, skubėjo atgal į savo parapijas ir pan.

Amerikoje lietuvių parapijos arba sparčiai mažėja, arba jau ir užsidaro, susijungia – ne mūsų, bet vietos vyskupų iniciatyva – su gretimomis nelietuvių parapijomis. Jau kuris laikas ši būklė kelia nerimą. Kunigų vienybė ieškos kokio nors atsakymo šįmet įvyksiančiame seime, kuris šaukiamas kartu su Religinės šalpos direktorių suvažiavimu spalio 8-10 dienomis, Putname, CT.

Paskutinį kartą mūsų konstitucija buvo peržiūrėta ir pakeista per suvažiavimą, įvykusį Eucharistinio kongreso metu 1976 m. Filadelfijoje. Dabar reiks dar kartą svarstyti, kuria linkme nukreipti Kun. vienybės veiklą. Palaikome ryšį su Kanados lietuvių kunigų vienybe, ieškome bendrų sprendimų, bet ar pavyks ką naujo nuspręsti, nežinia.

Buriasi išblaškyti lietuvninkai

Klaipėdos krašte veikia naujai įsteigtas lietuvninkų sambūris "Mažoji Lietuva". Jis rengia metinius suvažiavimus, šventes, pamaldas, susirinkimus, bet stokoja ryžtingų veikėjų. Reikia glaudesnio suartėjimo ir su vokiečiais, ir su lietuviais iš kitų Lietuvos vietovių

VYTAUTAS GOCENTAS, Klaipėda
Lietuvninkų bendrijos "Mažoji Lietuva" narys

Visa, kas yra, turi teisę gyvuoti.

Iš Mažosios Lietuvos tautinės tarybos 1918 m. lapkričio 30 d. Tilžės akto.

Kaip ir kasmet, gegužės 27 d. Klaipėdoje, Muzikos akademijos salėje bei kitądien Doviluose atšventinamoje bažnyčioje susibūrė išlikę Lietuvoje ir išblaškyti po pasaulį buvusio Klaipėdos krašto gyventojai, lietuvninkai, kad uždegtų graudžią vilties žvakelę ir širdimi atkartotų amžinąją meilės maldą Viešpačiui, tėvonijų kraštui – pamariui, panemunio šilams, Nemuno, Marių ir Baltijos vandenims. Tyloje apmąstę gyvenimo kančios ir išvadavimo kryžių, ištardami: MES DAR ESMI, LIETUVA, PRŪSIJA, PASAULI...

Lietuvninkų gyvastis

Anuometinis garbingas lietuvninkų šišioniškis, vokiečių rašytojas klasikas Hermanas Zudermanas (Sudermann, 1857-1928) savo puikaus pasakojimo "Kelionė į Tilžę" veikėjus jaudinančiai, tiesiog dramatiškai lydėjo į paskutinę mirties ir atgijusios meilės vainiku papuoštą kelionę. Keliauta iš tėvų namų į garsiąją Prūsų lietuvių sostapilę prie Nemuno ir Tilželės santakos, grįžta atgalios audringu pragaišties vandeniu...

Tad ir pasiteiraukime kits kito – lietuvninkas lietuvio – ar ta kelionė lengva, ar dar ilgai ji gali tęstis. Ar nepasitvirtins vieno lietuvninkų, prūsų, klaipėdiškių ar šišioniškių mylėtojo žurnalisto ir kraštotyrininko, Vydūno draugijos garbės nario Vytauto Kaltenio pramatymas: lietuvninkų gyvastis tvers dar du šimtus metų... Sunku numatyti ar apsidžiaugti patikėjus.

Antravert keblu ir nepatikėti – mielas prietelius artimai pažinojo Mažosios Lietuvos metraštininkę Ievą Simonaitytę, Dievo žodžio sakytoją, rusniškį žvejininką Augustą Dėvelaitį, gebėjusį suderinti savo širdyje ir giesmių, ir dainų giedojimą bei daugelį kitų jau nebesutinkamų šiame krašte ar pasaulyje žmonių. Susitikimus autentiškai liudija išlikę magnetofoniniai įrašai, menantys Marių linguojančią dainą...

Dieve duok mums sveikatos, išminties ir krikščioniškos atjautos bei tarpusavio meilės brolišką. Bendruomenės seimelio pirmininkas Viktoras Petraitis, atsparaus lietuvninko Jono Aušros vaikaitis, su garsiųjų Zaunių iš Rokaičių Prūsuose atžala Rūta Mačiūniene, manau, dar pridurtų prūsiškai – PADIE DAUS...

Tikėkime, kad brolišką meilės vedami dar ilgai galėsime ir Klaipėdą, Šilutę, o ir Tilžę ar legendinį Rambyną pasiekti ties mūsų prabočių Jankų Martyno ir Storostų Viliaus – Vydūno milžinkapiais.

Mūsų veikla

Šiemetinis jau septintasis suvažiavimas vėlgi kaip ir kasmet kelia genties bendrumo jaudulį, apmąstymus ir vis naujas godones. Prasikiša ir rūpesčių pamato akmuo samanotas.

Prieš šešerius metus paakinti kitų, tarp jų ir fotožurnalisto, kraštotyrininko Bernardo Aleknavičiaus, susispietėme į Lietuvininkų bendriją "Mažoji Lietuva" Klaipėdoje. Vyriausias lietuvninkas, sukilimo dalyvis Jurgis Plonaitis su klaipėdiškių drabužiais pasirėdžiusiu jaunimu įnešė gal ir mindauginę, o jau Tilžės miesto ir Mažosios Lietuvos draugijos "Birutė" tai jau tikrai, žalią-baltą-raudoną vėliavą. Amžinybėn pasitraukusios pasakotojos, "Aidos" choro giesmininkės Lidijos Bajoraitės (1890-1990) aiškinimu, šios spalvos sakė: "Žals laukelis, balts žirgelis, o širdelėj – kraujo raudonumas".

Mūsų dailininkė Eva Labutytė kaip vaidilutė uždegė žvakę ir kartu su garbinguoju Sibiro tremtiniu Tautvydu Braku (1919-1990) pradėjo susiėjimą. Susirinkusius 277 klaipėdiškius sveikino ir laimino dabar jau Viešpaties pasišauktas mūsų vyskupas Jonas Kalvanas. Nuskambėjo lietuvninko širdžiai miela giesmelė "Taigi imk mano ranką", o Klaipėdos choro vedami įkvėptai giedojome St. Šimkaus ir J. Zauerveino "Lietuviais esame mes gimę"...

Įkandin susibūrė ir Klaipėdos vokiečiai, o vėliau ir Šilutės. Pastarieji dabar yra pasivadinę vokiškuoju šilo vardu. Žinia, lietuvninkai taipgi mėgino laimę Šilutėje – 1990 m. vasario 3 d. buvo susirinkta skyrių steigti. Ten vadovu pasiskyrė Albiną Hubertą Tumaitį su pagalbininku Viktoru Pietaraičiu iš Stoniškių. Tačiau gausus sambūris, netilpęs vienoje salėje ir turėjęs ieškotis erdvesnės, pabiro..

Vokiečiai judresni

Ar kas trukdė, nepadėjo? Gal pristigome gyvastingumo, bet apie tai patys šilutiškiai geriau galėtų prasitarti. O vokiškais sambūriais pasirūpino pati Vokietija. Jaučiamos Vokietijos vidaus reikalų ministerijos tautinių mažumų departamento pastangos per savo atstovą p. Demskį. O štai Klaipėdos kraštiečių draugijos pirmininko pavaduotojas Haincas Opermanas (Opermann) (atrodo, kad jį teko girdėti tebekalbantį ir lietuviška klaipėdiškių šnekta per Lietuvos televiziją) dažnai lanko gimtąjį kraštą, domisi gimtosios kalbos, vokiečių kultūros likimu šišioniškių tarpe. "Memeler Dampfboot" 1994 m. spalio nr. rašoma, kad Klaipėdos ir Šilutės Vokiečių namams steigti skiriamos šimtatūkstantinės Vokietijos markių sumos. Įsibėgėja mokslai vokiečių mokykloje Klaipėdoje.

Kartais pajuokaujama – ten susibėgs paskutiniai lietuvninkai, nes kas mėnesį vyksta renginiai, nuolatos repetuoja choras (vadovas – Bronislovas Skirsgilas), iš svečios valstybės atkeliauja parama ne tik drabužiais, maisto produktais, bet ir žemės ūkio mašinomis, padargais.

Lietuvninkai džiaugiasi Klaipėdos universiteto doc. Dalios Kiseliūnaitės pastangomis suburtu vaikų tautiniu ansambliu "Vorusnėlė" Ne vienas, išgirdęs vaiko balselį, nuo jaunumės girdėtą melodiją ar dainą net apsiverkia. Ir tai atsitinka visiems, nepaisant, ar jis save lietuvninku, ar vokiečiu pasivadina. Veiklą paremia mūsų bičiuliai iš Kanados, JAV, Australijos, Vokietijos ir kitur.

Išeivijos parama

Mažosios Lietuvos fondas Čikagoje ir Montrealyje (įsteigtas 1985 m.), tėviškai vadovaujamas prof. Viliaus Pėteraičio ir Kurto Vėliaus, leidžia istorijos, kalbos, atsiminimų veikalus ir knygas, dr. Vydūno premija skatina naujų veikalų parengimą. Tai ir teisininko dr. Martyno Brako "Mažosios Lietuvos politinė ir diplomatinė istorija", pedagogo ir Zaksenchauzeno koncentracijos stovyklos kalinio Miko Šlažos atsiminimų knyga "Žvėrys žmogaus pavidalu" (šiemet išleis "Vaga"), prof. V. Pėteraičio monografija "Mažosios Lietuvos vietovardžiai, jų kilmė ir reikšmė".

Gręta leidybos, kaip ypatingą priedermę, fondas iškelia lietuvybės išlaikymą bei rėmimą dabartiniame Karaliaučiaus krašte – remti mokytojus, mokyklas bei vaikų darželius. Tiesa, fondas mielai atsiliepė ir į skulptorės Dalios Matulaitės prašymą, – kartu su JAV ir Kanados lietuvninkų asmeninėmis aukomis gelbėja statyti I. Simonaitytės paminklą Priekulėje.

Grįžtant prie krašto veiklos reikalų, tenka pripažinti, kad parama vokiškajai yra nepalyginamai ženklesnė – mūsų valstybė to dar nėra padariusi. Todėl su geruoju pavydu stebime kas mėnesį vykstančius vokiečių draugijos susirinkimus. Ir lietuvininkai norėtų bent žiemos metu dažniau susibėgti, gal ir patalpas tam didesnes

(Nukelta į 3-čią psl.)

Gimtųjų Bitėnų kapinaitėse ilsisi Mažosios Lietuvos patriarcho MARTYNO JANKAUS palaikai. Antkapio paminklėlis, kaip ir Vydūno, sukurtas senųjų Pamario "krikštų" pavyzdžiu Nuotr. Alf. Laučkos

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neliečiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškime Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

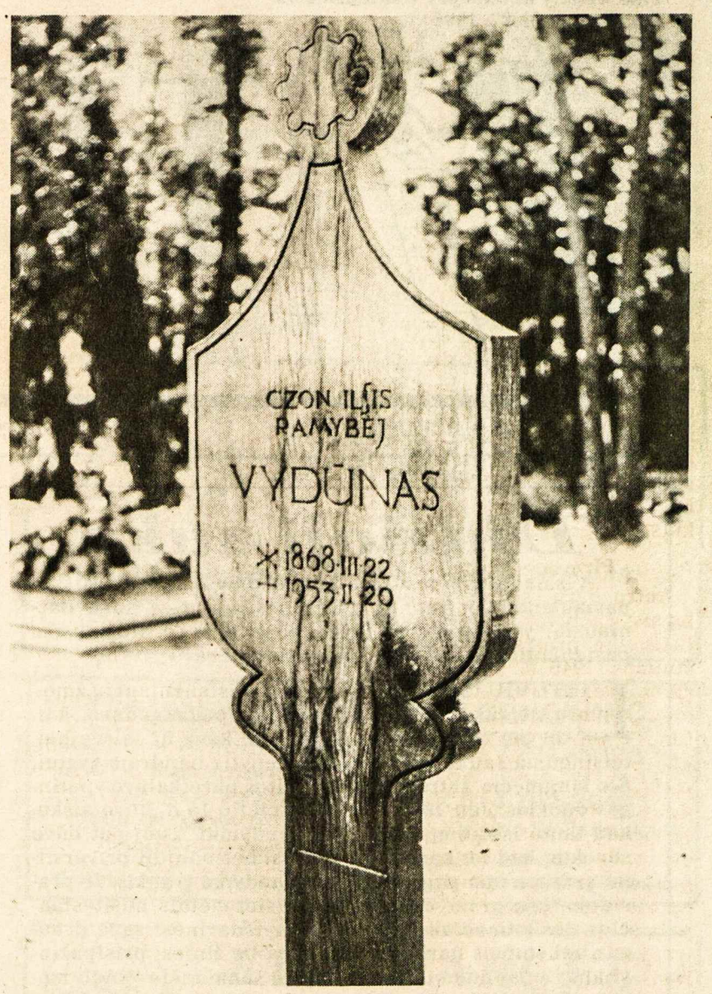

Vydūno antkapinis paminklas, primenąs senuosius Pamario "krikštus". Šiose Bitėnų kaimo kapinaitėse, Šilutės rajone, netoli Rambyno, Vydūno palaikai buvo perlaidoti 1991 m. Nuotr. Alf. Laučkos

Pirmasis Lietuvos ambasadorius...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

plečiant Kanados ir Lietuvos santykius. Kanada Lietuvai jau yra paskyrusi daugiau kaip septynis milijonus dolerių reformų vykdymui. Kanadiečiai investuoja pinigus į Lietuvos ūkį. Kanada vertina abiejų kraštų sudarytą sutartį dėl bendradarbiavimo branduolinės energijos srityje. Kalbėtojas priminė politinę Kanados paramą Lietuvai, pastarajai atstačius nepriklausomybę ir kovojant dėl svetimos kariuomenės išvedimo. Kanados interesai esą nukreipti į saugumą, demokratiją ir klestėjimą Europoje.

Ambasadorių A. Eidintą iškilmėje lydėjo jo žmona Birutė. Skiriamųjų raštų įteikimo metu dalyvavo generalinis Lietuvos garbės konsulas H. Lapas ir p. Gražina, KLB krašto valdybos pirm. A. Vaičiūnas, KLB Otavos apylinkės pirm. Rūta Danaitytė ir Vytautas Balsevičius.

Vizito Otavoje metu ambasadorius A. Eidintas lankėsi Kanados užsienio reikalų ministerijoje, įteikė skiriamųjų raštų kopijas, pasitarė ambasados steigimo klausimu, susitiko su aukštais pareigūnais. Susitikime su Baltijos kraštų direktore Ch. Campbell kalbėtasi Kanados teikiamos techninės pagalbos klausimais. Susitikimų metu buvo aptarta dvišalių santykių būklė ir perspektyvos, bendradarbiavimas tarptautinėse organizacijose, paliesti Europos saugumo klausimai. Visuose pokalbiuose dalyvavo Lietuvos garbės konsulas H. Lapas.

Vakare įvyko priėmimas ir susitikimas su Otavos lietuviais.

MIELAI NAREI

A†A

FILOMENAI KUPČIŪNIENEI

mirus, dukrą FILOMENĄ JANAVIČIENĘ su šeima bei visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

KLK moterų draugijos
Lietuvos kankinių parapijos skyrius

A†A

ADOLFUI VANAGUI

mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiame DANUTEI, jos vyrui ALGIUI, jų dukrai bei visiems giminėms ir artimiesiems –

Toronto skautų-čių tėvų komitetas

Netekus brangaus tėvelio

A†A

JUOZO NORVAIŠOS,

reiškiame nuoširdžiausią užuojautą "Taupos" valdybos nariui ŠARŪNUI NORVAIŠAI bei jo šeimai ir motinai VANDAI NORVAIŠIENEI. Kartu liūdi –

Bostono "Taupos" valdyba ir tarnautojai

LN vyrų būrelio valdybos nariui

A†A

ANDRIUI BORKERTUI

mirus,

reiškiame gilią užuojautą jo globėjoms ANELEI VEKTERIENEI ir jos dukrai AIDAI bei jo draugams –

Lietuvių namų vyrų būrelio valdyba ir nariai

PARTIZANO ATSIMINIMAI

Nepalik manęs gyvo

Viktoras Šniuolis, vienas iš nedaugelio likusių gyvų partizanų, šiuo metu gyvenantis Šiauliuose, atsiuntė pluoštelį savo atsiminimų, kuriuos paruošė St. Prakapas. Spausdiname būdingesnes vietas. RED.

1941 m. pavasarinių egzaminų metu į mūsų klasę įsiveržė enkavedistai, suėmė klasės draugus, kurių tėvai buvo numatyti ištrėmimui. Suėmė mokytoją J. Krikštaną bei kitus mokytojus, kurie niekada nebegrįžo. Stebėdmai šiuos įvykius, mes prisiekėme kovoti.

Pirmosios aukos

Antrą kartą sovietams okupavus Lietuvą, staiga visoje Lietuvoje prasidėjo pasipriešinimas. 1945 m. Lietuvos kariuomenės kapitonas I. Pucevičius įsteigė "Žaliąją rinktinę." Liaudiškių ir Mažuolių miškuose birželio 28 d. išsidėstė rinktinė ir jai priklausantys daliniai. Įvyko smarkūs mūšiai su priešo šarvuočiais ir žvalgybiniais lėktuvais. Tą dieną, pamatęs artėjantį pavojų, mano tėvas skubėjo pranešti, bet pamiškėje priešo kulkos nutraukė jo gyvybę. Jį laidojant Radviliškio saugumo kieme jau gulėjo J. Petraičio, brolių Grigaičių ir kitų partizanų lavonai. Tai buvo pats pirmasis partizaninių kovų krikštas ir pirmosios aukos, įskaitant ir mano tėvelį. Po to mūšio turėjome keisti kovos taktiką, išskirstydami į mažesnes grupuotes. 1946 m. aš su savo broliu Vytautu patekome į "Žaliosios rinktinės Geležinio vilko" tėvūniją, kurios vadu buvo Juozas Mingilas. Čia susitikome ir su Laurynu Mingilu "Džiugu". Jis šeimoje buvo vienas jauniausių. Jo brolis Aleksas ir sesutė Monika Mingilaitė taip pat buvo partizanų eilėse. Laurynas Mingilas atėjo į partizanų eiles išformavus Plechavičiaus rinktinę, į kurią jis buvo įstojęs iš gimnazijos suolo. Tai buvo giliai mąstantis jaunuolis, su kuriuo tapome neišskiriami draugai. Slinko sunkios kovų dienos.

Išneša sužeistą draugą

Atėjus vasarai, Mumšelio miške, ant Šušvės kranto, įsirengėme štabo būstinę. Gavę įsakymą pristatyti rašomąją mašinėlę ir kitus reikmenis, naktį žygiavome penkiese. Kai po šio žygio vieni miegojo, o kiti stovėjo sargyboje, staiga pamatėme gausius enkavedistų dalinius. Nespėjome nė gerai užimti pozicijų, kai užvirė ugnis. Mūšiui vadovavo "Vytenis". Priešas norėjo mus apsupti, bet pavyko pralaužti apsupimo žiedą, ir pasiekėme miško gilumą. Besitraukiant pastebėjau, kad šalia manęs suklupo "Žadgaila", sukniubo ir "Naktis". Mes jau buvome už apsupimo zonos ir planingai traukėmės tolyn. Pagaliau pamačiau dar kruviną "Džiugą", kuriam virš alkūnės buvo numuštas rankos kaulas, perskeltas žandikaulis, išmušti dantys, šovinys įstrigęs krūtinėje. Kairėje rankoje jis laikė pistoletą ir prašė mane, kad jį pribaigčiau, ir čia pat sukniubo žemėn. Mes buvome vienas kitam prisiekę taip padaryti, jei reikėtų, bet... Nesulaukęs mirties ir pagalvojęs, kad aš būsiu jau nubėgęs, pakėlė galvą. Reikėjo akimirkos apsispręsti, ir aš pasiryžau gelbėti savo draugą.

Už kelių metrų prie storo medžio kamieno prisiglaudęs mano brolis "Vytenis" smarkiai pliekė priešus. Pamatęs, kad iš kautynių lauko nešu sunkiai sužeistą "Džiugą", jis pasiaukodamas pasiliko... dengė mus ugnimi ir ten žuvo. Palikau užpakalyje šūvių tratėjimus, granatų sprogimus ir orą, pašvinkusį parako dūmais. Girdėjosi riksmai ir rusų keiksmai. Tolome nuo to pragaro, kol pagaliau pasiekėme tankų eglynėlį. "Džiugo" sužeistą ranką užkišau už perpetinio dirželio, kad judant kaulai nepažeistų kraujagyslių ir nervų. Jo veidas buvo sutinęs, ir jis nebegalėjo nieko kalbėti. Pagaliau nutilo šūviai. Nuvargęs drebėjau. Aptvarsčiau žaizdas. Jaučiau didelę įtampą. Kiekvienas krūmo sušlamėjimas sukeldavo jaudulį ir vis atrodydavo, kad vėl gali užvirti kova.

Išbalęs "Džiugas" sėdėjo atsirėmęs į medžio kamieną. Negalėdamas kalbėti, kažką man rankomis mosikavo. Padaviau jam blanknotėlį ir prašiau parašyti. Kaire ranka jis parašė: "Broli, nepalik manęs gyvo..."

Kova iki mirties

Sutemo ir atėjo naktis, o su dideliais sunkumais turėjome pasiekti savo štabo būstinę. Palikęs "Džiugą" būstinėje, dar tą pačią naktį nuėjau į bunkerį ant Šušvės kranto, iš kur buvome išėję. Ten buvome palikę "Merainį", "Briedį" ir buvusią ryšininkę, dabar tapusią partizane Izabelę Vilimaitę "Stirną". Ji buvo dirbusi medicinos srityje, ir tik viena galėjo suteikti sužeistajam pirmąją pagalbą. Buvo sunku gydyti, nes neturėjome vaistų. Tačiau pasiryžimas viską nugalėjo, ir po kurio laiko "Džiugas" vėl stojo į kovotojų eiles. Brolis "Vytenis" nusipelnė pomirtinės karžygio garbės ir buvo apdovanotas I laipsnio Vyčio kryžiumi. Kovos draugai išleido jo eilėraščių rinkinį, kurį pavadino "Nevystančios sielos rožės".

Kasmet mūsų gretos retėjo, kovos sąlygos sunkėjo. Pasaulis paliko mus likimo valiai. "Vytenis" rašė:

"Ir pasaulis toks tolimas liko,
Išsigynė savųjų vaikų...
Dabar deda erškėčių vainiką,
Ant kraujuojančių mūsų galvų".

Gretoms retėjant, Juozas Valantinas išdavė bunkerio vietovę. "Džiugas" besipriešindamas 1953 m. kovo 14 d. žuvo ir buvo išniekintas Tytuvėnų miestelyje. Dabar jo palaikai perkelti į Tytuvėnų partizanų kapines.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 416 533-7954

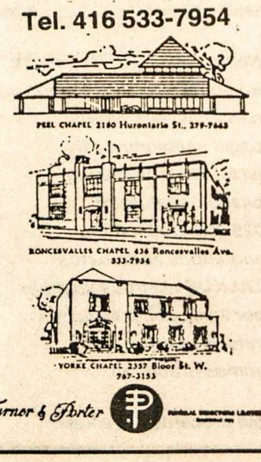

NEMUNAS PRIE RAMBYNO KALNO — Iš St. Dabkaus albumo

Amerikos lietuvių brigada

Kodėl ji nebuvo suorganizuota Lietuvos nepriklausomybės kovų metu?

IGNAS MEDZIUKAS

Amerikos lietuviai, 1919 m. Lietuvoje vykstant nepriklausomybės kovoms, pasiryžo padėti savo tėvynei. Tuo tikslu jie įsteigė "Lietuvos laisvės sargų", karinio pobūdžio organizaciją, į kurią įstojo daugiausia JAV kariuomenėje tarnavę ir I pasauliniam kare dalyvavę vyrai. Jau 1917 m., sekant lenkų pavyzdžiu, norėta suorganizuoti legioną prie JAV kariuomenės, bet tai nepavyko. Iš kariuomenės grįžę lietuviai kariai tęsė karinį lavinimą. Iš Lietuvos buvo gautos karinės komandos instrukcijos ir pasistengta visą veiklą vienodai suderinti. Kai kuriose vietose vyrai pasisiūdino lietuvių karių stiliaus ir spalvos uniformą.

1919 m. iš Paryžiaus atvykęs į Vašingtoną plk. (vėliau generolas) W.N. Swarthout, ten buvusios Lietuvos karinės misijos įgaliotas, susipažino su "Laisvės sargų organizacija" ir patarė pasivadinti Lietuvos brigada. Prie jo prisidėjo keletas kitų amerikiečių karininkų. Brigados centras buvo įsteigtas Lietuvių vykdomojo komiteto raštinėje Vašingtone.

1919 m. lapkričio mėn. dalis brigados karininkų išplaukė į Londoną, o iš ten į Lietuvą. Kauną pasiekė 1920 m. sausio 1 d. Čia buvo sudarytas brigados štabas: brigados vadas gen. W.N. Swarthout, štabo viršininkas plk. J.G. Isbell, gen. adjutantas kpt. F.B. Stevens, gen. inspektorius bei ryšininkas tarp brigados štabo ir Lietuvos vyriausybės kpt. J.J. Bielskis, ryšininkas tarp brigados štabo ir prancūzų – anglų karinių misijų kpt. H. Pritchard. Tačiau dėl nevisai aiškios priežasties Lietuvoje brigada nebuvo suorganizuota, nors buvo įsiregistravę keletas tūkstančių savanorių, norinčių vykti Lietuvos ginti. Į Lietuvą nuvyko tik kelios dešimtys savanorių, tarp jų ir Stepas Darius.

1920 m. balandžio 7 d. buvo pavesta gen. Nastopkai brigadą suorganizuoti. Bene svarbiausia priežastis, kodėl nepavyko brigados suorganizuoti buvo ta, kad, nepavyko iš JAV vyriausybės gauti nemokamą laivą savanoriams į Lietuvą pervežti. (LE XVI t., 134 psl. rašoma: "dėl tuo laiku buvusios ypatingos vidinės politikos padėties Lietuvoje"). Vieno kario pervežimas iš JAV kainavo 75 dol.

Adjutanto Stevens'o laiškai

Atsitiktinai buvo rasti vieno iš brigados štabo narių, kpt. Stevens'o du laiškai, rašyti motinai, kuri tada gyveno Arizonoje. Jų ištraukas čia spausdiname. Pirmas laiškas, rašytas iš Kauno (rašo Kovno) Lithuania (Russia) 1920 m. sausio 14 d. Jame rašoma:

"JAV armijos aš buvau pasiųstas į Lenkiją. Ten būdamas sužinojau, kad yra sudaroma brigada Lietuvai ginti. Aš buvau atleistas iš Amerikos armijos prieš šešis mėnesius. Buvau skiriamas kapitonu Amerikos brigados Lietuvos kariuomenėje. Brigada susideda iš 9000 Amerikos lietuvių, kurie siunčiami čia; jie kalba angliškai. Aš buvau paskirtas kuopos vadu su 200 vyrų ir pasiųstas į frontą praėjusių metų rugsėjo mėn. Ginant Rygą, buvau sužeistas dviem kulkosvaidžio kulkomis, bet nepavojingai: viena į petį, kita į kairės kojos kulnelį. Dabar aš esu sveikas. Nemanau, kad būsiu vėl siunčiamas į frontą, nes esu paskirtas brigados vado adjutantu ir dabar dirbu tik raštinėje. Malonus sportas šaudyti į bolševikus ir matyti kaip jie krinta..."

Prašo laiškus rašyti dviem egzemplioriais, tai kurį nors vis tiek gausiąs. Nurodo adresus: Capt. F.B. Stevens, Lithuanian Army c/o Loyal Order of Moose, nr. 5 – Boulevard Malesherbes, Paris, France, arba: American Brigade, Kovno (Kaunas), Lithuania, Europe.

Antras laiškas, parašytas ant JAV ambasados blanko Paryžiuje, be datos. Jo ištrauka:

"Aš buvau labai sužeistas į koją ir petį. Kai pasveikau, kaip mokąs rusų kalbą, buvau pasiųstas į baltagvardiečių rusų armiją karininku instruktorium. Ten irgi buvau sužeistas. Mane pasiuntė į amerikiečių ligoninę Suomijoje, kur susitikau JAV armijos plk. Hollyday, kuris mane įtaisė į dabartinį darbą ambasadoje. Darbas, kurį aš atlieku ambasadoje, apima visą rytų pusrutulį".

Čia pat pridėta jo nuotrauka kapitono uniforma. Po nuotrauka parašas: Captain F.B. Stevens, Lithuanian Legion, Lithuania Army, Kaunas, Lithuania. Pridėtas ir Lietuvos žemėlapis, Kauno vaizdelis su Įgulos šventove ir karo metu sunaikinto Kauno dalies apie geležinkelio stotį vaizdelis.

Laiškai rašyti anglų kalba. Čia pateiktas šių ištraukų laisvas vertimas į lietuvių kalbą. Iš laiškų neaišku, kokios tautybės kareivių kuopai jis vadovavo gindamas nuo bolševikų Rygą. Taip pat neaišku, kokioje baltagvardiečių armijoje jis buvo karininku instruktorium. Jei kas turėtų apie tai daugiau žinių, gal galėtų spaudoje atsiliepti.

Vyriausybės neapdairumas

Jei nebuvo suorganizuota amerikiečių brigada, kaltės šešėlis krinta ant tuo metu buvusios Lietuvos vyriausybės, kuri nebuvo pakankamai apdairi. Kaip dr. A. Rukša savo knygoje "Kovos dėl nepriklausomybės", II t., 369 psl. rašo, jog "norint krašto per daug neapsunkinti finansiškai, 1920 m. pradžioje daug kariuomenės buvo paleista į atsargą. Visai nebuvo atsižvelgta į tai, kad su kaimynais, ypač su lenkais, dar buvo neišspręsta daug opių klausimų. Juk lenkai ne tik buvo okupavę žymią Lietuvos dalį su sostine Vilniumi, bet vis tykojo progos veržtis gilyn į Lietuvą". Be to, brendo tų metų vasarą dideli įvykiai; rusų–lenkų karas. Lietuvos vyriausybei tai buvo žinoma. Lietuva turėjo visą dėmesį sutelkti į kariuomenę ir ją padidinti bent iki 40,000 durtuvų. Estija ir Latvija nepriklausomybės karuose turėjo suorganizavusios po maždaug 70,000 karių armijas. Negi Lietuva nebūtų pajėgusi tiek kariuomenės sutelkti? Buvo sutaupyti pinigai, bet prarastas Vilnius, Eglaitė, Breslauja, Lyda, Gardinas, Seinai ir kitos sritys. O galėjo būti dar blogiau, nes kaimynams besigrumiant, didelis pavojus buvo ir Lietuvos nepriklausomybei.

• Kai nežinai į kokį uostą plauki, joks vėjas nėra tinkamas. (Seneka).

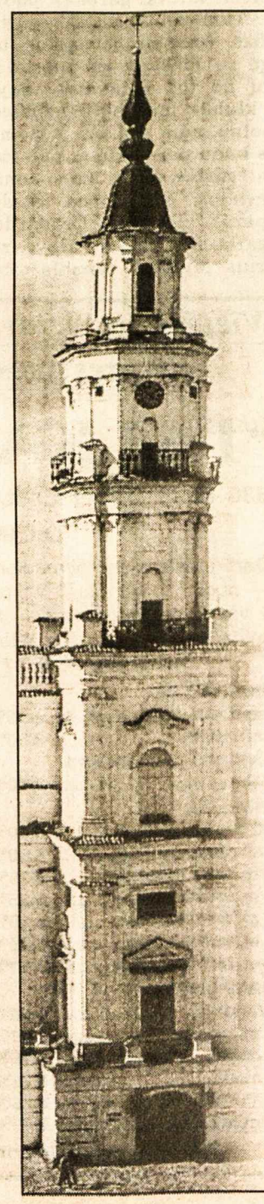

NIEKAS JŪSŲ TAIP GERAI NEPARSKRAIDINS NAMO Į LIETUVĄ!

PATOGIAUSIAS BŪDAS SKRISTI PER HELSINKĮ Į LIETUVĄ TREČIADIENIAIS ARBA PENKTADIENIAIS TARP GEGUŽĖS 24 D. IR RUGSĖJO 8 D. GALI KAINUOTI TIK $1050*

Galite grįžti į Torontą pro "Helsinkio vartus", o gal pasinaudokite proga pamatyti Helsinkį! Yra daug maloniu galimybių: viešbučiai prieinama kaina su puikiu patarnavimu, prabangios kelionės laivu, istorinės vietovės. "Helsinki Plus" planas jums leidžia pajusti Skandinavijos pulsą!

Plius NUOSTABI KELIONĖ PER SKANDINAVIJĄ

Lengvai praturtinsite savo kelionę "Helsinki Plus" išvykoje, kuri atskleis jums Skandinavijos grožybes. Už tą kainą - puiki kelionė laivu iš Helsinkio į Stokholmą arba iš Stokholmo į Helsinkį su pietumis ir pusryčiais; dvi nakvynės pirmos klasės viešbutyje su pusryčiais viename iš šių miestų; grįžimas arba nuvykimas "Finnair" lėktuvu.

"HELSINKI PLUS" IŠVYKA TARP HELSINKIO IR STOKHOLMO GALI KAINUOTI TIK $575**

** Kaina nakvojant dviese. Atskira kaina vienam.

NEDELSKITE! PASKAMBINKITE SAVO KELIONIŲ AGENTUI arba pasiteiraukite skambinant (416)222-0740 arba 1-800-461-8651

FINNCHARTER LTD — BlueWings Tours — HelsinkiPLUS!

* Yra apribojančių sąlygų. Pasitarkite su savo kelionių agentu. Neįskaitomi išvykimo mokesčiai. Verslo klasėje $600 priemoka.

Kraupios praeities šmėklų bruzdesys

V. BAKANAUSKAS, Merkinė

Nesustabdomas laikas vis teka ir teka, sukdamas amžiną istorijos ratą. Jis nusineša praeitin ir džiaugsmus, ir skausmus. Laimingos akimirkos palieka mumyse šviesius prisiminimus, o skausmingos – randus ir negyjančias žaizdas. Visas mūsų tautos kūnas išvagotas tais giliais randais ir baisiomis negyjančiomis žaizdomis.

Gana prieštaringas požiūris tvyro mūsų visuomenėje dėl praeities. Vieniems tai buvo šviesios komunizmo kūrimo dienos, kitiems – siaubingas košmaras...

Atėjo hitlerinės Vokietijos ir stalininės imperijos karo pabaigos penkiasdešimtmetis. Į Maskvą suvažiavo keliolikos valstybių vadovai, norėdami paminėti vienos tironijos pergalę prieš kitą.

Ar verta kalbėti, kuri iš jų buvo humaniškesnė? Kokį palikimą paveldėjom po sovietinės okupacijos penkiasdešimtmečio, manau, aiškiai matom visi: dar neregėta girtuoklystė, melas, gobšumas, korupcija, prievartavimai, plėšimai, žudynės ir t.t. Visa tai – buldozerinės bolševikinės ideologijos darbo vaisiai, kuriais šiandien ašarodama, kraujuodama ir keikdama naudojasi mūsų visuomenė. Kokios pagarbos nusipelnė tie idėjiniai bolševikinės–stalininės imperijos gynėjai, tegul sprendžia jų pačių sąžinės.

Nusimetusi bolševizmo jungą, Lietuvos visuomenė gana santūriai seka šį primirštą spektaklį. Juk dauguma Lietuvos vadinamųjų karo veteranų į sovietinę armiją pateko su čekistų prievarta arba iš baimės atsidurti Sibire. Šiems veteranams visą laiką nebuvo prie širdies tie bolševikiniai apdovanojimai. Daugelis jų tuos gelžgalius jau seniai išmetė šiukšlynan. Tik nedidelė grupė idėjinių kolaborantų – karo veteranų talkino patiems baisiausiems mūsų valstybės priešams – bolševikams.

Šiomis dienomis tie talkininkai nušluostė dulkes, nugramdė rūdis nuo savo ordinų, medalių ir vėl pasikabino juos ant senų įdubusių krūtinių. Sunkiai kilnodami sustyrusias kojas, jie ėmė judėti Rusijos ambasados link Vilniuje. Malšindami "vodka" juodą širdgėlą dėl sugriuvusios imperijos, jie tyliai be fanfarų tipeno ne į visagalės kompartijos CK, bet į svetimos valstybės atstovybę atsiimti nedidelio metalo gabalėlio... Kai kurie jų tikriausiai norėtų vykti ir į Maskvą, trokšdami paspausti rankas žirinovskiams, ziuganovams – sugriuvusios imperijos gelbėtojams. Dabartinės Lietuvos valdžios atstovai visokeriopai remia šį spektaklį. Bet veltui jų pastangos, veltui išmetamos lėšos: "šviesios praeities" jau nebeatgaivinsi jokiomis priemonėmis...

Buriasi išblaškyti lietuvninkai

(Atkelta iš 2-ro psl.)

turėti. Lietuvninkai patys, nenuleisdami rankų, greta raštinės dviejų kambarių jau įrengė kampelį ir svečiams prisiglausti.

Skausmingi įvykiai

Medžiaginiai sunkumai gal ne tokie skausmingi, kiek kiti. Krašto senbuviai yra likę graudžia mažuma, o be to ir vyresnio amžiaus. Vėl ir vėl išlydime juos – "Aidos" choro giesmininkę Emą Buksnevičiūtę, bitėniškę Rambyno ir M. Jankaus bei Vydūno kapų ir atminimo saugotoją Eleną Kondratavičienę... Užgęsta lietuvninkų žvakelės...

Žinia, pragaištinga evakuacija, frontams grįžtant per Klaipėdos kraštą, trėmimai bei repatriacija (gal tiesiog – bėgimas nuo žvėriško bolševizmo iš sovietinės okupacijos) nesigailėjo krašto senbuvių – 1944 m. spalio 9-10 d. generolo I. Černiachovskio tankai ties Šilute perkirto Klaipėdos-Tilžės plentą, traiškydami vežimus ir arklius, o girti kareiviai plėšė vežimus, prievartavo moteris, jaunas mergaites, o vyrai buvo atskirti ir išvežti nežinomybėn. Apie tai rašė net į Montrealį (Kanada) per Vokietiją, nukeliavęs lietuvninkas Ansas Lymantas "Lietuvos pajūryje" (1971 m., nr. 3-4). Beje, tos pačios spalio 9 d. vakarą minėtą plentą kirto ir vadinamosios lietuviškosios 16-osios divizijos kariai. Ką jie ten veikė? Rinko aukų lavonus? Tik, apsaugok Viešpatie, jei Klaipėdos vardą vėliau gavęs junginys taip pat dalyvavo "kovose" su klaipėdiškiais.

Visiškas sunaikinimas ištiko Prūsiją – jau spalio 11 d. tie patys Černiachovskio kareivos begėdiškai ir žiauriai prievartavo bei išžudė Nemerkiemio gyventojus – moteris, mergaites, senukus...

Reikia suartėjimo

Žvilgsniai istorijon yra būtini, nes krašte stinga žymesnių kultūrinių pajėgų. Iš bene 150,000 gyventojų yra likę 6-7,000. Dauguma – žemdirbiai (laukininkai), kurių vaikai mėgino eiti mokslus, tik, gink Dieve, ne istorijos, vokiečių ar net ir lietuvių kalbos. Istorija jau buvo išmokta – jei ne pačių, tai tėvų... Kas dabar gali vakarones surengti? O pasimatymo džiaugsmo taip stinga. Susitinkame atsikuriančiose evangelikų parapijose, o kasdienybės valandomis esame tarp jau iš kitų Lietuvos vietovių atkeltų ar atbėgusių Lietuvos gyventojų. Deja, iš jų neretai pajuntama priešprieša – "vokiečiai", "fašistai", o čia dar ir Dievo išpažinimas ne tas. Gali pasijusti, kad ir nebe krikščionys esame...

Todėl, mielieji, paminėtos ir nepaminėtos aplinkybės sakyte sako: reikia visiems išlikusiems klaipėdiškiams artėti prie viens kito. Atmesti buvusius gan ženklius lietuvių ir vokiečių susikirtimus – priverstinė lituanizacija ar germanizacija, tikėkimės, yra praeitis, Priekulės, Katyčių ir kitų parapijų jaunas ir energingas kunigas Darius Petkūnas mėgino kelti santaros mintį, o su Vilniuje gyvenančiu klaipėdiškiu Viktoru Kiauka net skelbė per "Keleivio" puslapius išlikusiųjų gyventojų surašymą. Atrodo, ši mintis neįgavo apčiuopiamo pavidalo...

Ar čia meškos paslaugos neatliks ir Vokietijos broliška medžiaginė ir piniginė pagalba – supulsime krūvon, bet ne kaip buvusio Klaipėdos krašto gyventojai (tai būtų natūralus junginys), o kaip pervirtę į vokiečių tautybę lietuviai (nors ir turėję Vokietijos pilietybę)?

Kur lietuvninkų išdidumas, stebinęs zalcburgiečius ar kitus perkeltuosius ar atsikėlusiuosius po marų į Prūsų Lietuvą? Kur iš tėvų paveldimas lietuvybės testamentas: "Lietuvninkais mes esam gimę, / Lietuvninkais ir norim būt..." Taip už mus tarė mažumų bičiulis Jurgis Zauerveinas.

Santaros vardas TĖVIŠKĖ ir lietuviškai, ir vokiškai puikiai skamba. Tarkimės, kalbėkimės tarpusavyje, o pradžiai siūlau tokio vardo puslapyje "Vokiečių žiniose Lietuvoje" ar "Keleivyje" susitikti. Ištiesti ranką, apsikabinti – esame ir evangelikai. Kokią apyskaitą teiksime Aukščiausiajam?

Gal dar ir yra vienų ir kitų tarpe abejojančių – tai reikia išmėginti, o tik po to atmesti.

Bendru keliu

Galiausiai tik tada galėsime tinkamai išspręsti opų ir atvirą Prūsijos tolimesnio likimo, Lietuvos respublikos pilietybės ir turto grąžinimo klaipėdiškiams klausimus. Jau penki dešimtmečiai Prūsijos žemės ilgisi darbščių ir rūpestingų rankų, į senolių tėvų namus negali įžengti vaikai ir vaikaičiai. Bendras veikimas ir čia godotinas ir labiau paveikus būtų – sau apginti patys ir vienširdžiai prasitarkime. Nebegarsės ir Klaipėdos apskritis su krašto ribomis ar Priekulės valsčius, o bitėniškiai ne į Šilokarčiamą kulniuos, o į Tauragę ar kur kitur turės važiuoti...

Dar kartą mėginkime vieni kitus mylėti. Neatsitolinkime. Ištarkime: "Mes, prūsai, lietuvninkai, klaipėdiškiai norime su Zudermanu keliauti į Klaipėdą kaip ir į Tilžę – meilę, gyvastį atgauti!"

LAISVOJE TĖVYNĖJE

KRYŽIŲ KALNO ATEITIS

Leonas Peleckis-Kaktavičius, "Lietuvos aido" korespondentas Šiauliuose, ilga savo pranešimo antrašte birželio 7 d. laidoje atskleidžia Lietuvą išgarsinusio Kryžių kalno ateities planus: "Šalia Kryžių kalno išaugs vienuolynas, lig tiltu sujungiantis dvi iškiliausias dvasines viršūnes — Vernos kalno šventovę ir Kryžių kalną". Esą tokia idėja kilo poiežiui Jonui Pauliui II, apsilankiusiam Lietuvos Kryžių kalne ir Toskanijos Vernos kalno pranciškonų šventovėje, susietoje su šv. Pranciškumi Asyžiečiu. Tą šventovę tvarkantys Mažesnieji broliai pranciškonai, dalyvavę Šv. Tėvo Lietuvos kalnui dovanoto kryžiaus pastatyme ir pašventinime, pritarė šiai idėjai. Tada ir buvo nutarta prie Kyržių kalno pastatyti Lietuvos pranciškonų tvarkomą dvasinį ir kultūrinį centrą.

DIDELIO DARBO PLANAI

Žurnalistas L. Peleckis-Kaktavičius, remdamasis Šiaulių rajono savivaldybės architektūros ir statybos skyriaus vedėjo Algimanto Juknos duomenimis, "Lietuvos aido" skaitytojams pasakoja: "Vienuolynas numatytas rytinėje kalno pusėje, maždaug už 300 metrų nuo paties kalno. Fasadinė kalno pusė neliečiama. Architektas mano, kad ten vienuolynas labai tiks. Šio mėnesio pabaigoje čia laukiama delegacijos iš Verno kalno šventovės. Bus galutinai nuspręsta dėl būsimų darbų eigos. Nors šį projektą ir statybos darbus finansuos Šv. Pranciškaus Toskanijos mažesniųjų brolių provincija, projektavimo darbuose norėtų dalyvauti ir lietuviai. Algimantas Jukna sakė, kad projektavimas turėtų būti baigtas iki kitų metų pavasario. Kas vykdys statybos darbus, kol kas dar neaišku. Per 1-1,5 metų netoli Kryžių kalno išaugs koplyčia, pranciškonų gyvenamos patalpos — 25 celės, Lietuvos vyskupijų kunigų, vienuolių ir pasauliečių rekolekcijoms skirtos patalpos — 20 celių, kompaktiška konferencijų salė, maldininkų ir brolių valgykla, biblioteka, knygynas, uždaras kiemelis, ūkinis pastatas".

STOMATOLOGŲ KONGRESAS

Stomatologais Lietuvoje dabar vadinami dantų gydytojai ir chirurgai. Pirmasis Lietuvos dantų gydytojų sąjungos kongresas įvyko Kaune 1938 m., antrasis — Druskininkuose 1993 m. Trečiąjį kongresą š. m. gegužės 3-7 d.d. Druskininkuose surengė jau darbą tęsianti Lietuvos stomatologų sąjunga ir jos valdybos pirm. prof. Irena Balčiūnienė. Kongreso dalyviams buvo gera proga susipažinti su "KaVo" firmos modernia stomatologine įranga ir higienos programa. Dalyvius sveikino Lietuvos sveikatos ministeris A. Vinkus ir Druskininkų burmistras V. Janonis. Diskusijose dalyvavo ir pranešimus skaitė svečiai iš Latvijos, Estijos, Suomijos, Švedijos, Norvegijos, Danijos, Britanijos, JAV, Ukrainos ir Rusijos. Romo Kvietkevičiaus pranešimu "Lietuvos aide", kongreso dalyviai diskutavo stomatologinės pagalbos organizavimą bei valdybą, draudos ir privačią stomatologiją, ligonių kasas, techninį aprūpinimą ir profesinį tobulinimąsi.

SUSITIKO LIETUVNINKAI

Septintasis lietuvninkų bendrijos "Mažoji Lietuva" suvažiavimas gegužės 27 d. įvyko Klaipėdoje. Jame dalyvavo nepilni du šimtai narių iš Klaipėdos, Šilutės, Tauragės, įskaitant ir svečius iš Vokietijos, JAV ir Kanados. "Lietuvos ryto" korespondentė Klaipėdoje Aušra Pilaitienė rašo: "Apytiksliais apskaičiavimais, Lietuvoje beliko pora tūkstančių žmonių, laikančių save lietuvninkais, kilusių iš senųjų Klaipėdos krašto ir Mažosios Lietuvos vietovių. Seimelio pirm. Viktoras Pėteraitis pabrėžė, kad Lietuvininkų bendrija — visuomeninė kultūrinė organizacija, nekelianti politinio atspalvio problemų, jos pagrindinis tikslas — išsaugoti Prūsijos lietuvių istorinę atmintį, šio krašto specifiką, puoselėti kultūrą, papročius, tradicijas ir svarbiausia — padėti bendrauti lietuvininkams, išsibarsčiusiems po įvairias pasaulio šalis. Bendrija siekia, kad į tėviškę būtų pargabenti kitose šalyse palaidoti Lietuvai nusipelniusių žmonių palaikai. Praėjusiais metais įvykdytas paskutinysis prof. Viliaus Gaigalaičio noras sugrįžti amžinojo poilsio į tėvų žemę. V. Gaigalaitis penkiolika metų Prūsijos seime atstovavo Klaipėdos kraštui ir Šilutės apskričiai, vadovavo 'Sandaros' draugijai. Bendrija prisidėjo, kad į tėvų žemę sugrįžtų Vydūno, K. Jankaus palaikai. 1989 m. Aglonėnuose pradėtas sodinti ąžuolynas šio krašto garbingų žmonių atminimui . . ."

KITI ATEITIES PLANAI

Seimelio pirm. V. Pėteraitis suvažiavimo dalyviams priminė Mažosios Lietuvos fondą, leidžiantį knygas apie šį kraštą. Fondą ypač remia JAV ir Kanadoje gyvenantys lietuvininkai. Jau pasirodė šeši leidiniai, laukiama dar penkių. Tarp jų yra D. Kauno ruošiama "Mažoji Lietuva" ir šiemet numatyta išleisti M. Purvino knyga apie Klaipėdos krašto lietuvių mokyklas. Architektas M. Purvinas savo pranešime skundėsi, kad greit neliks šiam kraštui būdingų pastatų. Mat Mažosios Lietuvos kultūrinio paveldo išsaugojimu rūpinasi tik Šilalės rajono kultūros skyrius, remiantis senųjų kaimų istorinius tyrinėjimus, ir Klaipėdos rajono vadovai, bandantys įamžinti turtingą Priekulės istoriją. Suvažiavimo dalyviai nutarė prašyti Lietuvos seimą, kad nacių iš Klaipėdos krašto Vokietijon išvežti gyventojai būtų pripažinti tremtiniais ir kad jiems būtų palengvintas Lietuvos pilietybės atgavimas. Suvažiavime priimtos rezoliucijos ragino seimo narius Rambyno kalną ir Bitėnų kaimą paskelbti gamtiniu, istoriniu bei kultūriniu paminklu. Esą tada galbūt sumažės beatodairiškas kultūros paveldo naikinimas Kuršių nerijoje.

V. Kst.

Kryžkelė Lietuvoje ties Alsėdžiais, kurioje matyti ir sovietmečiu nesunaikinta koplytėlė

Nuotr. Raimundo Urbono

Katalikių moterų suvažiavimas Vilniuje

1995 m. birželio 3 d. Vilniuje įvyko Lietuvos katalikių moterų (LKM) sąjungos steigiamasis suvažiavimas, kuriame dalyvavo ir sveikino Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas Vilniaus arkivyskupas metropolitas A. J. Bačkis, praneša "Lietuvos rytas" birželio 5 d. laidoje. Iš užsienio atvyko Pasaulio lietuvių katalikių moterų organizacijų pirmininkė prof. A. Šlepetytė-Janačienė iš JAV-bių ir Pasaulio katalikių moterų unijos vadovė iš Amsterdamo dr. M. T. van Heteren-Hogenhuis, kuri savo kalboje priminė moters paskirtį: kurti naują gyvybę ir gyvenimą ne tik biologine, bet ir dvasine bei socialine prasme.

Katalikių moterų draugija įsisteigė 1908 m. Kaune. (Jos steigėja ir ilgametė pirmininkė, seimo atstovė Magdalena Galdikienė 1951 m. buvo apdovanota popiežiaus Pijaus II-ojo garbės ordinu). Pirmasis LKM kongresas įvyko 1919 m. LKM sąjunga savo uždaviniu laikė religinį, dvasinį ir tautinį sąmoningumą, motinos ir vaiko sveikatos apsaugą, darželių steigimą, pagyvenusių žmonių globą. Paskutinis kongresas Lietuvoje įvyko 1940 m. Vilniuje. Sąjungos veikla buvo atgaivinta 1947 m. išeivijoje, susijungus įvairioms moterų organizacijoms. 1953 m. centras persikėlė iš Paryžiaus į Niujorką, įsisteigė skyriai JAV, Australijoje, Argentinoje, Brazilijoje ir kitur, aktyviai dalyvaujantys Pasaulio katalikių moterų unijos veikloje.

Prieš metus Kaune įvyko LKM steigiamasis susirinkimas, buvo išrinkta laikinoji valdyba, kuri dabartiniame suvažiavime padarė savo pranešimą. Taipgi kalbėjo miestų, rajonų ir kaimų skyrių pirmininkės. Buvo patvirtinti sąjungos įstatai, priimta veiklos programa, išrinkta taryba bei valdyba ir įsteigtos keturios sekcijos: katalikiškos kultūros, švietimo ir mokslo; socialinių ir profesinių reikalų; gyvybės ir sveikatos saugos; šeimos, moters ir vaiko. Suvažiavime kalbą pasakė ir monsinjoras J. Antanavičius, Lietuvos vyskupų konferencijos paskirtas LKB dvasiniu vadovu. Sąjungos pirmininke valdyba išrinko gydytoją G. Paliokienę. **RSJ**

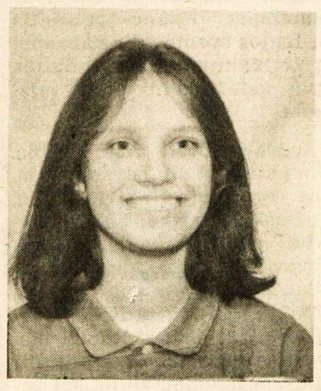

RŪTA-VIKTORIJA ASTRAVAITĖ,

vidurinių mokyklų vokiečių kalbos varžybose Edmontone, Alta, 1995 m. kovo 23 d. baigminėse varžybose laimėjusi pirmąją vietą, Vokietijos švietimo ministerijos premiją – visiškai apmokėtą vieno mėnesio studijinę kelionę Vokietijoje. Rūta šį pavasarį taipgi aukščiausiais pažymiais išlaikė egzaminus Toronto konservatorijoje, pianistų klasėje ir sėkmingai baigė St. Mary's gimnazijos dešimtąjį skyrių 90% vidurkiu, patekdama į pačių iškiliausių mokinių sąrašą. Ši gabi ir darbšti lietuvaitė yra inž. Kosto ir Nelės Astravų duktė, be anglų kalbos laisvai kalbanti prancūziškai, vokiškai ir lietuviškai. Tėvas inž. K. Astravas, žinomas naftos specialistas, ypač arabų pasaulyje, "TŽ" bendradarbis; motina – Nelė Astravienė – Kalgario apylinkės lietuvių mokyklos vedėja.

Paieškojimas

Lietuvoje ruošiama išleisti išeivijos rašytojo ir vertėjo Juozo Pronskaus (1893-1984) knyga "Ariono prisikėlimas". Leidėjas per Maironio muziejaus direktorę Aldoną Ruseckaitę ieško šio rašytojo giminių dėl autorinių teisių šiai knyga išleisti. Rašyti: Maironio literatūros muziejus, direktorė A. Ruseckaitė, Rotušės al. 13, Kaunas 3000, Lietuva.

Winnipeg, Manitoba

A.a. VLADAS VIRKUTIS, 49 metų amžiaus staiga mirė 1995 m. gegužės 30 d. Gedulines maldas laidotuvių koplyčioje ir pamaldas Šv. Kazimiero šventovėje atnašavo prel. J. Bertašius. Palaidotas Glen Eden Memorial Gardens kapinėse. Liūdi du broliai ir dvi seserys su šeimomis.

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ MINĖJIMĄ Šv. Kazimiero šventovėje surengė birželio 11 d. Baltiečių federacija, kuriai šiemet vadovauja lietuviai. Dalyvavo estai, latviai ir lietuviai. Pradėta pamaldomis įnešant Kanados, Estijos, Latvijos ir Lietuvos vėliavas. Prel. J. Bertašius pasveikino atsilankiusius, pabrėždamas šios liūdnos dienos reikšmę, ir vėliau pasakė tai dienai pritaikytą pamokslą. Baigiant pamaldas sugiedoti visų trijų himnai.

Po pamaldų šventovės salėje KLB Winnipego apylinkės valdybos pastangomis buvo surengtas priėmimas. Valdybos pirm. J. Grabys paprašė prel. J. Bertašių sukalbėti maldą ir pakvietė dalyvavusius pasivaišinti užkandžiais, pyragais ir kava, paruoštais valdybos narių su talkininkais, vadovaujant B. Grabienei. Po vaišių parodyta NFB (Valstybinės filmų tarybos) pagaminta vaizdajuostė "Baltijos ugnis" (Baltic Fire), kurioje rodoma 1991-jų metų išsilaisvinimo įvykiai ir žudynės Lietuvoje bei Latvijoje. Minėjimas baigtas tylos minute ir Kanados himnu.

Baigus minėjimą, pirmininkas pranešė, kad Baltiečių federacijos nutarimu, šio pobūdžio minėjimas dėl labai sumažėjusio baltiečių skaičiaus yra paskutinis. Valdybos narė E. Šarauskienė į tai atsiliepė jausmingu pasisakymu, kad visi, kurie buvo tų trėmimų liudininkai ir girdėjo iš vagonų sklindančius šauksmus ir klyksmus, niekada to neužmirš ir kad daugiau neminėti tų žiaurių įvykių būtų didelė klaida. Todėl nors ir senstanti bei retėjanti baltiečių grupė Winnipege turi veikti vieningai, kaip jaunuoliai ir niekad neužmiršti tos didelės tragedijos ir mūsų tautoms padarytos skriaudos. Valdyba šį klausimą spręs ateityje. Po minėjimo Sibire žuvusiems pagerbti grupė dalyvių nuvyko prie Nežinomo kario paminklo ir padėjo vainiką. **EKK**

Hamilton, Ont.

MYLIMOS MAMOS A.a. SOFIJOS SKRIPKIENĖS atminimui *Pagalbai Lietuvos vaikams* $200 aukojo Stasys ir Sofija Rakščiai.

PLV komitetas

Putnam, CT

NEKALTO PRASIDĖJIMO MARIJOS seserų vienuolyne 1995 m. birželio 13 d. buvo paminėtos a.a. Stasio Lozoraičio mirimo metinės. Mišias laikė vienuolyno kapelionas kun. Valdemaras Cukuras ir domininkonas kun. Stasys Zakarauskas. Koplyčioje susirinkusiųjų maldas lydėjo seselių giesmės. Po Mišių velionies žmona Daniela su seserimi Marinela, buvusiais ambasadoriaus bendradarbiais bei draugais mintimis, malda ir giesme prisiminė kilnią ambasadoriaus asmenybę bei prasmingą jo veiklą. Apeigų metu Dangaus Vartų kapinėse, kur yra palaidotas velionis, buvo pašventintas paminklinis akmuo.

A. Samsonienė

Washington, D.C.

LIETUVOS AMBASADOJE Vašingtone 1995 m. birželio 13 d. paminėtos dvi gedulinės datos: Gedulo ir vilties diena (sibiriniai trėmimai) ir ambasadoriaus Stasio Lozoraičio mirties metinės. Minėjime dalyvavo grupė Vašingtono lietuvių ir ambasados darbuotojai. Renginiui vadovavo laikinasis reikalų patikėtinis Stasys Sakalauskas.

Pagrindinį pranešimą padarė pirmasis sekretorius dr. Vyt. Žalys, palietęs Lietuvos nepriklausomybės netekimą, okupacijos pasekmes, pabrėžęs Lozoraičių šeimos įtaką a.a. St. Lozoraičio asmenybei. Prisiminimais apie darbą ambasadoje, vadovaujant velioniui, pasidalino R. Astrauskas, L. Orentas ir vašingtonietis A. Dundzila. Velionies atminimas pagerbtas tylos minute. **Inf.**

Otterville, Ontario

KATRYNA IR JUOZAS JAUNEIKOS savo auksinės vedybų sukakties proga *Tremtinių grįžimo fondui* paaukojo $100. Sukaktuvininkus sveikina ir už auką nuoširdžiai dėkoja šio fondo globėja –

KLK moterų dr-jos centro valdyba

LANKYTOJAI IŠ LIETUVOS. Gegužės 17 d. pas mane į svečius iš Lietuvos atvyko du mano broliai. Jie abu Kanados ambasadoje Lietuvoje buvo gavę įvažiavimo vizas į Kanadą. Toronto orauostyje, imigracijos skyriuje, jiedu buvo sulaikyti. Buvau iškviesta aš ir man imigracijos skyriaus darbuotojas pasakė, kad mano broliai per naktį turės prabūti daboklėje, o rytoj bus įsodinti į lėktuvą ir grąžinti atgal į Lietuvą, nes jie pasisakę važiuoją į Kanadą dirbti. Reikalavo pasakyti, kur jie dirbs, tada reikalas išsispręs greičiau. Kadangi mano brolių tikslas buvo aplankyti mus, o ne Kanadoje dirbti, tai aš negalėjau atsakyti į tą klausimą. Pasimatyti su broliais man neleido.

Ėjo beviltiško laukimo bei nerimo valandos. Ir staiga kartu su mumis buvusi draugė kaip išsigelbėjimą pasiūlė mintį kreiptis į Lietuvos generalinį konsulą Kanadoje Harį Lapą. Išdrįsome paskambinti gen. konsului į namus. Išklausęs mus, tuoj pat pažadėjo atvykti. Nors buvo jau po 6 v.v. gen. konsulas už keliolikos minučių atvyko, surado mus ir pradėjo aiškintis. Tik gen. konsulo dėka mano broliai buvo įleisti Kanadon.

Aš, mano svečiai ir visa mūsų šeima esame labai dėkingi Lietuvos gen. konsului Kanadoje Hariui Lapui už jo nuoširdžią pagalbą.

Teresė Pargauskienė

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Evangelikų reformatų kun. Povilas Dilys, šiemet švenčiantis amžiaus devyniasdešimtmetį, yra gerai žinomas Čikagos ir Toronto lietuviams. Mat Čikagoje jis yra dirbęs gen. superintendentu Lietuvių evangelikų reformatų bendrijoj, o Toronte apie dešimtį metų vadovavęs evangelikų liuteronų Išganytojo parapijai. Sirguliuoti jis pradėjo iš Toronto grįžęs Čikagon ir ten turėjęs automobilio nelaimę, du kraujo išsiliejimus smegenyse. Šiuo metu jis sveiksta American Monticello slaugos namuose (6300 W. 95th St., Oak Lawn, IL 60453, U.S.A., keturiasdešimt septintame kambaryje). Ligonis yra vedęs kompozitoriaus Vlado Jakubėno seserį Haliną.

Australija

Antanas Laukaitis, Australijos lietuvių sporto veikėjas ir žurnalistas, išvyko Lietuvon atstovauti Australijos lietuvių sporto klubams bei sportininkams Penktosiose pasaulio lietuvių sporto žaidynėse Australijos lietuvių fizinio auklėjimo sąjungos valdybos pirmininko pareigose. Išleistuvės jam buvo surengtos gegužės 27 d. Sidnio lietuvių namų salėje. Pirmasis žodį tarė Lietuvos garbės konsulas Viktoras Šliteris, primindamas bendras savo ir A. Laukaičio keliones Lietuvoje. Išvykstantį A. Laukaitį sveikino ir jam geros kelionės linkėjo ALB Sidnio apylinkės valdybos pirm. Vytautas Juška, buvęs "Mūsų pastogės" red. Vincas Augustinavičius, Australijos lietuvių fizinio auklėjimo sąjungos sekretorė Nita Wallis, Džylongo sporto klubo valdybos pirm. Stasys Šutas, Sidnio lietuvių sporto klubo pirm. Jurgis Karpavičius bei kiti kalbėtojai. Visi išleistuvių dalyviai išvykstančiam A. Laukaičiui sugiedojo "Ilgiausių metų".

Britanija

Londono lietuvių sporto ir socialinio klubo narių metinis susirinkimas įvyko gegužės 21 d. Platų metinės veiklos pranešimą padarė valdybos pirm. Stasys Kasparas. Klubas 1996 m. dabartinėse savo patalpose bus praleidęs pusšimtį metų. Klubui problemą sudaro pagausėjusios vagystės, tampančios rimta problema. Supažindindamas su ja, S. Medžiokalnis "Europos lietuvyje" skundžiasi: "Apie Kalėdas vagys net 5 kartus įsilaužė į klubo pastatą, padarydami įvairiausių nuostolių. Iš draudimo firmos buvo gauta 2.700 svarų. Nutarta įtaisyti klube apsaugos signalizaciją ir padaryti naujų sutvirtinimų, kad vagys prieš lauždamiesi turėtų gerokai padirbėti. Tam išleista 3.300 svarų". Klubas finansinius metus užbaigė su 1.576 svarų nuostoliu. Jeigu ne tos nelauktos vagystės, klubas juos būtų užbaigęs su pelnu, nors ir mažu. Aklamacijos būdu perrinkta ta pati valdyba: garbės prez. kun. Jonas Sakevičius, MIC, pirm. Stasys Kasparas, vicepirm. Leonardas Songaila, ižd. Ronald Hoye, revizorius Mykolas Semeta, valdybos nariai — Konstancija Edvardienė, Albinas Ives-Ivanauskas, Paulius Songaila, Marija Kalinauskaitė-Hoye.

Latvija

Latvijos lietuvių kultūros draugija, įsteigta 1987 m. Rygoje, daugiausia jungia ten gyvenančius lietuvius. Jai vadovauja gintarinius ir metalinius papuošalus kūręs tautodailininkas Augustinas Liepinis. Šiemet sulaukęs amžiaus septyniasdešimtmečio, jis dabar jau atsisakė kūrybinio darbo, bet tęsia visuomeninį, skirtą lietuvių draugijai. Tas darbas su Rygos lietuviais nėra lengvas, neturint jų veiklai reikalingų patalpų. Pagrindinis dėmesys tenka susibūrimams Naujiems metams, Motinos dienai, Velykoms. Lietuviams patalpas tada parūpina latvių kultūros namai "Lapos" ("Fakelas"). Latvijos lietuvių kultūros draugija anksčiau artimesnius ryšius turėdavo su Akmenės, Pakruojo ir Linkuvos gyventojais. Tada lietuvius Rygoje dažniau aplankydavo rašytojai, muzikantai bei kitos meninės grupės iš Lietuvos. Tokius apsilankymus dabar sustabdė gerokai pabrangintos susisiekimo priemonės. Tik vieną kartą per du mėnesius Rygon atsiunčiamas Vilniuje atspausdinamas išeivijos lietuviams skiriamas laikraštis "Lietuvos balsas". Dar 1994 m. Latvijos lietuviai gaudavo daugiau pačios Lietuvos laikraščių, o dabar jie pas juos jau neatkeliauja.

Lietuviškos spaudos siuntas Latvijon jau beveik visiškai sustabdė sparčiai brangstančios Lietuvos pašto paslaugos. Rimvydas Kazlauskas "Lietuvos ryto" skaitytojams aiškina: "Prieš 130 metų Rusijos caras buvo uždraudęs lietuviams turėti savo spaudą, o dabar draudžia savi — 'Lietuvos paštas'. Jis, didindamas persiuntimo kainas, priverčia mus 'savo noru' atsisakyti lietuviško rašto. Iš šalies atrodo 'humaniškai' — niekas nedraudžia, jie patys nebeprenumeruoja periodinės spaudos. Bet kaip prenumeruosi, jeigu 'Lietuvos ryto' vieno numerio persiuntimas mums į Latviją kainuoja 3,40 Lt, o viso mėnesio paslauga kainuos beveik 90 litų. Aritmetika aiški ir komentarai nebereikalingi — eilinis žmogus prenumeruoti nebeišgali . . ." Tad taikli yra R. Kazlausko maldą primenanti šio pranešimo antraštė — "Latvijos lietuviai prašo nestatyti naujos geležinės uždangos . . ."

PARCEL EXPRESS Inc.
2100 Bloor St. W., Suite 6A
Toronto, Ontario M6S 4Y7
LIETUVOS skyrius MARGUTIS
Telefonas (416) 604-2538
DIRBAME: pirmadieniais-penktadieniais 9 v.r.– 6 v.v.
šeštadieniais 9 v.r.– 4 v.p.p.
Garantuojame greitą, pigų ir patikimą SIUNTINIŲ, AUTOMOBILIŲ ir US DOLERIŲ persiuntimą Jūsų giminėms ir draugams LIETUVOJE
MŪSŲ KAINOS TORONTE:
Persiuntimas laivu:
1 kubinė pėda $6,95 plius $10 pristatymas
arba
1 kg $1.15 plius $10 pristatymas
Persiuntimas lėktuvu:
1 kg $3.49 plius $10 pristatymas
Pervedimas JAV Dol.:
4% plius $14 pristatymas
Mūsų atstovas Vilniuje priima siuntinius ir juos pristato adresatams bet kurioje Lietuvos vietoje.
Siuntiniai nemuituojami. Kiekvienas siuntinys nemokamai apdraudžiamas $ 60.00 sumai.
Pageidaujant nemokamai paimame siuntinius iš Jūsų namų.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
Lougheed's Limited
šeima ir tarnautojai
"Žmonės, kurie atjaučia kitus"
Sudbury Ontario

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ukius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121 ar (705) 445-5640
namų tel. (705) 429-6428

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –
"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125
Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ
MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sąsk. iki..4.75%
santaupas 3.50%
kasd. pal. taupymo sąsk. 3.00%
INDĖLIAI:
90 dienų indėlius 6.00%
180 dienų indėlius 6.00%
1 m. term.indėlius 6.25%
2 m. term.indėlius 6.25%
3 m. term.indėlius 6.25%
4 m. term.indėlius 6.25%
5 m. term.indėlius 6.50%
RRSP ir RRIF (Variable) 3.50%
1 m.ind. 6.25%
2 m.ind. 6.25%
3 m.ind. 6.25%
4 m.ind. 6.25%
5 m.ind. 6.50%
PASKOLAS
Asmenines nuo 13.00%
nekiln. turto 1 m. 8.00%
Nemokami čekių ir sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu per 2 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $60,000 sumos draudimu.
Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

Skaitytojų dėmesys "Tėviškės žiburiams"

EDVARDAS ŠULAITIS

Rašantiesiems lietuviškai spaudai yra svarbu žinoti, kas ir kiek žmonių jų straipsnius skaito, kokių pataisymų, papildymų skaitytojai pateikia. Iš kitos pusės, ir laikraščio redakcijoms gera yra tokius duomenis turėti.

Yra smagu, kad "TŽ" skaitytojai dažnai atsiliepia ir į mano rašinius, kurie spausdinami šiame laikraštyje. Tai rodo, kad "TŽ" yra plačiai skaitomas laikraštis, o taip pat pažymi, kad jo skaitytojai moka ir nori išreikšti mintis skaitomųjų rašinių temomis.

Daugiausia žmonių atsiliepia, kai rašau apie didesniuosius mūsų tautiečių telkinius. Kiek plačiau paskutiniu laiku teko rašyti apie Bostono ir Cicero lietuvius. Į kiekvieną iš šių rašinių atsiliepė po penketą skaitytojų, kurių dauguma norėjo išreikšti pasitenkinimą, kad jų gyvenamosios vietos nebuvo užmirštos. Vienas kitas dar norėjo matyti papildymų, paminėti, kas nebuvo pažymėta.

Čia reikia padėkoti skaitytojams už pagyrimo žodžius, o taip pat išreikšti vieną, kitą pastabą dėl "užmiršimų". Jų sunku yra išvengti. Viena, laikraščio apimtis yra ribota, tad ne viską ir ne visus galima aprašyti, antra – dažnai reikia bandyti atsijoti, kas skaitytojui gali būti įdomiau ar vertingiau, Platesnės apžvalgos apie žmones ar lietuviškuosius telkinius yra spausdinamos žurnaluose ar net atskirose apybraižose. Žinoma, kartais gali pasitaikyti ir per neapsižiūrėjimą padarytų praleidimų, tačiau laikraščio straipsnyje yra nevėlu ką nors pridėti kitame rašinyje.

Šioje vietoje išskirtinai norisi pažymėti Bostono pašonėje esančios Šv. Jurgio parapijos klebono kun. Vinco Valkavičiaus laišką, kuriame jis nusiskundžia, kad rašant apie Bostono lietuvių veiklą nebuvo paminėtas Norwoodas, nors jis yra tik 20 km nuo Bostono. Jis priminė mudviejų susitikimą So. Bostone, kai ten vyko Vilniaus arkikatedros klebono prel. Kazimiero Vasiliausko pagerbimas. Gerbiamas Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. kun. V. Valkavičius apgailestauja, kad aš neturėjau progos išsiklausinėti apie jo parapijos veiklą ir tai "TŽ" aprašyti. Jis įdėjo parapijos išleistą "Six-Year Report, 1982-1988" knygelę, iš kurios atsispindi ne tik religinė, bet ir kultūrinė veikla. Kun. V. Valkavičius nurodo, kad per tą laikotarpį buvo 14 koncertų, nuo 1988 m. "dar yra buvę daugiau koncertų, kurių nespėjau surašyti".

Dėkojant už šias klebono kun. V. Valkavičiaus pastabas, reikia paminėti, kad jis taip pat parašė ir išleido istorinę knygą "Lithuanians of Norwood, Massachusetts: Social Portrait in a Multiethnic Community". Ta gausi medžiaga rodo, kad šio telkinio lietuviai ir Šv. Jurgio parapija yra reikalinga atskiro rašinio ir gal tai pavyks dar ateityje padaryti.

Aš per savo daugiau negu 45 metų žurnalistinę veiklą Amerikoje esu aplankęs gal apie 40 lietuviškųjų telkinių ar lietuviškųjų parapijų Šiaurės Amerikoje ir visa tai aprašęs ne tik "Tėviškės žiburiuose", bet ir "Drauge", "Vienybėje", "Dirvoje", "Darbininke" ir kituose laikraščiuose. Šiandien iš tokių aprašymų būtų galima sudaryti jau gana storą knygą. Tačiau dar ne visos parapijos ar lietuviškieji telkiniai buvo mano plunksnos aprašyti. Kai kas dar laukia savo eilės. Tikiuosi, kad iki savo amžiaus pabaigos šioje srityje galėsiu dar daugiau padaryti. Manau, kad ateis eilė ir taip gražiai kun. V. Valkavičiaus vadovaujamai Šv. Jurgio parapijai Norwood'e, MA.

Bostono lietuvių radijo programos "Laisvės varpas" vedėjo PETRO VIŠČINIO (sėdi priekyje su žmona) pagerbimas 1995 m. birželio 4 d. Lietuvių piliečių draugijos salėje Nuotr. St. Martišausko

Pagerbtas "Laisvės varpo" vedėjas

Albino Barulio iš Brockton'o, MA, pranešimu, So. Bostono Lietuvių piliečių draugijos didžiojoje salėje birželio 4 d. buvo surengtas platesnės apimties pagerbimas Petrui Viščiniui, visuomeninės bei kultūrinės radijo programos "Laisvės varpas" steigėjui ir ilgamečiam vadovui, kuris balandžio 1 d. savo pareigas perdavė Aidui Kupčinskui.

Gausūs renginio dalyviai nuoširdžiais plojimais ir gėlėmis pasitiko į papuoštą salę įeinančius Petrą Viščinį ir jo žmoną Mirą. Renginio k-to pirm. Gintaras Čepas pasveikino gerbiamuosius ir pakvietė Šv. Petro lietuvių parapijos kleboną kun. A. Kontautą sukalbėti invokaciją.

Pagrindinis kalbėtojas A. Petrutis, ilgametis "Amerikos balso" lietuvių skyriaus vadovas, apibūdino Petrą Viščinį kaip užgrūdintą kovotoją lenkų okupuotame Vilniuje, kur jis baigęs Vytauto Didžiojo gimnaziją ir Vilniaus universitete gavęs teisės magistro laipsnį. P. Viščinis buvęs geras kalbėtojas ir organizatorius — jo "Laisvės varpas" skambėjo Bostono apylinkėje daugiau kaip 41 metus. Tai reikšmingas darbas, kurį patvirtina trys P. Viščinio laimėtos premijos už parengtas programas: Kalėdų, Vilniaus universiteto minėjimo ir aukštesnio lygio sekmadienių laidas.

Bendruomenės vardu už atliktą didelį darbą dėkojo Bostono apygardos pirm. Č. Mickūnas, Brocktono apylinkės — St. Eiva, ramovėnų — M. Dapkus, įteikęs žurnalo "Kardas" padėkos raštą; kalbėjo Šv. Jurgio lietuvių parapijos klebonas kun. V. Valkavičius, siuntinių agentūros "Viltis" vardu G. Karosas, Tautos fondo — A. Januška, bendradarbių vardu kun. A. Jurgelaitis, pažymėjęs, kad dirbant su P. Viščiniu daugeliui bendradarbių tekę daug ko išmokti. Tai patvirtinę ir ilgus metus "Laisvės varpui" anglų kalba talkinę B. Duobaitė-Silvia ir J. Gedraitis.

Raštu į pagerbimą įsijungė Lietuvių fondo steigėjas dr. Ant. Razma, Lietuvių fondas, Los Angeles radijo programos vadovybė, P. Jančauskas su žmona iš Floridos ir kt. Vilniečių vardu jautriu laišku prisidėjo mokslo draugas dr. E. Ringus iš Čikagos. Padėkas ir linkėjimus papildė simbolinės dovanėlės. Naujasis "Laisvės varpo" radijo vedėjas A. Kupčinskas dėkojo už patarimus bei pažadėtą talką.

Petras Viščinis savo kalboje jam skirtą pagerbimą dalino visiems bendradarbiams bei rėmėjams, pasidžiaugdamas, kad "visuomenė neužmiršta tų, kurie gyvena ne tik asmeniškais savo reikalais ar malonumais, ir jautriai jungiasi į lietuviškus rūpesčius".

Renginio meninę programą atliko Bostono vyrų sekstetas, suorganizuotas a.a. komp. muz. Juliaus Gaidelio, dabar vadovaujamas Daivos Matulionytės-De Sa Perreira. Šiam vienetui nuotaikingai padainavus, vyko vaišės, laisvi pokalbiai, pabendravimas su Petru ir Mira Viščiniais.

"Laisvės varpo" vedėjas P. Viščinis siekęs, kad toji radijo programa tvarkytųsi nepriklausomai. Pradžioje betgi ji rėmėsi SLA ir Sandara, vėliau perėjo prie savarankiškumo, buvo išrinkta valdyba, bet tai neilgai truko. Jos nutarimu, "Laisvės varpas" perduotas P. Viščinio žinion. Nors buvo įvairių sunkumų ir nenumatytų trukdymų, P. Viščinis nesitraukė iš darbo, kol nesurado tinkamo įpėdinio, kuris atsirado tik po devyniolikos metų. **Snk.**

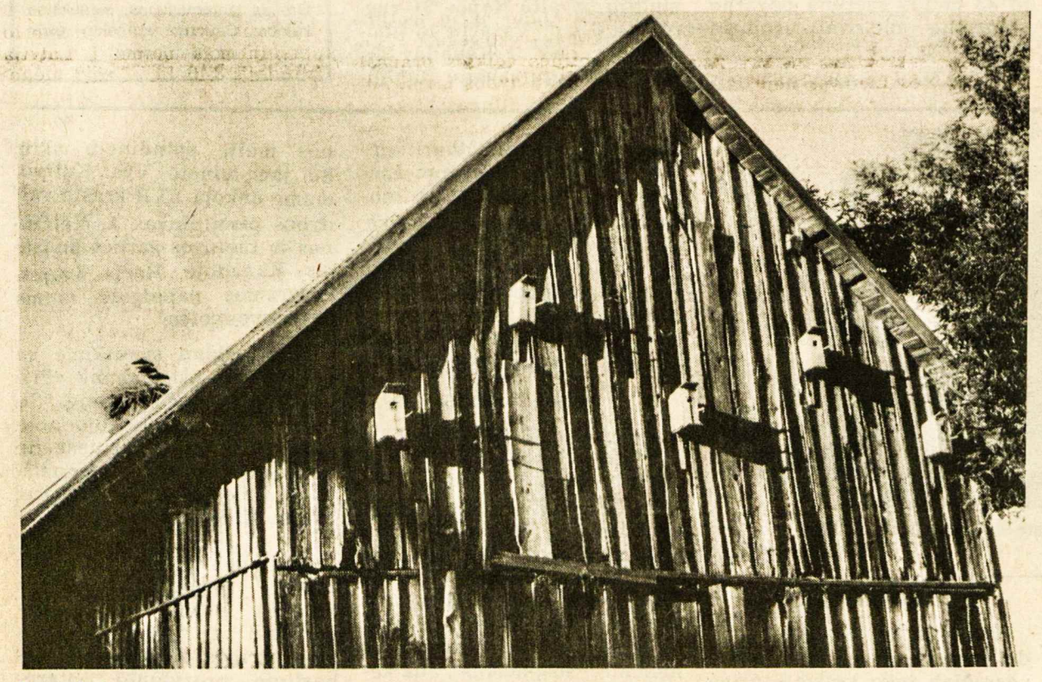

Pamario krašte daug paukščių, daug ir jų globėjų. Taip ant vienos daržinės randa sau namus ir gandrai, ir keletas varnėnų šeimynų Nuotr. D. Meliūno

A†A

FILOMENAI KUPČIŪNIENEI

mirus,

jos dukrai FILOMENAI JANAVIČIENEI, žentui STASIUI ir vaikaitei KRISTINAI reiškiame nuoširdžią užuojautą –

Aloyzas Rūta

A.a. VYTAUTUI BUTRIMUI

mirus Mississaugoje ir

a.a. ELENAI JŪRIENEI

mirus Lietuvoje,

žmoną BIRUTĘ, brolį VINCENTĄ, brolienę MILDĄ ir abiejų mirusiųjų šeimas nuoširdžiausiai užjaučiame –

Birutė ir Vaclovas Poškai su šeima

Mirė romano "Svetur" autorius

Prieš porą metų daug kas yra skaitęs romaną "Svetur", parašytą amerikiečio advokato ir JAV laivyno karininko *Linus Ray Fike*. 1995 m. gegužės 23 d. Oceanside, CA, ligoninėje mirė šis lietuvių draugas ir globėjas, visada mielai priimdavęs savo namuose lietuvius.

Lietuvių bičiulis amerikietis LINAS RAY FIKE, romano "Svetur" autorius

Velionis buvo gimęs 1908. X. 10 Plainsville, Kansas, baigė teisę Niujorko universitete, priklausė advokatų sąjungai ir dirbo Arizonos, Portoriko, Mičigano ir Kalifornijos valstijose. Kalifornijoje susipažinęs su Elena Dockaityte ją vedė ir abu laimingai išgyveno 23 metus.

Linus R. Fike yra parašęs knygą "No Nation Alone" apie sumanymą organizuoti pasaulio tautų taiką. 1992 m. iš žmonos ir kitų šaltinių patyręs apie lietuvių tautos kovas bei kančias praeityje parašė romaną lietuvišku pavadinimu "Svetur". Knyga turėjo gerą pasisekimą. Ėmęs rimtai negaluoti, pradėjo rašyti romaną "Gandy Dancer" apie geležinkelio darbus bei statytojus, bet įpusėjęs nebegalėjo baigti. Liko jo liūdinti žmona Elena ir brolis Ray, gyvenąs Missouri valstijoje.

Gegužės 26 d. Vistos miesto (Kalif.) koplyčioje lietuviai ir jo kolegos amerikiečiai advokatai bei draugai atsisveikino su velioniu. Jo palaikai ilsisi San Luis Rey vienuolyno kapinėse, Oceanside, CA. **a.m.**

Diktatoriaus žmona - dabar apleista našlė

Buvusio galingo Sovietų Sąjungos diktatoriaus Leonido Brežnevo žmona Viktorija visų apleista pensininkė gyvena Maskvoje

LEONAS BALTUŠIS

1995 m. balandžio 30 d. "Chicago Tribune" išspausdino Maskvos korespondento James P. Gallagher reportažą apie 86 metų našlę Viktoria Brežnev. Straipsnio angliškas pavadinimas – "Neglected and humiliated: Teh sad demise of Mrs. Breznev".

Per daugelį metų ši moteris buvo labiausiai privilegijuota buvusioje Sov. Sąjungoje. Šiandien, deja, ji yra tik pikta pensininkė, beveik akla, apleista savo vaikų ir labai retai kada kur išeinanti. 12 metų nuo Leonido Brežnevo mirties, kuris valdė Sov. Sąjungą beveik du dešimtmečius, šiandien Viktorija yra tik dalis komunizmo griuvėsių: skriaudžiama valdžios ir nemėgstama žmonių. Kartais jos neprileidžia net prie vyro kapo.

Gyvena ji nedideliame penkių kambarių bute, nuolatos skųsdamasi vienuma ir vis blogėjančia cukralige. Oficialus adresas: Kotuzovskio prospekto 26 nr. Vienas tų, kurie dar kartais ją aplanko, yra rašytojas Vladimiras Karpovas. Jis buvo paruošęs visą eilę pokalbių ir norėjo juos išspausdinti. Deja, nė vienas didesnis laikraštis tuo nesusidomėjo. Pagaliau pokalbiai buvo išspausdinti geležinkeliečių laikraštyje.

* * *

L. Brežnevas mirė 1982 m. lapkričio 10 d. Ant pastato sienos, dar kurį laiką kabėjo marmurinė lentelė skelbianti, kad čia kadaise buvo rezidencija žmogaus, kuris atėjo į valdžią 1964 m. 1976 m. gegužės 8 d. jis buvo pakeltas į Sov. Sąjungos maršalus. Tai po Stalino daugiausia jėgos turėjęs žmogus Sov. Sąjungoje. Nedaug laiko praėjo nuo L. Brežnevo mirties ir ta marmurinė iškaba buvo nuimta. Vienu aukštu aukščiau įtvirtinta beveik tokia pati iškaba, skirta J. Andropovui (Brežnevo įpėdiniui), tebėra ir dabar.

1988 m. Viktoria Brežnev buvo iškraustyta iš savo puošnios, bet valdžios vilos. Dar kurį laiką jai leido naudotis mažesne vila, bet neužilgo išvarė visus jos tarnus ir ją pačią. Vadžios atstovai iškratė butą, konfiskavo visus Brežnevo medalius, dovanas. Sustabdė net honorarus, jai mokamus už L. Brežnevo parašytas knygas. Viktoria Brežnev tiesiog per vieną naktį tapo elgeta. Dabartinė jos pensija apytikriai – 30 amerikietiškų dolerių. L. Brežnevo laikotarpis šiandien vadinamas "stagnacijos laikotarpiu", nors daugelis B. Jelcino priešininkų jį prisimena su didele nostalgija.

* * *

Rašytojo V. Karpovo serija straipsnių atidengia labai daug L. Brežnevo šeimos užkulisinių faktų. Kaip jis rašo, nežiūrint visos jėgos ir prestižo, Brežnevui trūko autoriteto išlaikyti šeimoje tvarką bei ramybę. Iš abiejų vaikų: Galinos ir sūnaus Jurio nieko neišėjo. Abu tapo alkoholikais.

Atšiauri Galina buvo problema nuo pat jaunystės dienų. Ji buvo laukinė mergina. Būdama 19 metų metė studijas ir pabėgo su cirko artistu. Tai "meilei" išgaravus, apsigyveno bute šalimais tėvų. Tėvas (L. Brežnevas) jos buto duris užmūrijo taip, kad pas ją įeiti ar išeiti buvo galima tik per tėvų butą. Iš to bandymo kontroliuoti Galiną nieko neišėjo. Antrą kartą ji susituokė su Maskvos cirko magiku Igor Kio, bet, L. Brežnevo įtakos dėka, vedybos buvo panaikintos. Trečios vestuvės su MVD (Vidaus reikalų ministerijos) aukštu pareigūnu taip pat neilgai truko. Galina vėl pradėjo visokias "meilės aferas", kurių bene skandalingiausia buvo su jaunu 19 metų aktorium Borisu Burjatse. Menininkų ir aktorių tarpe jis buvo žinomas tik kaip Boris-Cigan (čigonas). Galina, jau vidutinio amžiaus moteris, būdama labai pavydi ir dominuojančio tipo, nupirko jam ištaigingą butą, "Mercede-Benz" automobilį ir pasirūpino, kad jį priimtų į universitetą. Visuomet jį vežiodavosi su savimi.

(Nukelta į 9-tą psl.)

NORDLAND EXPRESS

Nemokamas siuntinių paėmimas

Toronte ir apylinkėse susitarus tel. **535-5000**

Hamiltone ir apylinkėse kiekvieną pirmadienį susitarus tel. **1-800-561-3113**

(Tuščias dėžes galite nusipirkti "Talka" kredito kooperatyve, 830 Main St. East)

Wasagoje, Collingwoode, Barrie kiekvieną pirmąjį mėnesio sekmadienį, skambinti tel. **1-800-561-3113**

Windsore, Londone, Delhi kiekvieną antrąjį mėnesio sekmadienį, skambinti tel. **1-800-561-3113**

St. Catharines, Wellande, Niagaroje kiekvieną trečiąjį mėnesio sekmadienį skambinti tel. **1-800-561-3113**

Už pietinės Ontario provincijos ribų

Mes jums siūlome naudotis greitu ir nebrangiu U.P.S. (United Parcel Service) patarnavimu siunčiant savo siuntinius mūsų sandėlius.

Telefono apylinkių numeriai:	Skambinkite U.P.S.
416, 519, 705	1-800-668-7100
613, 514	1-800-465-2876
403, 604	1-800-665-2781

Kainos

Laivu iš Toronto siuntiniai išvežami kas antrą trečiadienį. Siuntinio kainos yra **$7.50** už kubinę pėdą, plius $15 pristatymas, bet kur Lietuvoje (iki 55 kg arba 120 svarų).

Lėktuvu iš Toronto siuntiniai išvežami kiekvieną šeštadienį 10 v.r. Kaina už kg **$4.75** plius $15 už pristatymą bet kur Lietuvoje.

Standartiniai maisto siuntiniai

Nordland Express siūlo jums įvairaus maisto siuntinius, pristatomus per dvi savaites. Skambinkinte mums dėl kainoraščių.

Nordland Express 1650 Bloor Street West, Toronto, Canada M6P 4A8.

Darbo valandos: 9 val. ryto iki 6 val. vakaro visomis dienomis, išskyrus sekmadienius.

Skyrius: 164 Willowdale Avenue, North York, Ontario

(9 val. ryto iki 6 val. vak. nuo pirmadienio iki penktadienio).

DABAR *perkelkite JAV ar Kanados dolerius į Lietuvą čekiu ar pinigine perlaida*

Nordland Express perduoda pinigus – greitai ir saugiai – tiesiai gavėjui ir gauna iš jo perdavimo patvirtinimą. Perkėlimo mokestis – tik 4% plius $15 už pristatymą.

	JAV dol.	Kan. dol.
Perkėlimo suma	.....	.....
Perkėlimo mokestis - 4%	.....	.....
Pristatymas	....12.00.	....15.00.
Viso	_____	_____

Siuntėjas: ..... Gavėjas : .....

....

....

Tel: ..... Tel: .....

Išrašykite čekį ar piniginę perlaidą ***Nordland Express*** vardu ir siųskite:

Nordland Express, 1650 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 4A8.

Daugiau informacijų gausite paskambinę **tel. (416) 535-5000, FAX (416) 535-5001.**

Sutton GROUP

Jei norite pirkti ar parduoti namą prašome kreiptis šiais telefonais: darbo - **905 896-3333** (24 val.); namų **905-524-3899; FAX 905-848-5327.**

Adresas: 1528 Dundas St. West, Mississauga, Ontario L5C 1E4.

Raimundas Pacevičius

Tarpininkavimo mokestis (komisas) nuo 4.5%

Kanadietė solistė SLAVA ŽIEMELYTĖ, besilankydama Lietuvoje, atliko visą eilę koncertų. Šioje nuotraukoje solistė po koncerto Vilniaus meninkų rūmų salėje. Kairėje – DONATAS KATKUS (viola), dešinėje – akompaniatorius RIČARDAS BIVEINIS

Kūriniai laukia paramos

MIELI TAUTIEČIAI

Neseniai buvo įsteigtas Lietuvos kompozitorių sąjungos Muzikos fondas. Tai savarankiška visuomeninė organizacija, kurios tikslas, labdaros forma sukaupus lėšas, padėti kompozitoriams ir muzikologams įgyvendinti kūrybinius sumanymus, rengti lietuviškos muzikos koncertus, festivalius, remti lietuviškų sceninių veikalų pastatymus. Bus siekiama, kad būtų išsaugotas ir deramai įvertintas ne tik Lietuvoje, bet ir po visą pasaulį išblaškytų, gyvenusių bei tebegyvenančių mūsų kompozitorių kūrybinis palikimas. O jis – gausus ir turtingas. Turime visą eilę dar niekur neskambėjusių partitūrų.

Viena įdomiausių ir tragiškiausių figūrų yra V. Bacevičius. Lietuvoje kol kas skambėjo tik nedidelė jo kūrybos dalis, o palikimas: šešios simfonijos, koncertas fortepijonui ir orkestrui, kamerinė muzika.

Vargu ar būtų galima sakyti, kad likimas buvo palankesnis J. Gaideliui, J. Kačinskui, J. Švedui, V. Jakubėnui. Beje, pastarojo baleto "Vaivos juosta" klavyro juodraštis V. Jakubėno draugijos Čikagoje (pirmininkas E. Šulaitis) dėka buvo perduotas į Lietuvą baigti – suredaguoti ir instrumentuoti. Šis darbas jau atliktas, ir dabar laukia pastatymo Vilniaus operos ir baleto teatre. Bet dabar iškilo finansiniai sunkumai ruošiant šį pastatymą. M.K. Čiurlionio 120 gimimo metinėms muzikos mylėtojai gali sulaukti malonios staigmenos – šio kompozitoriaus dar neskambėjusios uvertiūros simfoniniam orkestrui "Kęstutis" premjeros.

Jeigu kas norėtų paremti šių veikalų pastatymus bei kitus Lietuvoje organizuojamus lietuviškos muzikos renginius, gali pervesti į Lietuvos kompozitorių sąjungos Muzikos fondo sąskaitą nr. 5070787 valiuta Vilniaus "Aurabanke" arba į sąskaitą nr. 6700810 tame pačiame banke, kartu nurodydamas kam skiria lėšas, kad jos būtų tikslingai panaudojamos. Beje, parama gali būti teikiama ir bet kokia kita Jums priimtina forma.

Tikimės, kad Jūs padėsite suaktyvinti pastaraisiais metais kiek priblėsusį muzikinį–kūrybinį gyvenimą, o anksčiau kūrusiems kompozitoriams užimti deramą vietą lietuviškos muzikos panoramoje.

J. Juozapaitis,
Lietuvos kompozitorių sąjungos
Muzikos fondo pirmininkas

"Į laisvę" 120-tąjį numerį pasitinkant

"Į laisvę" – rezistencinės minties ir kultūros žurnalas – gvildena kovų dėl nepriklausomybės, jos atkūrimo, išlaikymo, politinio gyvenimo raidos klausimus.

Š.m. 120 numeryje du vedamieji: red. J. Baužio "Iš apatijos į šviesią viltį" ir V. Kubiliaus "Ar ilgai tvers mūsų nepriklausomybė"? Šalia reiškiamo džiaugsmo, vilties ir ryžto, keliamas susirūpinimas dėl tautoje jaučiamos apatijos, nomenklatūros lobimo, nepriklausomybės likimo. Išspausdinti 11–kos Lietuvos ir užsienio lietuvių straipsniai.

Rašytojas V. VOLERTAS nuodugniai aprašo nepriklausomybės atkūrimo penkmetį. Apžvelgęs teigiamus lietuvių tautos praeities laimėjimus, nurodo komunistinės santvarkos padarytą žalą eiliniam žmogui. Prievarta atsisakyti etikos, tautybės, šeimos, religijos sukūrė "homo sovieticus", kuris ir šiandien dar egzistuoja kaip senosios sistemos palikimas.

ČESLOVAS STANKEVIČIUS nagrinėja demokratijos vystymąsį Lietuvoje, nurodydamas jos kelius ir klystkelius. Viena iš blogybių yra ta, kad dabar valdanti politinė jėga dar bando įtvirtinti praeities nuostatas valstybės teisės sistemoje ir valdžios veikloje. Susikompromitavę amenys gauna aukštas valstybės vietas, o neaiškūs finansininkai ramsto korupcijos apimtą valdžios piramidę. Valdžios projektų vykdymui pasirenkami ne specialistai, o politinė nomenklatūra. Slapta vienpartinė politika nenustato pastovių užsienio politikos gairių, kurios neturėtų keistis, keičiantis vyriausybėms po rinkimų. Žema teisinė kultūra, tvarkoma ne pagal įstatymus, o pagal rezoliucijas, lydima korupcijos, yra viena iš kliūčių užsienio investicijoms. Daugelį įmonių, kainuojančių milijonus dolerių, nusipirko jų administracijos vadovai. Pareigūnų pajamų ir turto deklaravimą prezidentas užblokavo. Nuo 1992 m. Lietuvoje kuriama praktiška be vertybių demokratija. Buvęs užslėptas blogis reiškiasi atvirai, darydamas nepatrauklią pačią demokratiją. LDDP, atsiskirdama nuo Sovietų Sąjungos, siekė išlikti ir prisitaikyti veiklai naujomis sąlygomis, išsaugodama savo patirtį, turtą ir ryšius. Valstybės interesų nepaisymas ją vis labiau izoliuoja nuo tautos. Autoriaus žodžiais tariant, jau laikas kitom partijom kurti demokratiją be LDDP, o ne eikvoti jėgas kovai prieš ją. Partijos turėtų ateiti į rinkimus jau pasiruošusios veikti naujomis Lietuvos ir tarptautinio bendradarbiavimo sąlygomis.

Dr. JUOZAS GIRNIUS apibūdina prieš 20 m. mirusį Juozą Brazaitį ne kaip politiką, visuomenininką, žurnalistą, bet kaip literatūros mokslininką. Literatūra jam buvusi virš politikos, o pedagogika – virš literatūros. Politinis–visuomeninis gyvenimas jo netraukė, bet dalyvavimas jame jam buvo šventa pareiga. Tai buvo reto idealizmo, taurumo, pareigingumo žmogus.

HENRIKAS KUDREIKIS, remdamasis ryšiais su buvusiais partizanais, nagrinėja partizaniško likimo tragiką, teigdamas, kad 35–40,000 partizanų aukos dėka buvo sulaikytas rusų kolonistų plūdimas į Sibiran išvežtųjų ūkius.

Inž. VINCAS SELIOKAS, buvęs Sibiro tremtinys, aprašo 1940 m. "rinkimus". Pabandžius pasiūlyti kandidatu prof. Steponą Kolupailą, teko įsitikinti, kad rinkimų "laisvė" tai tik laisvė atiduoti savo balsus už partijos jau seniai parinktus kandidatus, o siūlant savo kandidatą – atviras kelias į Sibirą.

Rašytojas PAULIUS JURKUS prisimena Sedos kautynes 1944 m. Narsiai kovoję savanorių daliniai prieš 16 Raud. armijos divizijų ir tris tankų kolonas buvo priversti pasitraukti. Jie paliko apie 100 žuvusių. Kautynės vyko spalio 7 d. išvakarėse, o spalio 7 d. poetas Vytautas Mačernis, susitaręs su autoriumi trauktis į Vakarus, žuvo pakely nuo sviedinio skeveldros.

VLADAS TELKSNYS "Į laisvę" 50–čio sukakties proga prisimena rezistencinę veiklą, iššaukusią "Į laisvę" leidimą. Pirmosios sovietinės okupacijos metais grupė rezistentų išleido pogrindžio laikraštį "Laisvoji Lietuva". Po antro šio leidinio numerio beveik visa leidėjų grupė buvo suimta, tardoma, kankinama, kalinama. Naciams okupavus Lietuvą, ši grupė, išėjusi iš kalėjimo, įsijungė į kovą prieš juos, leisdami laikraštį "Į laisvę". Autorius pateko į Stuthofo mirties lagerį, o grįžęs turėjo 33 metus svetima pavarde slapstytis nuo vėl užėjusių komunistų.

ANTANAS SABALIS nagrinėja Paul Kennedy leidinį apie didžiųjų pasaulio galybių kilimą ir žlugimą, nurodydamas didžiausią imperijų pražūties priežastį – ekonomikos nukreipimą į karinį pasirengimą.

Leidinio gale suteikiama žinių apie Juozo Lukšos–Daumanto fondą. J. Kojelis aprašo 27–tąsias politines studijas Los Angeles, dr. K. Ambrozaitis įdomiai vertina Pilypo Naručio knygą "Tautos sukilimas 1941".

Skelbiamos 1995 m. vasaros studijų savaitės: Lietuvoje 4–tosios Į laisvę fondo studijų dienos liepos 5–9 d.d., Vokietijoje 42–ji Europos liet. studijų savaitė liepos 31–rugpjūčio 6 d.d. Vasario 16 gimnazijoje, JAV ir Kanados 39–ji liet. studijų savaitė rugpjūčio 20–27 d.d. Dainavoje, Mich.

"Į laisvę" išeina 3 kartus per metus. Redaktorius – Juozas Baužys. Prenumerata JAV ir Kanadoje – 10 JAV dolerių. Užsakant artimiesiems Lietuvoje – tik 5 JAV doleriai. Kreiptis į administraciją: Jonas Prakapas, 14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305, USA. **V.E.K.**

Lietuvių fronto bičiulių konferencijoje, įvykusioje Čikagoje 1995 m. gegužės 12-13 d.d. Viršuje – svarstybos apie dabartinę būklę Lietuvoje. Kalba dr. UŽDAVINYS, sėdi adv. P. ŽUMBAKIS, G. DAMUŠYTĖ, dr. A. RAZMA. Žemiau – konferencijos dalyvių pasisakymai. Iš kairės: dr. K. AMBROZAITIS, prof. K. SKRUPSKELIS, dr. A. DAMUŠIS, prof. J. MEŠKAUSKAS, kun. dr. V. BAGDANAVIČIUS, MIC, J. ARDYS, G. DAMUŠYTĖ, J. DAMUŠIENĖ

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Tel. 416 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

Svečiuose pas užjūrio brolius

Kelionė su dainuojančia partizanų grupe "Šilas"

ANTANINA GARMUTĖ

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Tautiečių šeimose

Aš svečiuojuosi pas dr. Edmundą ir Mildą Lenkauskus jų naujoviško stiliaus pilyje užmiestyje, ant kalno. Šeimininkų visos trys dukros jau savarankiškos, išsklidusios po pasaulį. Tad namai pustušėiai, erdvūs, ir vakare aš vis klaidžioju tarsi angliškas vaiduoklis, nepataikydama rasti reikiamo kelio.

Sekmadienio (kovo 19 d.) rytą p. Lenkauskai vežioja po miestą. Aprodo parkus, muziejų, universitetą, kuriame p. Edmundas profesoriauja, ir klinikas, kuriose dirba gydomąjį darbą. Beje, ponia Milda Lenkauskienė — mokytojų Antano ir Ilmaros Gulbinskų iš Aleksandravo dukra — yra Pasaulio lietuvių bendruomenės vicepirmininkė ir vadovauja PLB kultūros komisijai. Ji išradinga šeimininkė — kol mes važinėjamės, iškepa pyragas, užprogramuotas kompiuteriu. Ant stalo greitai "išdygsta" pietūs.

Jaudinantis susitikimas

Viešnagė Klivlande prasidėjo neįprastai. Kun. Gediminas Kijauskas iškilmingoje eisenoje įvesdino mus šventų Mišių aukai į Dievo Motinos šventovę. Savo pamoksle gražiai pagerbė visus Lietuvos kankinius ir didvyrius, kurių dėka Tėvynė tapo laisva.

Mūsų koncertas sujaudino žiūrovus ir turėjo didžiulį pasisekimą. Nijolė Kersnauskaitė "Dirvoje" gražiai jį aprašė ir pabrėžė kad "tokio koncerto pas mus dar nėra buvę. Nemeluoto, tikro, supinto iš žmogaus gyvenimo vargo, kančios ir nepalaužiamos lietuviškos dvasios".

Koncerte atsilankė Klivlande gyvenantis gerai visiems žinomas Lietuvos partizanas Povilas Pečiulaitis-Lakštingala su žmona Judita. Susipažinome su lietuviškų radijo programų rengėja operos soliste Aldona Stempužiene. Buvo malonu nors trumpai pabendrauti su Ona Mikulskiene, neseniai atšventusia garbingo amžiaus sukaktį. O kur dar koncerto mecenatai ir rėmėjai? Rengėjai išleido dailią programą.

Mus visus labai sujaudino Klivlando lietuvių parodytas ypatingas dėmesys mūsų buičiai ir ateičiai. Ogi visos pajamos, gautos už bilietus, buvo skirtos "Šilui": kun. Gediminas Kijauskas parapijos svetainėje mums, visiems aštuoniems, įteikė po voką su pinigine dovana. Kadangi šios pajamos turėjo būti perduotos rengėjams Čikagoje (atsiskaitymui už lėktuvo bilietus, autobuso nuomą ir kt.), todėl kun. G. Kijausko iniciatyva reikiama suma — 1000 dolerių — buvo surinkta papildomai ir perduota Čikagon.

Minėtas išeivijos kunigas yra trečiasis klebonas Dievo Motinos parapijoje, neseniai atšventusioje savo įsteigimo 65 metų sukaktį. Kun. G. Kijauskas yra gimęs Lietuvoje 1930 m. birželio 29 d. Galiorškės kaime, Vilkaviškio apskrityje. Vidurinį mokslą ėjo Vokietijoje. Į JAV su tėvais atvyko 1950 m. Jėzuitas, 1960 m. įšventintas kunigu. Dirbo Montrealyje ir Čikagoje. Nuo 1974 m. — minėtos šventovės klebonas Klivlande. Savo parapiją jis vadina "lietuviškąja oaze".

Ankstų pirmadienio (kovo 20 d.) rytą, švintant, atsisveikinę su naujaisiais bičiuliais, savo greitaeigį Fordo autobusiuką pasukome Kanados link.

Sieną reikėjo perkirsti ties Niagara Falls.

Prie Niagaros krioklio

Didis gamtos stebuklas Niagaros krioklys. Užburiantis. Tūkstančiai arklio jėgų, kurias pagimdė vanduo. Paprastas. Žemiškas. Telpantis į nesudėtingą H_2O formulę. Kokia šių gamtos elementų didybė ir galia! Laukinis grožis. Tarsi tūkstančiai prerijų mustangų atbėgę šuoliuotų per tarpeklius ir uolas.

Netoliese, St. Catharines mieste gyvenanti lietuvė, buvusi kaunietė Sofija Sendžikienė sakė, jog būdama prie Niagaros ji meldžiasi . . . už Lietuvą. Beje, sužinoję, jog mes vykstame į Torontą per Niagarą, Juozas ir Sofija Sendžikai bei St. Catharines lietuvių bendruomenė telefonavo klebonui į Klivlandą, prašydami, kad "Šilas" trumpam sustotų jų mieste. Prašymą mielai priėmėme. Belieka pervažiuoti Kanados sieną.

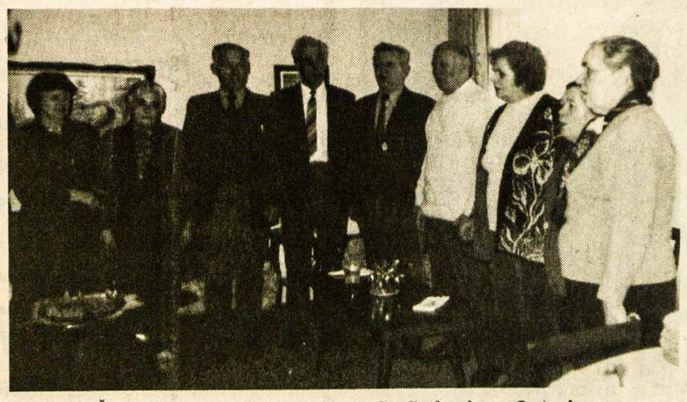

Trumpa "Šilo" viešnagė Kanados mieste St. Catharines, Ontario
Nuotr. J. Sendžiko

Porą valandėlių pasigrožėję Niagara, išvaikščioję Trijų seserų salą, kurią yra pamėgęs mūsų vairuotojas Albinas ("tryliktą kartą važiuoju"), atvykstame į pasienio sargybą. Plazda 2-jų valstybių vėliavos: greta amerikietiškosios su žvaigždutėmis — ir kanadietiškoji su raudono klevo lapu.

Kanada neįsileidžia

Jau kvėpuojame Kanados oru. Tuojau pietausime St. Catharines mieste.

Džiaugtasi per anksti. Ne veltui sakoma "neperšokęs upelio . . ." (nors "peršokome" Niagarą . . .). Kanadon mūsų neįleidžia: JAV vizos čia negalioja. Vilniuje gauta informacija buvo netiksli, o kanadietiškųjų vizų mes neturime. Ką daryti? Judrusis Albinas skambina į ambasadą. Išeitis yra: grįžtame gerą dešimtį mylių į JAV, į Buffalo miestą. Įpuolame į Kanados ambasadą. Užpildome angliškas anketas, sumokame mokestį ir, likus keletui minučių iki ambasados uždarymo, Kanados vizos — mūsų pasuose. Pirmyn!

Temsta. Lyja. Putodama šniokščia šalia autostrados upė. Vikrus Fordo autobusiukas su keliautojais iš Lietuvos kerta Kanados sieną.

Raudono klevo šalyje

Tokia artima ir miela Kanada, kai esi joje nors kartą buvęs. (Man teko lankytis prieš šešetą metų). Ypač kai žinai čia esant daug brangių lietuviškų širdžių, su kuriomis bendrauta per "Tėviškės žiburius".

Prigijo lietuvaičiai ir Raudono klevo šalyje. Gražiai, kultūringai susitvarkė. Ir Tėvynėje likusius atjaučia. Ir pagalbos ranką ištiesti moka. Tvirtą, kaip alpinistams, kopiantiems į aukštą, statų ir pavojų kupiną Laisvės kalną.

Sendžikų namuose mus pasitiko gausus tautiečių būrys. Maža Lietuva St. Catharinoje. Vaišinomės. Dainavome. Lietuvos himną sustoję giedojome. Ir kalbėjomės apie viską, atsikalbėti negalėdami. Buvome laimingi, susitikę toli nuo Tėvynės. Apdovanoti. Skaudančia širdimi išvažiavome iš šios mielos vietovės, negalėdami ilgiau čia pasilikti.

Dienos Toronte

Keturios dienos Ontario provincijos sostinėje Toronte. Globoja Lietuvių namai ir rūpestingas koncertų koordinatorius Vyt. Kulnys. Kas turime giminių, apsistojame pas juos. Esu giminaitės Albinos Štuopienės viešnia. Kitos Albinutės, giminaitės, aplankyti neįstengiu — laikas, kaip niekada, "suspaustas". Juk keturi koncertai-susitikimai vietoje vieno, numatyto programoje! Fiziškai esame pervargę, nors moraliai jaučiamės tarsi ant sparnų. Vakarais koncertuojame, o rytais važinėjame į netolimą miestelį Oakvilę gydyti dantų pas žinomus daktarus Kazlauskus (apie tai — vėliau).

Susitikimai koncertuose su tautiečiais nepamirštami. Tai neįmanoma aprašyti. Klausytojai ploja, kone verkdami iš susijaudinimo. Šimtai Tėvynės meile spindinčių akių. Be jau minėto Vyt. Kulnio, mums dėkoja KLB krašto valdybos pirmininkas A. Vaičiūnas ir Lietuvos garbės konsulas Kanadoje Haris Lapas. Programos pabaigoje mums įteikiamos gėlės.

Dalyvaudami susitikime su lietuviškąja visuomene Prisikėlimo parapijos salėje, "Šilo" partizanai pasakojo apie kovas ir mūšius, kuriuose jie dalyvavo: Kazlų Rūdos miškuose, Zapyškio apylinkėse, Prienų šile ir kitur.

Prisimena kaip žuvo narsus "Tauro" apygardos vadas Faustas. Ir kaip nelabai galantiškai per tardymus vertėjavo stribas Beriozovas, dabartinio prezidento patarėjas, gaunantis pensiją, didesnę negu jie, keli partizanai, kartu paėmus. Tokia karti pokomunistinio gyvenimo tikrovė Lietuvoje. Užjūrio broliai ir sesės nesistebėkite: pas mus valdžioje liko (išdrįso!) tos pačios jėgos, kurios ištisus 50 metų kolaboravo su rusiškaisiais okupantais. Kitaip elgtis jos nemoka. Tauta turės persirgt klastingą kairumo ligą. Raudonligę.

(Bus daugiau)

Po "Šilo" koncerto Klivlande. Iš kairės: dr. Edmundas Lenkauskas, sol. Aldona Stempužienė, Antanina Garmutė, kun. Gediminas Kijauskas, SJ, Nijolė Kersnauskaitė
Nuotr. M. Lenkauskienės

Po koncerto Toronte "Šilo" nariai susitiko su vietiniais lietuvių veikėjais. Kairėje – generalinis Lietuvos konsulas HARIS LAPAS

Tęsiamas sceninis bendravimas

Solistai iš Vilniaus, choras iš Čikagos operoje "Perlų žvejai"

A. ŠMULKŠTIENĖ

Lietuvių opera Čikagoje jau 39 metus džiugina lietuvius savo spektakliais. Šiemet gegužės 14 d. į Morton aukštesniosios mokyklos, Cicero, didžiulę auditoriją vėl suvažiavo lietuvių ne tik iš Čikagos, jos plačių apylinkių, bet ir tolimesnių JAV vietovių.

Ši Georges Bizet 3 veiksmų opera (1863 m.) yra retai statoma. Bet jos gražios, lyriškos melodijos yra labai mėgstamos ir klausomos.

Turinys iš Ceylono perlų žvejų gyvenimo apie dviejų draugų, Nadiro ir Zurgos, meilę bramanų šventyklos saugotojai Leilai, kuri yra prisiekusi tarnauti dievui Bramai. Įvykiai taip susiklosto, jog Zurga paaukoja savo gyvybę, kad Nadiras ir Leila galėtų pabėgti ir laimingai gyventi.

Pagrindinius vaidmenis atliko Lietuvos operos ir baleto teatro solistai: Leilos – Ramutė Tumuliauskaitė, koloratūrinis sopranas, pirmą kartą dalyvavusi Lietuvių operos pastatyme; Nadiro, perlų žvejo vado – Bronius Tamašauskas, tenoras, Zurgos, perlų žvejų vado – Arvydas Markauskas, baritonas, kuris jau 4 metus dainuoja Lietuvių operos pastatymuose; Nuorabado, bramanų vyriausio kunigo, Liudas Norvaiša, bosas.

Vietoje baleto labai išraiškingai šoko Bramos valios reiškėja balerina Jūratė Maskaliūnienė (irgi iš Lietuvos operos ir baleto teatro), kuri savo šokiu pagyvino visos operos veiksmą. Operos choras, kurį sudaro 54 dainininkai, puikiai atliko perlų žvejų ir Ceylono gyventojų vaidmenis.

Operai dirigavo muz. Alvydas Vasaitis. Režisavo Eligijus Domarkas, Lietuvos operos ir baleto teatro Vilniuje vyriausias režisierius, kuris jau ne vieną kartą čia yra režisavęs ir Lietuvių operos pastatymus. Jam padėjo Vida Momkutė. Chormeisteriai – Ričardas Sokas ir Manigirdas Motiekaitis. Svečius aktorius paruošė prof. Vytautas Viržonis. Grimuotojas buvo Julius Balutis, apšvietimą tvarkė Thomas Rusnak. Apranga nuomota iš Stivanello Costume Co., NY; ypač gražios dekoracijos buvo iš Milano. Orkestras – iš Lyric Operos Čikagoje.

Operos sėkmę padidino ne tik solistai, bet ir svečiai – dainininkai iš Lietuvos: Kęstutis Alčiauskis, Genovaitė Bigenytė, Virginija Jackevičiūtė, Lijana Kopūstaitė, Albinas Kuodis, Audrius Rubežius, Linas Sprindys ir Vaidas Vyšniauskas. Nors dėl nenumatytų kliūčių svečiai atvažiavo 10 d. vėliau ir paruošiamajam scenos darbui teliko tik 5 dienos, bet pastatymui buvo gražiai pasirengta.

Didžiulė (2501 vietų) Morton aukšt. m-los auditorija buvo beveik užpildyta (buvo 2221 svečiai), nors tą dieną buvo švenčiama ir Motinos diena. Klausytojai labai entuziastingais plojimais ir "valio" šauksmais atsidėkojo solistams, dirigentui, o ir operos chorui, kurio kai kurie choristai operos chore dainuoja net nuo Lietuvių operos pradžios.

Operos choras repetuoja nuo rugsėjo mėn. iki operos pastatymo pavasarį. Jie ruošiasi ne tik operai, bet ir eilei renginių, kuriuose yra pakviesti dalyvauti. Jie daug savo laisvalaikio valandų atidavė šiam operos pastatymui. Nors jie visi yra tik mėgėjai, bet savo paskirtį, kaip operos choras, metai po metų atlieka pasigėrėtinai puikiai. Jiems, o taip pat ir visai operos valdybai su jos pirm. Vytautu Radžiumi, priklauso mūsų visų padėka, pagarba ir pasididžiavimas už jų nepaprastą meilę Lietuvių operai.

Lauksime sekančio, sukaktuvinio (40 metų) pasirodymo. Šiai sukakčiai numatoma pastatyti Kazimiero Banaičio "Jūratę ir Kastytį".

Svečiai solistai, prieš grįždami į Lietuvą, ir Operos choras davė dar vieną puikų koncertą Jaunimo Centre, Čikagoje gegužės 21 d.

Akimirka iš T. Rutkausko komedijos "Audra giedroje", kurią suvaidino Toronto "Aitvaras" 1995 m. birželio 11 d. Lietuvių namuose. Iš kairės: A. KAROSAITĖ, V. ŠILININKAS ir J. VAIČYTĖ Nuotr. B. Tarvydo

Nauji vėjai kelia "Aitvarą"

Jaunimas jungiasi į treatrinę veiklą

Toronto lietuvių dramos teatras "Aitvaras" birželio 11 d. parodė savo naujai pastatytą veikalą – T. Rutkausko 3-jų veiksmų komediją "Audra giedroje". Veikalą režisavo "Aitvaro" vadovė Aldona Dargytė-Biškevičienė, jau 25 metus vadovaujanti šiam lietuviškam, vaidybinės meno pajėgas auginusiam teatrui. Aldonos veikla teatro srityje neapsiribojo vien tik "Aitvaru". Ji yra ne kartą vaidinusi ir kanadiečių teatrų pastatymuose, gavusi nemažai apdovanojimų.

"Audra giedroje" – nesudėtingas spektaklis, atitinkantis pastatymo sąlygas ir galimybes. Juk kalbame apie žmones, kurie myli teatrą, gerbia lietuvišką žodį, negaili savo laisvalaikio repeticijoms. Aldonos meilė teatrui ir užsispyrimas nenuleisti rankų ir tęsti "Aitvaro" veiklą šiemet pasiekė gerų rezultatų. "Aitvarą" papildė daug jaunų aktorių, gimusių ir užaugusių Kanadoje, bet mylinčių savo gimtą kalbą, aktyviai dalyvaujančių lietuviškoje veikloje. Šie jaunuoliai ir jaunuolės – tai Alvydas Saplys, Paulius Sukauskas, Vidmantas Šilininkas, Simonas Namikas, Laima Gaižutienė. Prie jų prisijungė ir neseniai iš Lietuvos į Kanadą persikėlusios lietuvaitės – Inga Pivoriūtė ir Jolanta Vaičytė.

Linksma spektaklio nuotaika su nesudėtinga intriga pagal mintį "daug triukšmo dėl nieko" bei žaisminga aktorių vaidyba paliko gerą įspūdį žiūrovams. Aktoriai suprato kūrinio esmę, kiekvienas iš jų pagavo būdingas vienam ar kitam vaidmeniui savybes ir išlaikė tai per visus 3 veiksmus.

Ypač savo išraiškinga vaidyba Jono Bertašiaus tėvo vaidmenyje išsiskyrė Paulius Sukauskas, prajuokinęs žiūrovus iki ašarų lengva, sumania ir betarpiška vaidyba. Būdingą buko tarno liniją išlaikė ir Alvydas Saplys. Inga Pivoriūtė, atlikusi senmergės Magdalenos vaidmenį parodė charakteringus šiam vaidmeniui bruožus. Prie charakterių ryškinimo didele dalimi prisidėjo geras L. Nakrošienės grimas.

Buvo malonu matyti, kad šį kartą "Aitvaro" prmjera sudomino daug lietuviško teatro gerbėjų. Noriu palinkėti aktoriams tolimesnės sėkmės, sėkmingų gastrolių po kitus lietuvių telkinius, o teatro vadovei bei režisierei Aldonai Dargytei-Biškevičienei ir toliau prasmingai darbuotis su aitvariečiais, suburiant vis didesnę grupę jaunimo reikštis ne tik savo vaidybiniais talentais, bet ir puoselėti, praturtinti lietuvių kalbą, kuri visuomet liks pirmaeiliu lietuvybės išlaikymo veiksniu.

Danguolė Š.

Toronto lietuvių teatras "Aitvaras", 1995 m. birželio 11 d. Lietuvių namuose suvaidinęs R. Rutkausko 3 veiksmų komediją "Audra giedroje". Nuotraukoje pirmoj eilėj iš kairės: Jolanta Vaičytė, Paulius Sukauskas, Aldona Dargytė-Biškevičienė – režisierė ir vadovė, Algis Kynas, Aldona Karosaitė; antroj eilėj iš kairės: Vidmantas Šilininkas, Lilė Nakrošienė, Alvydas Saplys, Inga Pivoriūtė, Simas Namikas, Laimutė Gaižutienė Nuotr. B. Tarvydo

Vaikai, tėvai ir bejėgiai mokytojai

Susipažinus su prof. dr. Justino Pikūno knyga "Asmenybės vystymasis - kelias į savęs atradimą"

Č. SENKEVIČIUS

Prof. dr. JUSTINAS PIKŪNAS

Naminė gėlė dirvonuose

Vaikų auklėjimas bei jaunimo brendimas visais laikais kėlė naujų arba vis pasikartojančių klausimų bei problemų. Psichologijos bei pedagogikos žinovai, tyrinėdami tuos gana sudėtingus klausimus, kūrė teorijas, paskelbė nemažai išvadų, kurias auklėjimo bei mokymo institucijos, taipgi ir tėvai, bandė ir bando taikyti praktikai.

Šiaurės Amerikoje bei kituose visokeriopu pažangumu pasižyminčiuose kraštuose nemaža dalimi auklėjimo praktikoje bandoma pritaikyti austrų psichologo S. Freudo (1856–1939) ir amerikiečio pedagogo bei filosofo John Dewey (1859–1952) bei kitų skelbtas teorijas, kuriose pabrėžiamas vaiko savarankiškumas, neliečiamumas, užgaidų tenkinimas, patyrimu durstoma saviaukla tik su labai atsargiu įsikišimu iš šalies. Kaip dažnai įvairiuose apsisprendimuose ir nevaržomose laisvėse gana greitai nueinama į kraštutinumus, taip ir neformuojamas ugdymas žmogų nuveda į nesibaigiantį ieškojimą, blaškymąsi ir nieko nesuradimą, arba jį padaro viską neigiančiu siauru savanaudžiu, dvasiniu skurdžiumi. Tai vaizdas naminės gėlės, iš prižiūrimo darželio perkeltos į nualintus dirvonus – auk ir žinokis. Ar tėvai bei auklėtojai taip turėtų elgtis su savo auklėtiniais?

Idėjinė orientacija

Atsakymą randame prof. dr. Justino Pikūno knygoje "Asmenybės vystymasis – kelias į savęs atradimą". Tai Vytauto Didžiojo universiteto 1994 m. leidinys, redaguotas kun. Vaclovo Aliulio ir Nijolės Kreimerienės. Knygos įvade rašoma, kad asmenybės ugdymui yra "gana daug mokslo duomenų, nurodančių asmenybės ugdymo kelią". Knyga jungianti studijas, kuriose nagrinėjami vystymosi veiksniai, ugdymo bei mokymo metodai. Ji iškelia "kas yra ugdytina kiekviename asmenyje"; ji vertinga dar ir todėl, kad tai "idėjinės orientacijos" leidinys, kokio dar nebuvę nei Lietuvoje, nei išeivijoje.

Autorius savo trumpame žodyje dėkoja prof. Ant. Klimui, Gražinai Kriaučiūnienei, prof. Algiui Norvilui, Benai Sabaliūtei, kuriems talkinant "rankraštyje sutelktos mintys virto šia knyga". Dėkoja kun. V. Aliuliui, kuris į išeiviją orientuotą knygą pasistengė "priartinti Lietuvos skaitytojų poreikiams".

Knyga sudaryta iš keturiolikos atskirų skyrių, pradedamų su atitinkamais "motto", kurie taikliai nusako apie ką teks mąstyti skaitant ir kartu iš anksto skelbia nagrinėjamos temos išvadą. Pvz. prieš skyrių "Jaunimo ugdymo problemos išeivijoje ir Tėvynėje" skaitome kursyvu išspausdintą eilutę "Jaunimo gretose slypi tautos ateitis". Arba trečiasis skyrius apie gimtosios kalbos ir kitų kalbų mokymosi reikšmę pradedamas šūkiu: "Lietuvio meilė lietuviui yra visų mūsų šventa pareiga".

Tėvai ir namai

Periodikos apimtyje neįmanoma nors trumpam stabtelti prie kiekvienos tuose skyriuose keliamos temos. Vis dėlto skaitytojus supažindinant su šiuo vertingu leidiniu, paminėtini kai kurie pabrėžimai, iš kurių matyti, kokie klausimai keliami ir kaip jie sprendžiami.

Pabrėžiama geros pradžios reikšmė. Jau ir pati antraštė "Gera pradžia – viso gyvenimo pagrindas" viską pasako. Ugdyme tėvų įtaka labai svarbus veiksnys. Glaudūs vaikų ryšiai su motina daug padeda vystymosi sėkmingumui ir augintinio ateičiai. Jei tėvai neturi laiko savo vaikams, "įtaka dingsta, atsiranda šeimoje "mažieji suaugę". O subrendimui yra būtini aiškūs tarpsniai: kūdikystė, vaikystė, jaunystė. Visi teigiami jausmai įgyjami ankstyvoje vaikystėje. Moralinis vystymasis prasideda sugebėjimu atskirti gėrį nuo blogio. Namai turėtų būti pirmoji ir geriausia mokykla. Jei to nėra, mokytojo įtaka mokykloje dažnai jau pavėluota, pakeisti sugadintą vaiką kartais visai nebeįmanoma, juoba, kad vaiką mokyklose moralizuoti, pvz. JAV–bėse draudžia įstatymai.

Tėvai, atokiau stovintys nuo savo vaikų auklėjimo, bando savo pasyvumą kaip nors kitaip kompensuoti – vaiką patenkinti dovanomis ar vykdyti jo užgaidas. Tėvų santykiuose su vaikais iškyla klausimas, kaip sprendžiamas klusnumas, talento atradimas bei bešališkumo stiprinimas. W. Goethe sakė: "Jei traktuosite vaiką parodydami jį tokį, koks jis yra, darysite jį blogesnį; jei traktuosite parodydami, koks jis turi būti, jūs padėsite jam tapti tuo, kuo jis dar gali tapti".

Kiek kam valandų?

Mokslo žinių sparta padvigubėjanti kas 10 metų. Mokiniai nieko nebespėja tinkamai įsisavinti. Atsirado daug mokymo mašinerijos, bet ji iš tikrųjų nedaug ką reiškia. Technologijos reikšmė perdėtai keliama, kai mokiniai bręsta nedėkingai užterštoje fizinėje ir dvasinėje aplinkoje. Ne visi gali būti mokytojai, bet daugelis jų mokytojauja. Nurodoma, kad geras mokytojas turėtų vengti monotoniškumo. Mokymo priemonės ir metodai turėtų būti įvairūs. Didelė neigiamybė blogo elgesio kategorizavimas: nepadarė darbo, tai jau tinginys, ilgi plaukai – "hipis" ir t.t.

Iš kitos pusės televizija, kaip ir kitos žiniasklaidos priemonės, sumažino namų privatumą, augina vadinamąją "vidijotų" kartą. Statistikos duomenimis, gimnaziją baigiantis amerikietis jaunuolis yra praleidęs 15000 valandų prie televizoriaus, matęs 500 filmų kino salėse, kai tuo tarpu mokykloje praleido 10800 valandų. O moralinių pagrindų stoka jaunimą veda stačiai į kitokios aplinkos ieškojimą, savęs perkėlimą kur nors kitur, dažnai tam tikslui siekti pasinaudojant įvairiais apsisvaiginimais, ardančiais fizines ir dvasines žmogaus galias.

Taip statistiniais duomenimis, eksperimentinės pedagogikos tyrimų išvadomis, psichologinėmis analizėmis, įrodymais bei nurodymais perpinti visi knygoje keliami klausimai.

Straipsnius skaityti lengva, nenuobodu, pavyzdžiai paimti iš kasdienybės, kurioje ir skaitytojas gali save nesunkiai atpažinti. Kalba gera, neapkrauta svetimžodžiais; kiekvienam lietuviškai skaitančiam šeimos nariui nebus sunkumų suprasti apie ką specialistai rašo.

O svarbiausi ir įsidėmėtina, kad psichologijos ir pedagogikos mokslų tyrinėtojai yra šių laikų žmonės, išvados ne iš kokių senų šaltinių semiamos, bet iš šių moderniųjų dienų. Taigi čia ne senienų siūlymas, ne grįžimas atgal, bet pateikiami patys naujausi dalykai.

Knygos gale – vardų ir dalykų rodyklė (8 psl.). Kiekvienas skyrius baigiamas gausiomis išnašomis, rodančiomis klausimo aktualumą, svarbą ir svarstymo datą.

Autorius dr. Justinas Pikūnas, psichologas, gimė 1920 m. sausio 8 d. Baigęs Marijampolėje gimnaziją, studijavo psichologiją Vytauto Didžiojo universitete Kaune (1941-1943), vėliau Miunchene, Vokietijoje, kur gavo filosofijos daktaro laipsnį. JAV-bėse psichologiją dėstė Detroito universitete iki pasitraukimo į pensiją. Anglų kalba yra parašęs keliolika knygų psichologijos bei pedagogikos klausimais. Dr. J. Pikūnas – žinomas ateitininkų bei Lietuvių bendruomenės veikėjas. Pastaruoju metu jis yra vizituojantis psichologijos profesorius Vytauto Didžiojo un-te Kaune.

Justinas Pikūnas, ASMENYBĖS VYSTYMASIS – kelias į savęs atradimą. Vytauto Didžiojo un-to leidinys, 1994 m., 232 psl. Red. V. Aliulis ir N. Kreimerienė. Viršelis V. Rutkausko. Tiražas – 1000 egz. Spausdino "Aušros" spaustuvė Kaune.

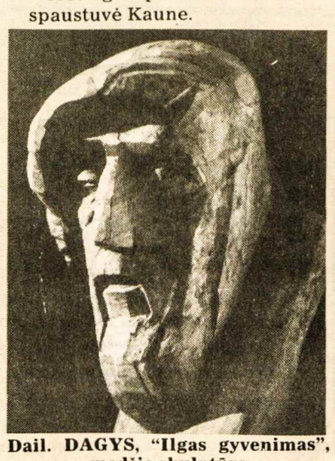

Dail. DAGYS, "Ilgas gyvenimas", medžio skulptūra

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Petras Babickas (1903-1991), poetas ir rašytojas, miręs Brazilijos Rio de Žaneiro mieste ir ten palaidotas bendrose kapinėse, dabar buvo perkeltas į lietuvišką skyrių Katumbio kapinėse. Lietuviškas skyrius ten yra įsteigtas kun. Juozo Janilionio iniciatyva surinktomis aukomis. P. Babicko palaikų perlaidojimu rūpinosi Rio de Žaneire gyvenantis Juozas Miliauskas, Sao Paule veikianti Brazilijos lietuvių sąjunga ir Edmundas Dubauskas.

Rašytojo Mariaus Katiliškio (Albino Vaitkaus), mirusio Čikagoje 1980 m. gruodžio 17 d., prozos premijas Lietuvos moksleiviams prieš trejus metus yra įsteigusi jo našlė Zinaida Nagytė-Katiliškienė (poetė Liūnė Sutema). Užpernai M. Katiliškio premiją laimėjo anykštietė Indrė Dulevičiūtė, pernai — vilnietė Laura Sintija Černiauskaitė. Šios premijos paskiriamos prozos atstovui, kuris savo dvasia yra artimas M. Katiliškiui. Šiemetinė jo vardo prozos premija buvo paskirta Kupiškio II-sios vidurinės mokyklos dvyliktokei Rasai Bružaitei. Staigmena tapo ir pirmą kartą paskirta Liūnės Sutemos poezijos premija. Šios naujos premijos laureatu tapo Vilniaus M. Daukšos vidurinės mokyklos abiturientas Antanas Šimkus. Tad dabar Lietuvos moksleiviams kasmet bus skiriamos dvi premijos: Mariaus Katiliškio prozos ir Liūnės Sutemos poezijos.

Vladas Jakubėnas, kompozitorius ir muzikos kritikas, gimęs 1904 m. gegužės 15 d. Biržuose, mirė Čikagoje 1976 m. gruodžio 13 d., palikęs daug dar neišleistų ir nepanaudotų muzikos kūrinių. Jiems priklauso ir iš Lietuvos 1944 m. atsivežtas baleto "Vaivos juosta" klavyras. Š. m. gegužės 26 d. Vilniuje rašytame laiške kompozitorius Jurgis Juozapaitis praneša lietuviams tėvynėje ir išeivijoje, kad šį "Vaivos juostos" baleto klavyrą jis buvo gavęs 1993 m. iš Vl. Jakubėno draugijos. Laiške rašoma: "Man pasirodė, jog baleto muzika yra įdomi, verta šiuolaikinių klausytojų dėmesio. Metus laiko redagavau ir suinstrumentavau simfoniniam orkestrui. Dabar partitūra yra Vilniaus operos ir baleto teatre. Yra ir statytojas baletmeisteris, dailininkė bei kiti spektaklio paruošimui reikalingi žmonės. Trūksta tik lėšų. Dėl jų Vlado Jakubėno vienintelio baleto "Vaivos juosta" pastatymo data nukeliama vis tolimesniam laikui. Būtų labai gerai, jeigu kas savo lėšomis paremtų šio baleto pastatymą. Esu įsitikinęs, kad tai būtų neeilinis įvykis mūsų kultūriniame gyvenime". Papildant vilniečio kompozitoriaus Jurgio Juozapaičio pagalbos šauksmą, belieka priminti, kad Lietuvos profesinis baletas šiemet švenčia savo kūrybinės veiklos septyniasdešimtmetį. Vlado Jakubėno "Vaivos juostos" premjera jam galėtų būti graži septyniasdešimtojo gimtadienio dovana.

Poetas a.a. Vladas Šlaitas, gimęs 1920 m. rugsėjo 27 d. Rusijos Čeliabinske, kur I D. karo metais buvo pasitraukę jo tėvai, mirė š. m. gegužės 28 d. pietinės Anglijos Hove miesto senelių globos namuose prie Brightono. Tėvų parvežtas Lietuvon, velionis augo Žemaitkiemyje, dabartiniame Ukmergės rajone, 1940 m. baigė Ukmergės gimnaziją. Pirmaisiais sovietinės okupacijos metais dirbo mokytoju Būdviečių pradinėje mokykloje prie Tauragės. Vokiečių okupacijos metais buvo išvežtas darbams Vokietijoje. Iš pokarinių DP stovyklų 1947 m. emigravo Britanijon. Dirbo įvairiuose Anglijos fabrikuose, ligoninėje, Londono lietuvių namuose įsikūrusioje "Nidos" spaustuvėje, rinkdamas knygas ir dabar "Europos lietuviu" vadinamą savaitraštį. Šį darbą teko nutraukti dėl prasidėjusios akių ligos, atnešusios beveik visišką apakimą Anglijos senelių globos namuose, neleidusį ne tik rašyti, bet ir skaityti. Ten jį globojo Lietuvos dukterų Čikagos skyrius. Eilėraščius kurti velionis pradėjo gimnazijos laikais. Jo didoką palikimą sudaro vienatve ir Lietuvos atsiminimais dvelkiantys rinkiniai — "Žmogiškosios psalmės" (1949), "Ant saulėgrąžos vamzdžio" (1959), "Antroje pusėje" (1964), "Širdies paguodai" (1965), "Trisdešimt keturi eilėraščiai" (1967), "Aguonų gaisras" (1969), "Pro vyšnių sodą" (1973), "Nesu vėjo malonėje" (1978), "Rudenio vynas" (1992).

Šv. Mykolo dieną Rietavo šventovėje po vakarinių pamaldų kunigaikščio Mykolo Oginskio atminimui skirtą koncertą surengė Plungės kultūros namų pučiamųjų orkestras, vadovaujamas Romo Jasevičiaus. Šiuo dūdų orkestru atgaivinama sena kunigaikščių Oginskių tradicija.

Jurbarko liaudies teatrui jau 68-tąją premjerą paruošė rež. Antanas Švedas, jai pasirinkęs dvi komedijas: Žemaitės "Tris mylimas" ir G. Mareckaitės "Penkias mylimas". Liaudies teatras Jurbarke turi gilias šaknis. Š. m. spalio 9 d. sukaks 90 metų, kai pirmajame lietuviškame vakare ten buvo suvaidinta Keturakio komedija "Amerika pirtyje".

Maironiečių sambūris, įsteigtas 1990 m. Panevėžio Žemkalnio vidurinėje mokykloje, rūpinasi Maironio mylėtojų plačia veikla. Maironiečiai rengia konkursus, renka tautosaką, tvarko žymiųjų žmonių gimtavietes, mini įvairias sukaktis. Šį pavasarį maironiečiai ryžosi paminėti Maironio poezijos rinkinio "Pavasario balsai" šimtųjų metų sukaktį. Tai gegužės pradžioje buvo padaryta Biržuose. Ten pranešti ir anksčiau paskelbto rašinių konkurso rezultatai. Panevėžio Žemkalnio vidurinės mokyklos dramos būrelis suvaidino pagal Maironio "Jaunąją Lietuvą" paruoštą spektaklį. Maironiečiai klausėsi ir savo narių poetinių bandymų.

"Poezijos pavasariai" anksčiau būdavo pradedami ir jų pagrindiniai laureatai ąžuolo lapų vainikais papuošiami Kauno priemiestyje Palemone, Lakštingalų slėnyje prie Salomėjos Nėries memorialinio muziejaus. Šiemetinio "Poezijos pavasario-95" laureatas Donaldas Kajokas ąžuolo lapais buvo padabintas Kauno Nemuno ir Neries santakoje prie ten simboliškai iš liekanų bandytos atstatyti Kauno pilies. Pasirodo, Palemone beveik tuo pačiu metu buvo surengtas Kauno moksleivių "Poezijos pavasarėlis-95". Šiame moksleivių renginyje, skirtame "Anykščių šilelio" autoriaus vysk. Antano Baranausko šimtas šešiasdešimtosioms gimimo metinėms, dalyvavo 21 jaunas Kauno poetas. Ąžuolo lapų vainiku Palemone buvo papuoštas Kauno technologijos universiteto gimnazijos dvyliktokas H. Vizgirda-Mikučionis.

Lietuvos istorijos institutas vyriausybės įsakymu iki 1996 m. kovo 1 d. turi paruošti, o kultūros ministerija išleisti studiją "Lietuvos respublikos ministrai pirmininkai (1918-1940 m.)". Kultūros ministerija įpareigojama pasirūpinti ir dokumentinio filmo sukūrimu tiems nepriklausomos Lietuvos politikams. Sutvarkius Lietuvos prezidentų atminimo įamžinimą, dabar atėjo laikas 1918-40 m. ministerių pirmininkų Augustino Voldemaro, Mykolo Sleževičiaus, Prano Dovydaičio, Ernesto Galvanausko, Antano Tumėno, Vytauto Petrulio, Vlado Mirono ir Jono Černiaus gimtinėms, Mykolo Sleževičiaus, Juozo Tūbelio, Leono Bistro kapavietėms. Kaune, Donelaičio gatvėje bus paženklintas ir sutvarkytas pastatas, kuriame 1925-40 m. dirbo Lietuvos ministerių kabinetas, jo posėdžių salės ir ministerio pirmininko darbo kabinetas.

Anzelmas Matutis, mokytojas, talentingas eilėraščių kūrėjas vaikams, 1984 m. laimėjęs pasakas rašiusio dano H. K. Anderseno (1805-1875) tarptautinės premijos diplomą, gimė 1923 m. sausio 7 d. Zomčinėje, dabartiniame Marijampolės rajone, mirė Alytuje 1985 m. rugsėjo 21 d. Jo dideliu palikimu vaikams tapo ne tik eilėraščiai bei eiliuotos pasakos, bet ir Pauosupės kaime prie Varėnos įsirengtas originalus Drėvės namelis. Toje vietoje, kur Uosupės upelis įteka Ūlon, dabar kas dveji metai rengiami vaikams skirti "Poezijos pavasarėliai", renkami jaunieji jų laureatai. Šiemet prie Drėvės namelio jau septintą kartą buvo paskelbti "Poezijos pavasarėlio" laureatai. Geriausia vaikų poete buvo išrinkta Alma Karosaitė, geriausia jaunaja poete — A. Matučio vidurinės mokyklos vienuoliktokė Rita Bridžiūtė iš Marijampolės rajono Igliaukos. Šventės dalyvius linksmino iš Senosios Varėnos atvykęs mokytojos Rūtos Karvelytės vadovaujamas etnografinis ansamblis ir Varėnos kultūros namų kaimiška kapela.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.
SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	6.13%
180-364 d. term. ind.	6.13%
1 metų term. indėlius	6.13%
2 metų term. indėlius	6.25%
3 metų term. indėlius	6.25%
4 metų term. indėlius	6.25%
5 metų term. indėlius	6.50%
1 metų GIC-mėn.palūk.	6.00%
1 metų GIC-met. palūk.	6.25%
2 metų GIC-met. palūk.	6.50%
3 metų GIC-met. palūk.	6.50%
4 metų GIC-met. palūk.	6.50%
5 metų GIC-met. palūk.	6.75%
RRSP, RRIF ir OHOSP	4.25%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	6.25%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	6.50%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	6.50%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	6.50%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	6.75%
Taupomąją sąskaitą	3.75%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	4.50%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	2.25%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	4.00%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	8.50%
Sutarties paskolas nuo	8.50%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	8.00%
2 metų	8.00%
3 metų	8.25%
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ir 3 metų	7.50%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 58 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:
• ELEKTROS INSTALIACIJAS • VĖSINIMO SISTEMAS
Taisau visų rūšių
• ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES
• DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti **Vytui tel. 200-8960** arba **236-9071**, Toronte.
Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING
Taisau ir įvedu

• Centrines šildymo ir A/C sistemas • Skalbimo mašinas, džiovintuvus
• Oro drėkintuvus (Humidifiers) • Indų plovimo mašinas, viryklas
• Šaldymo sistemas, šaldytuvus

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.
Skambinti R. Jareckui
tel. 416-370-3539Toronte
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti).

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 416-251-4864, 416-251-4025, 416-251-4824
Namų: 905-277-0814
2334 Lakeshore Boulevard West, antras aukštas
Toronto, Ontario M8V 1B6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Countrywide
WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

4889 Dundas Street West, Suite 102,
Etobicoke, Ontario M9A 1B2
Tel. 416 767-9000 FAX 416 239-6228

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)
Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite
JUOZUI EIMIUI RAMUI
tel. 239-7733
namų 766-5857 FAX 234-5187
CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED
3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

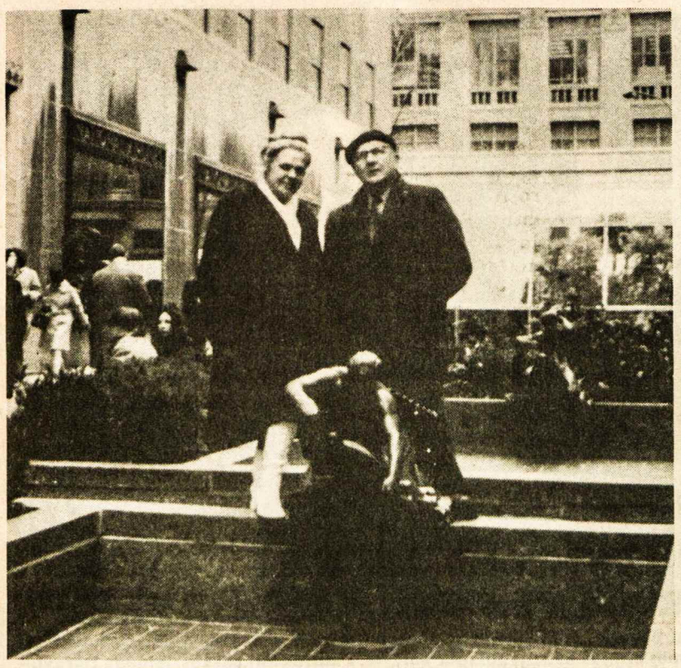

Montrealietis dailininkas PRANAS BALTUONIS su savo žmona Niujorke Rockefeller'io centre savo dailės parodos metu 1975 metais

SKAITYTOJAI PASISAKO

IŠ VYSKUPO LAIŠKO

Telšių vyskupas kreipėsi į Š. Amerikos kunigus, prašydamas paramos jo vyskupijos kunigų seminarijai. Čia pateikiame to laiško ištrauką. **RED.**

Daugelis iš Jūsų galvoja, kokiame stovyje buvo Telšių kunigų seminarijos pastatai, kai valdžia sugrąžino juos vyskupijai. Pastatai buvo labai apleisti, kad gaila ir žiūrėti. Pavyzdžiui, kai vieną kartą langas su visais rėmais iškrito iš trečio aukšto..., kad būtų lengviau, atvykę meistrai lango vietą užmūrijo. Per kiaurus stogus lietus lijo, sienomis vanduo bėgo. Vidaus sienos buvo sugadintos. Pastatus atgavome visiškai apgriuvusius tiek iš lauko, tiek iš vidaus.

Su Jūsų finansine parama labai daug kas padaryta, bet dar keliems metams turėsime darbo, būtent, įtaisyti naujus langus, duris, grindis, atnaujinti sienas ir padaryti kitus pataisymus. Tačiau ir to, kas jau padaryta, nebūtume padarę be Jūsų dosnių aukų, nes iki šiol vykdėme tik būtiniausius darbus–pataisymus, kad auklėtiniai galėtų apsigyventi. Tikimės, kad ir ateityje mūsų rėmėjų ir gal naujų geradarių ištiestos rankos padės mums savo aukomis.

Jau esame išleidę 11 kunigų. Šiuo metu 85 klierikai mokosi. Šį pavasarį 10 diakonų bus įšventinti kunigais, o kiti 7 priims šventimus šį rudenį. Be seminarijos pastatų mūsų didžiausias rūpestis yra pačių klierikų išlaikymas, nes jie mokomi, auklėjami ir išlaikomi be jokio užmokesčio. Jų šeimos ir žmonės būtų dosnūs, bet mažai tegali padėti, nes patys vos pragyvena. Kreipėmės į valdžią, kad pagelbėtų, bet kol kas – tyla. Be geradarių aukų seminarijos išlaikymas būtų labai sunkus. Turime vilties, kad Jūs ir kiti tikintieji parems mus.

†Antanas Vaičius,
Telšių vyskupas, Katedros 5,
5610 Telšiai, Lithuania

PARAMA STOVYKLAI

Dievui garbė, o geradarėms – kanadietėms moterims ir Lauryno ligoninės vadovybei nuoširdžiausia padėka!

Jėzaus Kristaus pamokymą "Ką padarėte vienam iš savo mažiausių brolių, tai man padarėte" jos vėl įvykdė, atsiųsdamos didelę, 11 dėžių labdarą. Dosnių žmonių dėka Tauragnų Marijos krikščionių pagalbos katalikiška stovykla jau pilnai aprūpinta patalyne, virtuvės ir stalo reikmenimis. Be to, sušelpta daug vargingų tauragniškių. Paskutiniu metu gautas prekes mažomis kainomis parduodame ir jau gavome 4000 litų pastatų remontui.

Gintaro žemės mažas lopinėlis Tauragnai patyrė Kanados žmonių didelę meterialinę, dvasinę paramą, už kurią ne tik labai dėkojame, bet ir meldžiame Viešpatį Dievą gausiai atlyginti mūsų didiesiems geradariams!

Nuo birželio 26 d. iki rugpjūčio 25 d. Tauragnų miestelio centre – katalikiškoje stovykloje skambės moksleivių juokas, dainos, giesmės.

Kviečiame į Tauragnų katalikišką moksleivių stovyklą Kanados moksleivius ir lietuvaičius, norinčius šią vasarą atostogauti Lietuvoje.

Kun. Br. Šlapelis,
Tauragnų klebonas, Taikos 10,
4911 Tauragnai, Utenos raj., Lithuania

"KREGŽDUTĖ"

GERBIAMI IR MIELI TAUTIEČIAI!

"Kregždutėje" yra nemažai vaikų taip mėgstamų kryžiažodžių, galvosūkių. Jie patys juos sudarinėja, sprendžia, o Taškų Dėdė skaičiuoja taškus, kas pusmetį apdovanoja prizais maždaug 30 pačių stropiausių, ištvermingiausių galvosūkių sprendėjų. Labai apsidžiaugia vaikai gavę knygą, tautodailininko kūrinėlį. Taip paskatiname metų pabaigoje gražiausių pasakėlių, rašinėlių apie savo augintinius autorius. Šįmet pradėjome ir fotoviktoriną "Pažink tėviškėlę", kurioje skaitytojai taip pat aktyviai dalyvauja.

Kadangi dabar katalikiška spauda Lietuvoje gana vargiai verčiasi, vis mažiau beatsiranda jos rėmėjų, ryžomės kreiptis į Jus: gal būtų galima gauti katalikiškų knygelių vaikams, atvirukų rinkinėlių, suvenyrėlių ir pan., kas tiktų mūsų prizeliams. Tokios dovanėlės būtų maloni staigmena "Kregždutės" vaikams, kurie yra iš katalikiškų šeimų. "Kregždutės" redaktoriai –

Milda ir Vygantas Račkaičiai,
J. Biliūno g-vė 20-15,
4930 Anykščiai, Lithuania

Atsiųsta paminėti

LITHUANIAN HERITAGE, žurnalas anglų kalba, gegužė–birželis, 1995 m. nr. 3. 40 psl. ir viršeliai. Leidžia Baltech Publishing, P. O. Box 225, Lemont, IL. 60439-0225, USA.

Kazys Saugargas, AUKA. (Kritiški autoriaus samprotavimai teologiniais klausimais pagal savitas idėjas). Leidėjas "Varpas". Kaunas 1992 m., 80 psl.

KARDAS, nr. 3-4, 1995 trimėnesinis istorinės tautinės minties žurnalas, 40 psl. Leidžia Lietuvos karininkų s-ga. Red. Ant. Martinionis ir Sigitas Valaitis. Adresas: Box 1847, 2043 Vilnius – 43. Lietuva.

Kun. Feliksas Jaraminas, SOVIETINIO TERORO SUTEMOSE. Unikalus Daujėnų parapijos klebono 1945-1946 metų dienoraštis. Spaudai paruošė Antanas Martinionis. Išleido "Kardas". 800 egz. Vilnius, 1994 m., 95 psl.

TĖVO STANISLOVO PAMOKSLAI. Parengė ir redagavo Teresė Pažūsienė. Tai kunigo kapucino Mykolo Dobrovolskio pamokslai, spausdinti "Tiesoje". Išleido "Diena". Vilnius, 1994 m., 155 psl.

Į LAISVĘ, nr. 120 (157), 1995 m. balandis, 76 psl. ir viršeliai. Leidžia Lietuviškų studijų centras Čikagoje tris kartus per metus, red. Juozas Baužys, 9240 Cliffside Lane, Orland Pk., IL 60462-7790, USA. Administratorius J. Prakapas, 14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305, USA. Prenumerata metams $10. – Spausdina "Draugo" spaustuvė.

Kun. Bronius Bulika, TIKIU, VIEŠPATIE. Krikščioniško gyvenimo pagrindai. Kaišiadorių vyskupijos leidykla (Kęstučio 44, 4230 Kaišiadorys, Lithuania). Spausdino A. Jakšto spaustuvė, 1995 m., 243 psl.

Mons. Juozapas Antanavičius ir Romualda Gasparaitytė, KUNIGAS ALFONSAS LIPNIŪNAS. Išleido ir spausdino "Spauda" (Laisvės pr. 60, Vilnius). Tiražas – 5000. Vilnius, 1995 m., 88 psl.

Artūras Tereškinas, ABSONIA. Poezijos kūriniai. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas. Knygos apipavidalinimas – Henrietos Vepštienės. Tiražas – 600 egz. Chicago, 1995 m., 70 psl. Kaina – $10 (amer.).

LITUANUS, trimėnesinis meno ir mokslo žurnalas anglų kalba, vol. 41, nr. 2, 1995. Šio nr. redaktorius prof. Ant. Klimas. Leidžia Lituanus Foundation Inc. Adresas: 6621 S. Troy St., Chicago, Il. 60629, USA. Metinė prenumerata $10 (amer.).

TECHNIKOS ŽODIS, nr. 2, 1995, trimėnesinis Pasauio ir Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų s-gos žurnalas, 28 psl. ir viršeliai. Redaguoja Viktoras Jautokas; administracija (A. Brazdžiūnas): 7980 W. 127th St. Palos Park, Il 60464, USA. Prenumerata $15 (amer.) metams.

Parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybę, visais atvejais prašau kreiptis į mane, skambinant bet kuriuo metu.

RE/MAX Above the Crowd!
1678 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A9
(2 blokai į vakarus nuo Lietuvių namų)

TEODORAS STANULIS
RE/MAX West Realty Inc.
tel. **416 769-1616,** namų tel. **416 231-4937,** nešioj. tel. **416 802-1029,** FAX **416 769-1524.**

EGLINTON-CALEDONIA rajone parduodamas atskiras 3 vienetų-butų namas. Idealus viengungiui išnuomojant 2 butus už $1500 mėnesiui. Įmokėjimas $10,950.
BLOOR-DORVAL-INDIAN RD. rajone parduodamas atskiras 6 kambarių namas. Visai prie požeminio traukinio stoties, krautuvių. Prašo $219,000.
SĄŽININGAS, GREITAS IR GARANTUOTAI MALONUS VISAPUSIŠKAS PATARNAVIMAS VISAIS PARDAVIMO-PIRKIMO REIKALAIS. NEMOKAMAS NAMŲ ĮVERTINIMAS

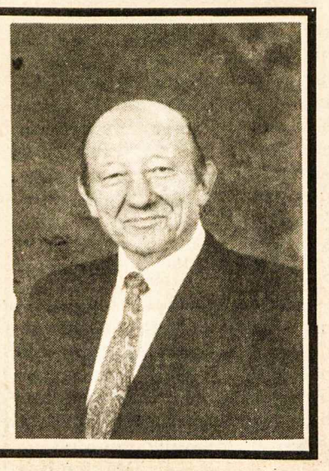

Ateitininkų žinios

Moksleivių ateitininkų birž. 17-18 d.d. savaitgalio kurseliai "Kretingos" stovyklavietėje pasisekė. Dalyvavo 15 moksleivių iš Hamiltono ir Toronto. Tuo baigėsi šių metų moksleivių ateitininkų kuopos veikla. Kurseliuose Arūnas Radtkė vadovavo svarstyboms apie negimusių kūdikių naikinimą. Jo mintis papildė globėjai. Kun. Edis kalbėjo apie tautiškumą ir Indrė Čuplinskaitė apie tikros meilės atpažinimą. Vakare moksleiviai prie laužo reklamų būdu pristatė penkis ateitininkų principus ir žaidė galvosūkio pobūdžio ieškinį, kurį paruošė ir pravedė Indrė Čuplinskaitė ir Dana Grajauskaitė. Pasinaudojant gražiu šiltu oru, buvo smagiai praleistas laikas Wasagos paplūdimyje ir vakare ilgokai šnekučiuojantis prie laužo. Padėka Angelei Ambrozaitienei, kuri paruošė skanų maistą ir tėvams pranciškonams, už leidimą naudotis stovyklaviete. Sekančių metų veikla prasidės rugsėjo mėnesį. Globėjai kun. Edis Putrimas ir Gabija Petrauskienė.

Gabija

Skautų veikla

• S. St. Kuzmas padovanojo Toronto jūros skautams burinį laivą ir dideles gražias bures. Laivą priėmė "Romuvos" darbo k-to pirm. dr. A. Pacevičius ir "Herkus Monte" įgulos vadas dr. E. Birgiolas. Stovyklos metu šiuo laivu buriuos ne tik jūros skautai, bet ir kiti stovyklautojai.

• Knygai "Lietuviškoji skautybė" aukojo: $250 – j.s. P. Butėnas, Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvas "Talka"; $50 – A. Valiūnas, A. Eimantas (Otava), M. Rusinas, V. Grybienė, J. ir R. Karasiejai, M. Gverzdienė (St. Catharines). Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

• Nedaug laiko beliko iki stovyklos. Birželio 24-25 d.d. Kanados rajono vado j ps. R. Sriubiškio ir darbo k-to pirm. dr. A. Pacevičiaus suorganizuotoj darbo iškyloj į "Romuvą" atlikta nemažai darbų: nupjauta žolė, pataisyti namukai, sutvarkytas vandentiekis. Dar liko visokiausių darbelių, kuriuos galima atlikti mažesnėm grupėm.

• Neužsiregistravę į "Romuvos" stovyklą dar gali registruotis iki birželio 30 d. Prie stovyklos vartų reg. mokestis aukštesnis.

• "Romuvoje" pirmą savaitę liepos 29 – rugpjūčio 5 d.d. stovyklaus skautai-tės, prityrę sk.-skautės; vyčiai ir kandidatai, vyr. skautės ir kandidatės, vyresni jūrų skautai-tės. Antrą savaitę – vilkiukai, paukštytės, bebrai, j. jaunės, giliukai ir liepsnelės. Vyresniems bus gera proga pasilikti antrai savaitei vadovų-vių pareigoms. **M.**

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

6.13% už 90-179 dienų term. indėlius	
6.13% už 180-364 dienų term. indėlius	
6.13% už 1 m. term. indėlius	
6.25% už 2 m. term. indėlius	
6.25% už 3 m. term. indėlius	
6.25% už 4 m. term. indėlius	
6.50% už 5 m. term. indėlius	
6.00% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
6.25% už 1 m. GIC invest. pažym.	
6.50% už 2 m. GIC invest. pažym.	
6.50% už 3 m. GIC invest. pažym.	
6.50% už 4 m. GIC invest. pažym.	
6.75% už 5 m. GIC invest. pažym.	
4.25% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
6.25% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
6.50% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
6.50% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
6.50% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
6.75% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
4.00% už OHOSP (variable rate)	
3.75% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)	
4.50% kasd. pal čekių sąsk. virš 10.000	
5.00% už Amerikos dol. 1 m. GIC	
4.00% už Amerikos dol.kasd.pal.sąsk. (US dol.Sav.Acc.).	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	8.25%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	7.50%
2 metų	7.50%
3 metų	8.00%
4 metų	8.00%
5 metų (fixed rate)	8.25%
su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų (variable rate)	7.50%

Asmeninės paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 101 milijoną dolerių

MasterCard ***Kredito kortelė***

*Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santaupų dydį iki **$2,000** ir asmeninių paskolų drauda iki **$30.000.** Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.*

*Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų (The Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire Transfer) į **LIETUVĄ** ir į kitus kraštus.*

KASOS VALANDOS:
• Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r.-3.30 v.p.p.
• Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.-8 v.v.
• Šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 416 532-1149

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus.
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel.(905) 625-2412

Tony Genys **Sutton GROUP**

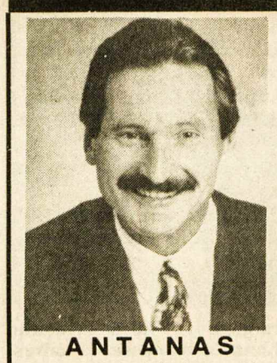

ANTANAS GENYS

PAŽADU JUMS
24 valandų
tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją.
Prašau skambinti šiandien
tel. **416 236-6000**
pirkimo ar pardavimo klausimais
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2
Tel. 1-905-436-9903 FAX 1-905-728-5745
ALGIS ar STEFA MEDELIAI
Visos paslaugos atsikviečiant jūsų gimines iš Lietuvos. **Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. Reikalui esant atvažiuojame į namus. Per 7 darbo dienas jūsų giminėms Lietuvoje tiesiai į rankas perduodam amerikietiškus dolerius.**

KELIONĖS Į LIETUVĄ
visuomet geriausiomis kainomis per Amsterdamą, Berlyną, Frankfurtą, Helsinkį, Kopenhagą, Londoną, Paryžių, Prahą, Varšuvą arba per kitus jūsų pageidaujamus miestus ir įvairias oro linijas. Didelis pasirinkimas. *Labai greitai parvežam viešnagei jūsų gimines iš Lietuvos.*

DĖMESIO! NUPIGINTA:
VILNIUS – $819 plius mokesčiai.
Rugsėjo 8, grįžimas rugsėjo 16, 23 ir 30 d.d.

KELIONĖS Į VISUS KITUS KRAŠTUS.
TEIRAUKITĖS APIE ĮVAIRIUS BILIETŲ IŠPARDAVIMUS.
Dėl smulkesnės informacijos kreipkitės trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 5 v.p.p. į Algį Medelį asmeniškai arba kasdien nuo 10 v.r. iki 6 v.v. į Mariją (angliškai, rusiškai arba lenkiškai).

UNITY TRAVEL, 1558 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel. 416-538-6570 FAX 416-538-9657
ALGIS MEDELIS

Toronto tarptautinio Karavano metu (1995 m. birželio 16-24 d.d.) lietuvių "Vilniaus" paviljone meninę programą atliko tautinių šokių grupės. Nuotraukoje gintarietės RAMUNĖ GAIŽUTYTĖ (kairėje) ir KRISTINA BARŠAUSKAITĖ judesio ir nuotaikos derinyje Nuotr. R. Pranaičio

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

dant vaikais nuo dvylikos metų ir baigiant septyniolikos metų paaugliais. Įstatymas gerokai padidins bausmes jauniesiems nusikaltėliams, įvykdžiusiems sunkiausius nusikaltimus, kuriais laikomos žmogžudystės. Lig šiol tokio amžiaus vaikams ir paaugliams, įvykdžiusiems I laipsnio suplanuotą žmogžudystę didžiausia bausmė buvo penkeri metai kalėjimo. Kanados teisingumo ministeris Allan Rock šią bausmę naujuoju įstatymu "C-37" padvigubino iki dešimties kalėjimo metų. Jis betgi įvedė ir II laipsnio iš anksto neplanuotą žmogžudystę, turinčią maksimalią septynerių metų kalėjimo bausmę. Pirmajame įstatyme maksimali bausmė visiems jauniesiems žmogžudžiams buvo tik penkeri metai kalėjimo.

Bausmes padidinti vaikams ir paaugliams teisingumo ministerį A. Rocką privertė jų gerokai pagausėjęs įsijungimas kriminalinėn veiklon. Suaugusieji nusikaltėliai daug kur buvo pakeisti mažesnes bausmes gaunančiais vaikais ir paaugliais, greit išeinančiais laisvėn iš kalėjimų. Spėjama, kad šis svarbus naujas įstatymas Kanadoje pradės veikti nuo 1996 m. sausio 1 d.

Toronte pasigirdo balsų, reikalaujančių savivaldybės rinkimus geriau pritaikyti daugiataučiams gyventojams. Didžiausias triukšmas kilo trečiojoje rinkiminėje apylinkėje, kur beveik vienodą balsų skaičių gavo seniai visiems žinomas airių kilmės populiarus politikas Tony O'Donohue ir mažesnę patirtį turintis Mario Silva, pradininkas savivaldybės pareigūnų rinkimuose.

Šia proga verta prisiminti, kad tas airis politikas T. O'Donohue mūsų pokarinio įsikūrimo metais vedė Toronto lietuvaitę Aldoną Gvazdaitytę. Tai buvo staigmena daugeliui lietuvių. Dabar lietuviai juos abu prisiminė, prasidėjus nesibaigiančiam gautų balsų perskaičiavimui. Ginčas vyko tik dėl keliolikos balsų. Pasibaigus balsų tikrinimui ir perskaičiavimui, Ontario provincijos teisėjas Blenus Wright laimėtoju paskelbė M. Silvą, laimėjimą pripažinęs dešimtimi balsų. T. O'Donohue yra pradėjęs apeliaciją. Šis ginčas Torontui jau kainavo apie 300.000 dolerių.

Teisėjas B. Wrightas pasiūlė Toronto tarybai pertvarkyti balsavimo korteles, kad jas galėtų suprasti ir anglų kalbos nemokantys balsuotojai. Dienraštis "The Toronto Sun" šį pasiūlymą atmetė vedamuoju. Esą su tomis kortelėmis susigaudo ir nemokantys anglų kalbos. Kai kurie betgi jas patys sugadina panaudodami nepriimtinus ženklus ar net užrašytus žodžius. Ginčas ir vyko dėl tokių negausių kortelių pripažinimo ar atmetimo. Tad kaltos ne kortelės, o nemokėjimas balsuoti. **V.Kst.**

TORONTO

Meno paroda "Stone Powder Fort York" vyks Toronto istorinėje tvirtovėje "Fort York" nuo liepos 8 iki spalio 28 d. Dalyvauja Kanados jauni menininkai Panya Clark, Kevin Kelly, Liz Magor, Glenna Matouch, Peter Randall ir Paul Safarian. Taip pat dalyvaus iš Lietuvos atvykę "SEL" ("Super Ex Libris") grupės dailininkai – Tomas Gečiauskas, Sigitas Lukauskas, Sigitas Staniūnas ir Rasa Staniūnienė. Atidarymo dieną nuo 12 iki 5 v.p.p. įėjimas į tvirtovę nemokamas. Oficialus atidarymas įvyks liepos 8 d., 2 v.p.p.

"Youth Service Canada" yra federacinės valdžios (Human Resources Development skyriaus) 63 projektų programa bedarbiams ir nesimokantiems jaunuoliams. Dalyvaudami šiuose visuomenei ar apylinkei naudingų uždavinių vykdymuose, jie gali įsigyti žinių bei partirties tolimesniam įsidarbinimui įvairiose srityse. Otavoje, Vankuveryje, Montrealyje, Hamiltone bei kitose vietovėse jaunuoliai sėkmingai padeda atkurti parkus, rinkti bei pardavinėti vartotus daiktus, prisideda prie čiabuvių kultūros užrašymo ir kovos prieš jaunimo nusikalstamumą programų vykdymo. Informacijai skambinti tel. 1-800-652-6282.

"Gimtasis kraštas" Lietuvoje 1995 m. 23 nr. išspausdino pokalbį su dviem pašto ženklų rinkėjais — torontiečiu Povilu Barbatavičiumi ir sidniečiu Vytautu Doniela iš Australijos. P. Barbatavičius pareiškė, kad p. ženklus pradėjęs rinkti vaikystėje. Atsidūręs užsienyje tą pomėgį išplėtė ir sudarė plataus masto Lietuvos p. ženklų rinkinį, su kuriuo dalyvavo 8 tarptautinėse parodose ir laimėjo medalių. Gyvendamas Kanadoje vertėsi namų statyba, gerai uždirbdavo ir galėdavo rinkti retus p. ženklus. "Filatelija — tai liga, tik užsikrėsk ja ir pamatysi, kad nepagydoma. Su ja ir mirsim. O šiaip filatelistai — vieni teisingiausių žmonių pasaulyje, gali jais pasitikėti. Sovietų laikais buvau vienintelis, atstovavęs Lietuvai su jos ženklais pasaulinėse parodose. Vienoje tokioje — Indijoje — sovietų atstovai, pamatę užrašus 'Lietuva', užsipuolė mane, sako, turi būti 'Sovietų Sąjunga'. Bet dauguma teisėjų buvo iš kitų kraštų, leido man eksponuoti kolekciją. Gavau medalį." P. Barbatavičius 25 metus pirmininkavęs Kanados lietuvių filatelistų sąjungai, redagavęs "Filatelistų žinias" (nuo 1984 m.). Prieš tai jas redagavęs kun. B. Jurkšas, kuris buvęs p. ženklų prekybininkas.

Įvairios žinios

Lietuvos krikščionių demokratų partijos valdybos pirmininkas Povilas Katilius paskelbė 1995 m. birželio 13 d. data parašytą pareiškimą dėl prieš 55-erius metus įvykdytos Lietuvos okupacijos.

Pareiškime tarp kitko pabrėžiama, kad nors okupacinė kariuomenė pasitraukė iš Lietuvos 1993 m. rugpjūčio 31 d., "okupacinių metų genocidas dar tebelaukia teismo įvertinimo, Lietuvos piliečiams ir valstybei padaryta žala tebėra neatlyginta (...) santvarkos palikimas tebeslegia mūsų visuomenę". Nurodoma, kad Lietuvos saugumo garantija "krikščionys demokratai laiko Lietuvos narystę NATO".

Antanas Stasiškis, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos pirmininkas, Lietuvos seimo narys, viešu laišku (1995. VI. 21) kreipėsi į Lietuvos respublikos prezidentą ir vyriausybę apgailestaudamas, kad nei prezidentas, nei vyriausybė iki šiol neparodė susidomėjimo bei reikiamos iniciatyvos, kad Lietuvai būtų atstovaujama JAV kongreso nutarimu įsteigtame ir jau veikiančiame "Memorialo komunizmo aukoms atminti fonde".

Tikimasi, kad nerūpestingas aplaidumas nebuvęs piktavališkas ir būsiąs ištaisytas. Nurodoma taipgi, kad atstovais į šį fondą negalėtų būti skiriami žmonės, susitepę kolaboravimu ar likimo brolių pasitikėjimą praradę politiniai kaliniai ar tremtiniai. Atstovai turėtų būti skiriami pritariant politinių kalinių ir tremtinių organizacijoms.

Šiaurės Amerikos lietuvių muzikos sąjungos biuletenis, nr 9 (1995 m. birželis) skelbia kai kuriuos žymesnius 1994-95 metų muzikinius renginius, tarp kurių pamini ir "Tėviškės žiburių" 45 m. sukaktuvinį koncertą, kurį atliko Klivlando Dievo Motinos parapijos choras, vadovaujamas muz. Ritos Čyvaitės-Kliorienės. Kitų renginių paminėjimuose pažymėti muzikai bei solistai: D. Viskontienė, D. Radtkė, J. Govėdas, A. Pakalniškytė-Puodžiūnienė, S. Žiemelytė, R. Melkienė, J. Vaškevičius, J. Vaičytė, A. Simanavičius, T. Pabrėža bei kiti Toronto ir Hamiltono lietuvių koncertuose besireiškiantys asmenys.

Diktatoriaus žmona - dabar apleista...

(Atkelta iš 5-to psl.)

Visi tie avantiūriški nuotykiai ir skandalai greitai tapo pagrindinė tema "pletkus" mėgstančioje Maskvoje. Tai, deja, nepadėjo L. Brežnevui. Po jo mirties Boris-Cigan buvo Andropovo valdžios apkaltintas korupcija ir mirė kalėjime.

Galina įsivėlė į deimantus pergabenančių į užsienį grupę. Ji viską suslėpdavo Maskvos cirko gimnastikos įrankiuose. Jos dėdė Semion Tsvigun, aukštas KGB pareigūnas, bandė užtušuoti tą visą skandalą, bet nieko neišėjo ir jis pats nusižudė. Prieš gerus metus JAV televizija rodė Galiną savo programoje. Tai tipiška alkoholikė: visada išgėrusi, bet negriuvinėjanti, kalbanti labai vulgariai. Televizijos stotis visą laiką ją cenzūravo.

* * *

Viktoria Brežnev susipažino su savo būsimu vyru Kursko universitete, būdama studente. Nors jis buvo žinomas kaip moterų mėgėjas, pasak Viktorijos, buvęs jai geras ir ištikimas. Niekuomet negerdavo daugiau kaip du stikliukus degtinės, nebent kas jį labai suerzindavo. Šiandien ji sakosi esanti visiškai vieniša. Vaikai viską iš jos atėmė ir ją aplanko tik labai retais atvejais.

Registruota masažo terapeutė
Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.
20 High Park Blvd., Toronte.
Gydomasis masažas ("Craniosacral Therapy")
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 416 536-5437
Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydomąjį masažą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: (905) 271-7171**
Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių namus) **Tel.: 416 530-1070**

Dantų gydytojai
Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.
Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.
Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)
2373 Bloor Street West (Prie Jane St.) Telefonas **416 763-5677**

Šeimos gydytojas,
dr. Aleksandras Spudas
šiuo metu priima naujus pacientus.
1448 Lawrence Avenue East, Suite 210,
(prie Victoria Park Avenue)
Victoria Terrace Medical Centre, North York, Ont. M4A 2V6
Tel. 416 751-0082

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.
27 John St., Second Floor **Tel. 416 240-0594**
Weston, Ontario M9N 1J4 (24 valandas)
(arti Lawrence ir Weston Rd.) **FAX 416 248-5922**

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 500
(Bloor ir Jane gatvių kampas)
Toronto, Ontario M6S 4W3
Tel. (416) 762-7393
Fax (416) 763-0674
Atstovybės Lietuvoje naujas adresas: Goštauto 4-78
(kitoje Neries upės pusėje nuo "Lietuvos" viešbučio)
Vilnius
Tel. (3702) 22 78 97
Fax (3702) 22 63 68

HOMELIFE
HomeLife/Realty One Ltd.
Realtor-Member
FAX 416 763-5097
2261 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6S 1N8
Visais namų pirkimo-pardavimo reikalais jus informuos ir maloniai patarnaus
NIJOLĖ B. BATES
tel. 416 763-5161
(24 val. pager)

SOLD
COLDWELL BANKER
RESIDENTIAL REAL ESTATE
Expect the best.
DAIVA DALINDA,
BBA, Broker
Tel. 416 231-5000
FAX 416 233-2713
Amerikos didžiausia namų pardavimo įstaiga Kanadoje!
Islington-Kingsway Realty Inc.
Prezidentė, turinti 16 metų patyrimą, jums sąžiningai patarnaus.
Nemokamas namo įvertinimas.
2908 Bloor Street West, Etobicoke, Ont. M8X 1B6

RE/MAX Above the Crowd!
Juozas (Joseph) NORKUS
#1 KANADOJE
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas.
Daugiau kaip 10 metų turintis pardavimo bei daugiau kaip 20 metų statybos ir remonto patirtį.
Mielai atsakysiu į namų pirkimo, pardavimo ar remonto klausimus.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu
įstaigos tel. 416 769-1616
namų 416 532-5893
Nemokamas namų įvertinimas

AUDRA travel & CRUISES CORPORATION
Vienintelis Kanadoje lietuviškas kelionių biuras kviečia keliauti kartu!
NAUJOVĖS!!!
Bendradarbiaujame su valstybine Lietuvos oro linija LAL. Parduodame bilietus visiems LAL skrydžiams. Kviečiame naudotis LAL ir AUDRA TRAVEL paslaugomis!
Naujas, patogus ir greitas skridimas į Vilnių per Paryžių arba Londoną su **AIR CANADA** ir **LAL** arba **CANADIAN** ir **LAL** kaina **$950** (kan.) + mokesčiai. Vasaros metu – **$1200** (kan.) + mokesčiai. Trys skrydžiai per savaitę, 140 svarų nemokamo svorio.
* * * * * * * * * * * * * * *
* Mūsų įstaigoje galite įsigyti bilietus skridimams su FINNAIR, LUFTHANSOS, KLM, ČEKOSLOVAKŲ, LOT bei kitų planinių bendrovių lėktuvais
* Parduodame ir neplaninius (charterinius) skridimus, kaina į Vilnių gegužės mėnesį pradedant nuo **$699** (kan.)
* Sutvarkome iškvietimus
* Parūpiname vizas
* Parduodame pramogines keliones į šiltus kraštus ir laivais
Kviečiame naudotis mūsų lietuviško biuro paslaugomis
Telefonas 416 533-8443
FAX 416 533-6279
1605 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A6, Canada
Kelionių verslo registracijos nr. 2559030 (retail), nr. 2475066 (wholesale)

GINTARAS EXPRESS
GINTARAS EXPRESS
1968 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 3K9
(Prie High Park požeminės stoties).
Tel. (416) 604-4400, FAX (416) 604-9748.
Siuntiniai laivu:
1 kubinė pėda ..... **$7.00** plius $14 pristatymas
arba
1 kg ..... **$1.20** plius $14 pristatymas
Siuntiniai lėktuvu:
1 kg ..... **$5.50** plius $14 pristatymas
Siuntiniai priimami bet kokiame įpakavime. Ir laivu, ir lėktuvu siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę.
$ $ $ $ $ $ $,
Greitas pinigų pervedimas.
US arba Kanados doleriai:
4% plius $14 – pristatymas.
Pigiausiomis kainomis persiunčiami automobiliai ir kiti stambūs kroviniai į Baltijos šalis. Greitas ir saugus pristatymas.

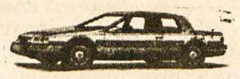

Visi Jūsų siuntiniai, siunčiami per **GINTARAS EXPRESS nemuituojami.** Siūlome Jums šventines gėlių puokštes bei paruoštus maisto siuntinius iš Kanados ir Vakarų Europos šalių produktų.
Kelionės į Lietuvą ir iš Lietuvos: nuo $1050
Mūsų darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v. (pirmadieniais-penktadieniais); 10 v.r. – 4 v.p.p. (šeštadieniais). **Mūsų atstovai**: Kitcheneryje, Waterloo, Guelph, Cambridge Lolita arba Armandas, tel. 519-571-9422; Hamiltone: Alfredas Zorkus, tel. 905-522-9966; Londone: Jonas Naruševičius, tel. 519-657-1751; Delhi: Pranas, Teresė Pargauskai, tel. 519· 468-2163; **MONTREALYJE: Žaklina, Maris Kemzane, tel. 514· 637-9495.**
NAUJOS PASLAUGOS: atliekame įvairius vidaus ir lauko namų remonto darbus – sienų statymo (drywall), elektros, vandentiekio, keramikinių plytelių klojimo, dažymo, stogų ir lietvamzdžių dengimo. Taip pat statome priestatus, verandas, įrengiame vonias ir pirtis.

DRESHER
DRAUDA
Visi draudos patarnavimai. Lietuvių kalba patarnauja V. Drešeris ir Rima (Petkutė) Drešerienė.
Nekilnojamas turtas
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius
Nekilnojamo turto įkainojimas
– mortgičių
– mokesčių
– turto ir kt.
Kreiptis į Rick Drešerį
3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8
Tel. 416-233-3334, 416-231-2661
FAX 416-233-0285
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!
V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS*
*GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA - INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Birželio 24 palaidotas a.a. Adolfas Vanagas, 75 m. amžiaus.

— Tuoktis ruošiasi: Aras Nausėdas su Zita Gurklyte.

— Atiduodama gerame stovyje ligoninės lova, tinkama ligonių slaugymui namuose. Kreiptis tel. (416) 741-3128.

— Anapilio knygyne naujai gautas J. Polio albumas "Malda Lietuvai". Taipgi galima įsigyti "English-Lithuanian Dictionary of Idioms".

— Mišios liepos 2, sekmadienį, 9.30 v.r. už Vanagų ir Vaitkevičių mirusius, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 11 v.r. už a.a. Elzbietą Kaunienę.

Išganytojo parapijos žinios

— Nuo liepos 1 d. visos pamaldos bus pradedamos nauju laiku — 11.15 v. ryto.

— Liepos 2 d. pamaldas laikys teologijos studentė Hilda Lorenz.

— Liepos 9 d. — iškyla į gamtą — Boyd parką. Pradžia 11 v.r. Maisto bus galima gauti parke.

— Lietuvių liuteronų sinode Čikagoje birželio 22-26 d.d. dalyvavo kun. A. Žilinskas, V. Dreišeris, P. Šturmas ir parapijos pirmininkas E. Steponas.

— Liepos 23 d. pamaldas laikys kun. A. Žilinskas. **E.J.S.**

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio, birželio 25, popietėje dalyvavo 126 asmenys. Svečių knygoje pasirašė Genovaitė Liaukienė iš Hamiltono. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN narys T. Stanulis.

— LN valdybos posėdis — liepos 6, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— LN ir "Atžalyno" gegužinė įvyks liepos 9 d. Autobusas išeis 1 v.p.p. nuo LN ir 1.10 v.p.p. nuo "Vilniaus" rūmų. Kelionė nemokama. Žiūrėkit skelbimą.

— LN poilsio stovykla "Kretingoje" įvyks rugpjūčio 5-13 d.d. Daugiau informacijų teikia J. Vyt. Šimkus, (416) 231-9425.

— Primename "Lokio" svetainės lankytojams, kad galima pasinaudoti pageidavimų dėžute įmetant į ją parašytus pasiūlymus ar sumanymus.

Sambūriui "Caritas" Lietuvoje aukojo: $100 — J. Staškevičius.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $100 — E. Zakarževskienė, J. M. Astrauskai.

Našlaičių namams Žemaitijoje aukojo: $20 — A. Masionienė (a.a. Mykolo Vaišvilos atminimui).

A. a. Vytautui Butrimui mirus, užjausdamas brolį Vincą, Vytautas Tikuišis "Tėviškės žiburiams" aukojo $35.

A.a. Adolfo Vanago atminimui vietoje gėlių Jonas ir Angelė Šulcai "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

A.a. Adolfui Vanagui mirus, užjausdami žmoną Jadvygą, sūnus Algį su žmona ir Ramūną, seseris su šeimomis, Romualda ir Vytautas Akelaičiai "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

Muziejaus-archyvo Anapilyje statybos vajui aukojo: $50 — J. Staškevičius.

Kanados lietuvių muziejaus-archyvo išlaikymui aukojo: dr. M. Arštikaitytė-Uleckienė, A. Bražys, G. Balčiūnienė, A. Diržys, M. Dūdienė, J. ir A. Gatautis, K. Girnys, Č. K. Jonys, V. Kezys, M. Kizys, P. Krilavičius, A. Lajukas, P. Liutkus, V. M. Marcinkevičius, E. Mardosas, V. Montvilas, A. Marcis (M. Marcienės 10 m. mirties atminimui), A. Masiulis, J. Pacevičienė, M. ir A. Pranevičiai, S. Sakienė, L. Seibuitienė, H. ir E. Stepaičiai, L. Tamošauskas, B. Tarvydas, M. Timukuvienė, R. Vaičaitis, L. ir G. Vyšniauskai. Labai dėkojame!

Valdyba

Prisikėlimo parapijos žinios

— Parapijoje vieši kun. Leonas Zaremba, SJ, iš Čikagos, jau treti metai dirbantis Kauno kunigų seminarijoje dvasios tėvu. Praeitą sekmadienį 11.30 v.r. svečias aukojo Mišias ir pasakė pamokslą. Per kitas Mišias pamokslus sakė: kun. Julius Sasnauskas, OFM, kun. Arvydas Kasčiukaitis, Kauno kunigų seminarijos profesorius, baigiantis savo viešnagę Toronte ir vykstantis į JAV, kur atliks kapeliono pareigas ateitininkų ir skautų vasaros stovyklose.

— Susituokė Daiva Ratavičiūtė ir Ronald Hoover. Santuokos sakramentui rengiasi Diana Venslovaitytė ir Ian P. Nigro.

— Besiartinant atostogų metui, parapijos veikla siaurėja. "Volungės" ir parapijos chorai atostogauja. Nebedirba parapijos kavinė ir biblioteka. Dalis parapijos kunigų taip pat išvyksta atostogauti ar dirbti vasaros stovyklose.

— Mišios liepos 2, sekmadienį: 8.30 v.r. — už a.a. Anastaziją Peseckienę; 9.20 v.r. – už a.a. Ginevrą ir Ricardo Bordignon; 10.15 v.r. — už a.a. Dervinių šeimos mirusius, a.a. Praną Pranaitį ir specialia intencija; 11.30 v.r. už parapiją ir visus parapijiečius.

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas bus uždarytas liepos 1, šeštadienį, ir liepos 3, pirmadienį.

"Paramos" darbo valandos Kanados dienos savaitgalį: penktadienį, birželio 30, nuo 9 v.r. — 8 v.v., šeštadienį, liepos 1 ir pirmadienį, liepos 3 — uždaryta. **Vedėja**

Per KLK moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyrių Sibiro tremtiniams $20 aukojo O. S. Kudirkos (a.a. Filomenos Kupčiūnienės atminimui), o vargstantiems Lietuvoje $50 — K. Andriuškevičienė.

Tremtinių vaikaičių mokyklai "Lietuvių namai" Vilniuje aukojo: **$1,100** — Toronto lietuvių pensininkų klubas; **$50** — Toronto lietuvių pensininkų klubo mezgėjų būrelis; **$20** — J. Bakis, O. Skrebūnienė; **$5** — A. Dargis. Nuoširdus ačiū Toronto pensininkų klubo mezgėjų būreliui už išmegztus drabužėlius ir Toronto Prisikėlimo parapijos labdaros sekcijai už aprangą. Mokyklos rėmėjų būrelis reiškia nuoširdžią padėką visiems aukotojams, kurie taip stropiai remia mūsų tautos atžalas — "Lietuvių namų" Vilniuje auklėtinius. **A.S.**

Konsulato pranešimas

"TŽ" 1995 m. 24 nr., informuojant apie dr. Alfonso Eidinto paskyrimą nepaprastuoju bei įgaliotuoju Lietuvos ambasadoriumi Kanadai, yra paminėta, kad generalinis garbės konsulas Haris Lapas "visą veiklą apmoka savo lėšomis". Norėčiau patikslinti, kad dalį konsulato išlaidų padengiu savo lėšomis ir, aišku, kaip generalinis garbės konsulas, negaunu algos.

Taip pat visiems mieliems lietuviams pranešu, kad bandant mažinti išlaidas šią vasarą konsulatas bus perkeltas į mažesnes patalpas ir veiks darbo dienomis tik tris valandas (tarp 11 v.r. – 2 v.p.p.).

Haris Lapas,
generalinis Lietuvos garbės konsulas

Generalinio Lietuvos konsulato Kanadoje administratorė Rima Zubaitė nuo 1995 m. birželi 23 d. konsulato įstaigoje nebedirba. Daugiau kaip trejus metus ji darbavosi šioje įstaigoje kaip generalinio Lietuvos garbės konsulo inž. H. Lapo ir jo sūnaus inžinerinės firmos raštinės vedėja. Ji planuoja tęsti moderniosios architektūros studijas ir jas baigti magistrės laipsniu.

Toronto Lietuvių namų ir "Atžalyno"

GEGUŽINĖ

liepos 9, sekmadienį, 12 valandą ryto,
Boyd Conservation Area, Cliffside 1.
Programoje: *sportas, žaidimai, šokiai, loterija.*
Užkandžių ir gaivinančių gėrimų rasite vietoje.
Autobusas nuo Lietuvių namų išeina 1 v.p.p., grįžta – 6 v.v.
Kelionė nemokama. Aikštėse vietos ribotos – nevėluokite!
Laukiame!
Rengia Lietuvių namų vyrų būrelis ir "Atžalynas"

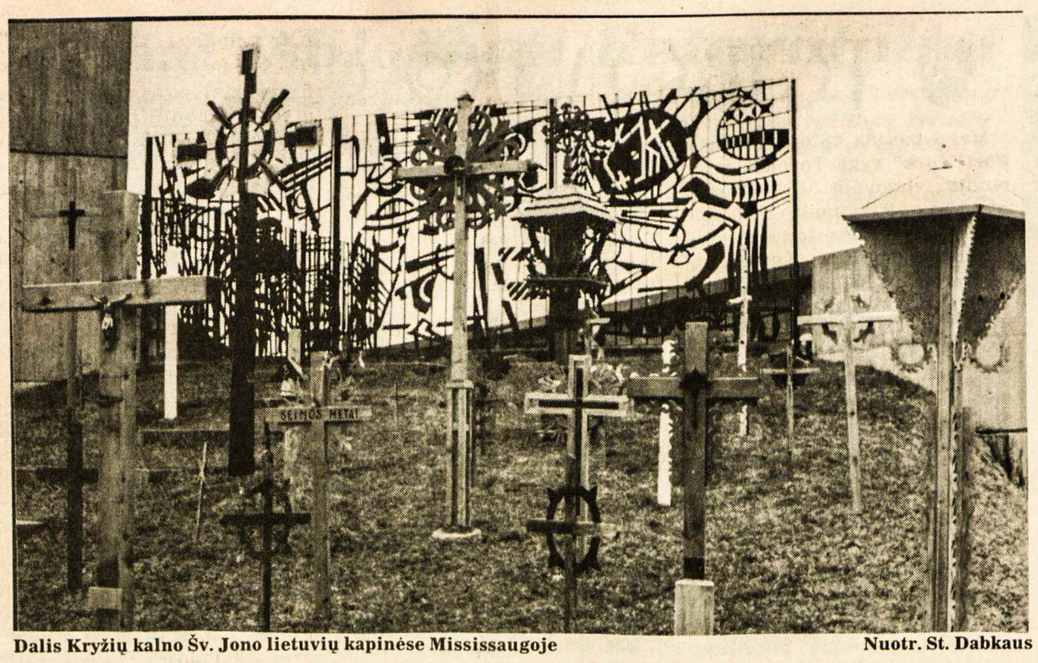

Dalis Kryžių kalno Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje — Nuotr. St. Dabkaus

Kryžių kalnas Anapilyje

Mintis įrengti Kryžių kalną Anapilyje, Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje, kilo 1994 m. apsilankius Prisikėlimo parapijos patalpose įrengtame "Vilniaus" paviljone Toronte. Tai kasmetinio įvairių Toronto tautybių rengiamo "Karavano" lietuviškasis padalinys. "Vilniaus" paviljonas ilgus metus buvo rengiamas KLB Toronto apylinkės, bet eilę paskutiniųjų metų jį rengė Prisikėlimo parapija.

1994 m. tą paviljoną rengti buvo pavesta Suvalkų krašto lietuvių išeivių sambūriui. Jie savo pagrindine tema pasirinko Lietuvos Kryžių kalną, kurį Šv. Tėvas buvo neseniai aplankęs Lietuvoje. Prisikėlimo parapijos parodų salės sienos buvo papuoštos didelėmis spalvotomis nuotraukomis iš popiežiaus lankymosi Kryžių kalne, o salės kampe – įrengtas kryžių kalnelis. Tam kalneliui kryžius gamino paviljono rengėjai ir jų talkininkai, o patį kalnelį apipavidalino bei kryžiais papuošė V. Siminkevičienė.

Pirmą vakarą apsilankius šiame paviljone įspūdis buvo tikrai žavus: kryžių kalnas salėje! Juo žavėjosi ne tik svetimtaučiai, bet ir patys lietuviai. Pradėjom kalbėtis, jog būtų gaila pasibaigus "Karavanui" tą kryžių kalnelį išardyti. Atėjo mintis, kad Šv. Jono lietuvių kapinėse prie koplyčios yra gražus kalnelis, o prie jo – didelis lietuviškas kryžius ir Rūpintojėlis. Tad perkelti visą salėje esantį kryžių kalnelį Anapilin! Visi paviljono rengėjai su ta mintimi sutiko, daugumas padariusiųjų kryžius taipgi pritarė, o Šv. Jono lietuvių kapinių komisija Anapilyje apsidžiaugė, kad taip prasmingai bus papuošta kapinių koplyčia.

Visi kryžiai, kuriuos tik pagaminusieji leido, buvo pervežti į Anapilį ir pastatyti prie kapinių koplyčios esančiame kalnelyje. Žinoma, dauguma tų kryžių buvo tik iš beržo šakų ar lentelių sukalti ir atsiradus didesniam skaičiui gražių lietuviškų meniškų kryžių, jie bus pašalinti. Kol kas jie visi reikalingi, kad jau nuo pat pradžios būtų kryžių kalno vaizdas. Tai, atrodo buvo pasiekta. Iš "Vilniaus" paviljono atgabentų kryžių tarpe meniškumu pasižymėjo Romo Žiogario ir Jono Didžbalio kryžiai.

Turint galvoje, kad kryžiai ir koplytėlės turi atspindėti lietuvišką religinę dvasią ir nuteikti žmones maldai, buvo paskelbta spaudoje, jog norintieji statyti kryžius ar koplytėles turėtų kreiptis į kapinių raštinę. Tuo norima užsitikrinti, kad ateityje statomi kryžiai bei koplytėlės derintusi su kapinių ir kryžių kalno rimtimi.

Dabar kryžių kalnas jau puošiasi eile meniškų kryžių bei koplytėlių. Tai kūriniai šių lietuviškųjų dievdirbių: Romo Žiogario, Antano Suprono, Petro Puzausko, Jono Vėgelio, Liuciaus Ulbino, Jurgio Ramanausko ir kun. Jono Staškaus. Yra eilė kryžių bei koplytėlių su įvairių progų dedikacijomis: Šeimos metų, Tėvynės sąjungos, vysk. P. Baltakio vyskupavimo dešimtmečio, a.a. kun. Alfonso Lipniūno 50 m. mirties sukakties, Londono lietuvių bendruomenės ir eilės privačių intencijų. Taipgi keturis kryžius iš Gananoque, Ont., mums padovanojo Petras Regina. Tai kryžiai pagaminti menininkų iš Lietuvos.

Dar metai nepraėjo, o jau kryžių bei koplytėlių daugybė. Tikėkimės, kad ir ateityje lietuviai kryžius bei koplytėles Anapilyje statys. Juk "Anapilis" – tai pilis arba tvirtovė šiapus ir anapus. Tai mūsų dvasinė jungtis ir su anapus iškeliavusiais mūsų broliais bei seserimis, ir su anapus jų kuriama amžinąja Lietuva. **K.J.**

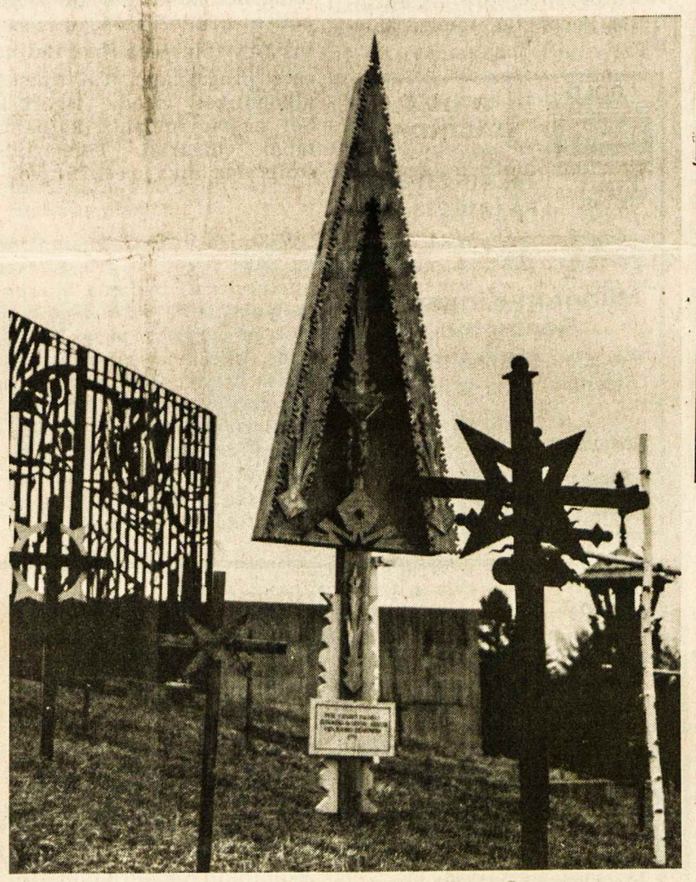

Keletas iškilesnių kryžių Mississaugos Kryžių kalne Šv. Jono lietuvių kapinėse — Nuotr. St. Dabkaus

Pensininkų gegužinė įvyks liepos 13, ketvirtadienį, 12 v. High Parke. Bilietai $8 asmeniui gaunami pas O. Dervinienę. Skambinti tel. 416 767-5518 arba O. Juodviršienę tel. 416 762-8944.

Anglų kalbos metodikos dėstytojai, dalyvaujantys "English to the Baltics" programoje, liepos 2 d. išskrenda į Kauną pravesti kursus šimtui Lietuvos anglų kalbos mokytojų. Iš Kanados vyksta 1994 m. programoje Šiauliuose dalyvavusieji: Vida Juozaitytė (koordinatorė), Aldona Aušrotaitė-Šimonėlienė, Vida Yčaitė-Abell, Vida Petrašiūnaitė ir Aušra Baršauskienė. Šiemet prisidėjo mokytojai Jonas Freimanas, Rauda Rautinš-Dickinson ir Laima Beržinytė-Šeškuvienė. Mokytojai dėkoja p. Juozaitienei už suruoštas smagias išleistuves savo namuose Wasagoje, kur dalyvavo gausus būrys Wasagos apylinkės lietuvių. Mokytojams buvo įteiktos gėlės, pareikšti gražūs linkėjimai. **A. Aušrotaitė-Šimonėlienė**

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata oro paštu – 115 dolerių visuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

"GINTARAS EXPRESS INC." siuntinių bendrovė dėl miesto valdžios sprendimo yra priversta palikti užimamas patalpas. Todėl laikinai visa "Gintaras Express Inc." veikla sustabdoma.

Kun. Alvydas Vainoras, Šiaulių M. Nekalto prasidėjimo parapijos klebonas, praleidęs porą savaičių Toronte, talkindamas lietuvių katalikų parapijose, birželio 24 d., drauge su dr. Petru ir Irena Lukoševičiais, išvyko Montrealin dalyvauti tenykštėje Aušros Vartų parapijos iškilmėje, kuria birželio 25 d. buvo paminėta klebono kun. J. Aranausko, SJ, 50 kunigystės, parapijos ir jos choro 45 metų sukaktis. Birželio pabaigoje kun. A. Vainoras grįš Lietuvon tęsti savo parapijos darbų — dvasinių ir medžiaginių.

Lietuvoje leidžiamas savaitraštis "Dienovidis" 1995 m. 23 nr. išspausdino pokalbį su Romoje gyvenančiu marijonų vienuolijos vicegenerolu kun. Vaclovu Aliuliu. Atsakydamas į klausimą, kaip atrodo Lietuva dabar iš tolo, pareiškė: "Nemanau, kad iš Romos geriau matyčiau Lietuvą negu joje gyvenantys, nes apie jos gyvenimą žinių (pagrindinis šaltinis — Toronto 'Tėviškės žiburiai') sulaukiu gana šykščiai ir visada jos vėluoja." Politiniu požiūriu esą ryškėja Rusijos grėsmė visoms Baltijos valstybėms. Dėl to esanti reikalinga didesnė baltiečių vienybė. Vidaus erzelynės neturėtų ardyti bendros užsienio politikos.

Koncertai ir užsiėmimai vaikams vyks Nathan Philips Square, prie Toronto savivaldybės rūmų, visą vasarą antradieniais (išskyrus liepos 11 d.) nuo 11 v.r. iki 1 v.p.p. Programą remia Toronto miesto savivaldybė, "The Toronto Sun" dienraštis ir kitos organizacijos.

Toronto "Urban Design" premijos šiais metais buvo paskirtos "Bata" batų muziejui (327 Bloor St. W.), Toronto universiteto "Earth Sciences" žemės mokslų centrui (33 Willcocks St.), "The Indigo", butų ir parduotuvių kompleksui/pastatui (36-50 Lombard St.), Ontario valdžios "Leslie Frost" pastatui ir Toronto universiteto "Woodsworth College" pastatui (117 St. George St.). Toronto miesto burmistrė Barbara Hall pranešimą dėl premijų padarė birželio 13 d.

MONTREAL QUE

Metiniame "Lito" susirinkime, kuriam vadovavo R. Pocauskaitė-Rudinskienė, sudaryta tokios sudėties vadovybė: valdyba – R. Pocauskaitė-Rudinskienė, L. Dragūnienė, R. Jurkus, A. Staškevičius, A. Gaputis; kredito komisija – J. Kibirkštis, P. Rutkauskas, L. Gedvilaitė; revizijos komisija – J. Adamonytė, A. Pališaitis, L. Zienka.

A.a. Mykolas Petrauskis mirė birželio 16 d., palaidotas iš AV šventovės Notre Dame des Neiges kapinėse. Nuliūdime liko dukters ir sūnaus šeimos.

AV šventovėje susituokė Algis Kličius su Roma Stasevičiūte iš Lietuvos. **N.B.**

40 LITAS
1475, rue De Seve, Montreal (Québec) H4E 2A8
Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Namai - Automobiliai - Prekyba - Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 **FAX 514 722-3546**
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. *DONNA SVRAKA, A.I.B.*
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. **Res. 514 256-5355**
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

EUROPARCEL
APTARNAUJAME LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ
Mes ir toliau su malonumu teiksime aukščiausios klasės patarnavimus bendruomenei. Todėl prašome naudotis mūsų bendrovės paslaugomis. Laukiame paskambinimo dėl siuntinių paėmimo iš jūsų namų.
Naujos kainos nuo š.m. balandžio 15 d. – $5.10 už kg plius $10 pristatymas.
VASAROS LAIKOTARPIU MES PRIIMAME SIUNTINIUS TIK VIENĄ TREČIADIENĮ PER MĖNESĮ.
Nuo š.m. gegužės 31 d. mes priimame siuntinius šiomis dienomis: **birželio 28, liepos 26, rugpjūčio 30 nuo 9 v.r. iki 6 v.v.**
Nuo rugsėjo 6 d. siuntiniai bus priimami įprasta tvarka kas savaitę.
MONTREALYJE **1450 DE SEVE LASALLE, QUE.**
937-9898 Vytas Gruodis Jr.
SKAMBINKITE INFORMACIJOS IR APTARNAVIMO REIKALAIS BET KADA - 7 DIENAS

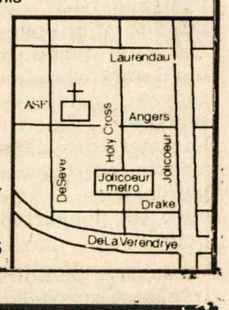

KĘSTAS
Projektuoju ir gaminu paminklus,
darau skulptūras, portretus, bareljefus iš įvairių medžiagų (granito, vario, plieno, molio, medžio) pagal užsakovo pageidavimus.
Skambinti telefonu **905 643-4990** Kęstučiui Keparučiui.
Adresas: 1053 Barton St. E., Winona, Ontario L8E 5H1

BALTIC CONSTRUCTION
Remontas ir nauja statyba gyvenamųjų namų, parduotuvių, restoranų, įstaigų ir vasarnamių
• staliaus darbai • vidaus sienų įdėjimas • dažymas • elektros įvedimai • vandentiekio sistemos įvedimas • stogai • įvairūs cemento darbai • kiemų sutvarkymas • prieplaukos • garažai • tvoros • židiniai • virtuvės, vonios remontas ir apdaila • rūsių įrengimas • šildymo ir vėsinimo sistemų įvedimas • plytelių įdėjimas • pataisymai ir pritaikymai pagal invalidų ir senelių poreikius • nuosavybių priežiūra. • **18 metų patirtis • Nemokamas įkainavimas • Speciali kaina rudens ir žiemos laikotarpiui. Skambinti Pauliui Stanevičiui tel. (416) 604-1871 Toronte.**

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku. tel. 503-1687.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algiui tel. 905 272-8323.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 626-2099, fax (416) 626-4770 Toronte.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius staliaus, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
"PUNIA"
Atliekame visus lauko ir vidaus remonto darbus: • sienų • vandentiekio • elektros • keramikos plytelių • stiklo blokų • langų • dažymo ir kt. Įrengiame rūsius • vonias • pirtis • lauko verandas • įvažiavimo keliukus (driveways) iš susikabinusių (interlocking) plytų. Dengiame stogus. Skambinti Alvydui tel. 905-848-9628, 416-609-5108 (pager).

MŪSŲ DARBU IR KAINA JŪS BŪSITE PATENKINTI
MERKYS carpet cleaning
ŠEIMOS KAMBARYS IR VALGOMASIS
$19.95 LAIKINA KAINA (IKI LIEPOS 15d.)
TORONTO (905) 427-8239 ETOBICOKE
MISSISSAUGA 1 800 617-4376 HAMILTON